

သမ္မတ

သဘောတရားချိုးဖျက်ခြင်း

‘အမြတ်ဆုံးသော ရှာဖွေခြင်း’

‘သာမည’ကို ဦးညွှတ်သူသည် လောက၌ ဆုမြတ်တစ်ခုကို
အောက်ထစ်ဆုံးရရှိမည်။ ထိုဆုလာဘ်မှာ-

‘ကိုယ့်ကိုယ်ကို ရှာဖွေရရှိ ပိုင်စိုးခြင်း’-ပင်။

လောက၌ အဘယ်ကို ရှာဖွေရရှိ ပိုင်စိုးခြင်းသည် အမြတ်ဆုံး
နည်း? ရွှေ၊ငွေ၊ဥစ္စာလော၊ ဂုဏ်သိရ်လော၊ ချစ်ဇနီးနှင့်သားသမီးလော?
မိတ်သဟာနှင့် ဆွေညာလော၊ အကျင့်၊ပညာနှင့် ကျန်းမာလော? ...

ဤအရာများသည် အကယ်ပင် လိုအပ်ပါ၏။

သို့သော် ဤအရာများကို ရှာဖွေ၍ ရရှိသော်မှပင် ရှာဖွေရရှိသူက
ကိုယ့်ကိုယ်ကို မပိုင်စိုးလျှင် အဘယ်ပိုင်၍ ရလိမ့်မည်မဟုတ်။

ထို့ကြောင့် ‘ကိုယ့်ကိုယ်ကို ရှာဖွေရရှိ ပိုင်စိုးခြင်း’သည်သာ-
လောက၌အမြတ်ဆုံး။

မာတိကာ

အမှတ် စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဒါန်း ဤကျမ်း၏ရပ်တည်ချက် အခန်း(၁) သာမညသဘောတရား	
၂။	ရည်ရွယ်ချက်	
၃။	ယုံကြည်ချက်	
၄။	သာမည နည်းနိဿိ	
၅။	သာမညအဓိပ္ပါယ်	
၆။	သာမည အသုံးချအင်္ဂါများ	
၇။	အခန်း(၂) သာမညအရှိတရား (က) ပရမသစ္စာအရှိတရား အရှိအဆင့် ရုပ်နာမ်သဘော ရုပ်နာမ်တည်ရာ ပရမသရုပ် ပေါင်းစုတည်ရှိပုံ နာမ်ချည်းသက်သက် မရှိ ပရမသက်တမ်း ပရမဖြစ်စဉ်	

မာတိကာ(အဆက်)

အမှတ် စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၈။	(ခ) သမုတိသစ္စာအရှိတရား အရှိအဆင့် သမုတိအာရုံခံအင်္ဂါ သမုတိအခက် ခက်ပုံ နတ် သမုတိအသုံးကျပုံ သမုတိငြင်း-ဖျင်း မသိ အကျိုးနည်း အစိတ်ကြည့် အသိမဲ့ ကြိယာဝိသေသအရှိ သမုတိ သမုတိသရုပ်	
၉။	(ဂ) ဘဝသစ္စာ အရှိတရား အရှိအဆင့် အရှိသုံးခု တစ်ခုနှင့်တစ်ခုဆက် ဘဝသစ္စာ၏ အခက် အခက်၏အကြောင်း အရည်အချင်းသည် ဘဝသစ္စာ ဘဝသစ္စာ၏ အာရုံခံအင်္ဂါ ဘဝသစ္စာနှင့် သမုတိသစ္စာ တပြိုင်တည်း မသိ နိုင်ကြောင်း	

မာတိကာ(အဆက်)

အမှတ် စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၀။	<p>အရှိသစ္စာ သုံးပါးကွဲနေပုံ ဘဝသစ္စာလေ့လာနည်း ဘဝသစ္စာသရုပ်</p> <p>အခန်း(၃) သာမည အသိတရား</p> <p>အသိသုံးပါး ပရမအသိ ဝါ ဝိညာဉ်သိ သမုတိအသိ ဝါ သညာသိ ဘဝအသိ ဝါ ပညာသိ အသိ အမှန်,အမှား အသိမှားပုံစံများ အသိမှန် အသိမှန်နှစ်မျိုး အသိအဆင့်</p>	
၁၁။	<p>အခန်း(၄) လူ့ဘဝသစ္စာ အရှိတရား</p> <p>လှုပ်ရှားမှုသုံးမျိုး ဘဝမမြောက် လှုပ်ရှားမှု ဘဝမြောက် လှုပ်ရှားမှု</p>	

မာတိကာ(အဆက်)

အမှတ် စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	<p>ရည်ရွယ်ချက်လွန် လှုပ်ရှားမှု ရည်ရွယ်ချက်လွန် ဘဝဖြစ်စဉ် ဝဋ်လည်ခြင်း နိဒါန်းနှင့်နိဂုံးရှိ အစိတ်အပိုင်းများ ရည်ရွယ်ချက်လွန်ပုံ နှစ်မျိုး ကောင်းမှုသရုပ် မကောင်းမှုသရုပ် ရည်ရွယ်ချက်လွန်နှင့် ရည်ရွယ်ချက်မှန် အဓိပ္ပါယ် မကောင်းမှု၌ ရည်ရွယ်ချက်လွန် ကောင်းမှု၌ ရည်ရွယ်ချက်လွန် ရည်ရွယ်ချက်လွန် မကောင်းမှုဖြစ်စဉ် အကောင်းထင်ပုံ ဝေဒနာအကောင်းနှင့်သစ္စာ ဝေဒနာမြင် အကောင်းထင် ကာယကံဆိုး၏ ဝဋ် ရည်ရွယ်ချက်လွန်ကောင်းမှု ရည်ရွယ်ချက်လွန်ကောင်းမှု ဒါန ရည်ရွယ်ချက်လွန်ကောင်းမှု သီလ ရည်ရွယ်ချက်လွန်ကောင်းမှု ဘာဝနာ ရုပ်ဘာဝနာ ရုပ်ဝါဒဖြစ်စဉ်</p>	

မာတိကာ(အဆက်)

အမှတ် စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	ရုပ်မဲ့ဘာဝနာ ရုပ်မဲ့ဝါဒဖြစ်စဉ် ရည်ရွယ်ချက်မှန် ကောင်းမှု ရည်ရွယ်ချက်မှန် ဒါန ရည်ရွယ်ချက်မှန် သီလ ရည်ရွယ်ချက်မှန် ဘာဝနာ	
၁၂။	အခန်း(၅) သာမညတန်ဖိုးတရား လူ့တန်ဖိုး လွတ်လပ်ခြင်းအမှီအခိုကင်းခြင်း ပိုင်စိုးခြင်း အစစကောင်းခြင်း	
၁၃။	အခန်း(၆) သာမညကိုယ်ကျင့်တရား သာမညအမြင် သာမညမကြည့် အမှန်မသိ သာမညသိ တရားရှိ စိတ်ထားတတ် မြတ် အကျင့်သိက္ခာသုံးပါး	

မာတိကာ(အဆက်)

အမှတ် စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၄။	<p style="text-align: center;">အခန်း(၇)</p> <p style="text-align: center;">သာမညပုဂ္ဂိုလ်များ</p> <p>အောက်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်၏ အသိ အောက်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ် ဖြေပြီးသော အထုံးများ အောက်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်ရသော တန်ဖိုးများ အောက်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ် ခံယူချက် အလတ်သာမညပုဂ္ဂိုလ် အလတ်သာမညပုဂ္ဂိုလ် ဒုတိယပိုင်း အလတ်သာမညပုဂ္ဂိုလ် နောက်ပိုင်းအခြေအနေ အာရုံ အခံစားဆုံးသူ စားဝတ်နေမှုပေါ် သဘောထား မေထုန်မှုအပေါ် သဘောထား ထိပ်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ် ထိပ်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်ရသော တန်ဖိုး အမြင့်ဆုံးသာမည မာနအပြစ်ထင် ထိပ်ဆုံးသာမည လောကအမြင် ထိပ်ဆုံးသာမည ရသဖြစ်ပေါ် ထိပ်ဆုံးသာမည သဘာဝ</p>	
၁၅။	သာမညဝေါဟာရ ရှင်းတမ်း	

သာမညသဘောတရားကျမ်း

နိဒါန်း

ငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုလားနှစ်သက်သော လူသား၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်တော် ဖြစ်သည့် ‘သာမညသဘောတရား’-ကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့လေပြီ။

ဤသဘောတရားသည် ငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုလားနှစ်သက်သူတို့၏ အကြားတွင် ကျယ်လောင်သော မြည်ဟိန်းသံကိုပြုလျက် ပဲ့တင်ထပ်နေ၏။

ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖုံးကွယ် ဖျောက်ဖျက်နေကြသည့် အယူအဆဟောင်းနှင့် အလေ့အကျင့်ဟောင်းတို့ကို ရဲရဲရင့်ရင့် ငြင်းဆန်နိုင်စွမ်းသော သတ္တိထူးကြောင့် ကျော်ဇောသတင်းလည်း ပြန့်နှံ့နေသည်။

‘သာမညသဘောတရား’၏ တရားခွင်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဖိလာဆန့်ကျင်နေကြသော အယူဟောင်းအကျင့်ဟောင်းတို့သည် ‘ခြေသုတ်ပုဆိုး၊ မြွေစွယ်ကျိုး’နှင့် ‘ချိုကျိုးနွားလား၊ ဒွန်းစက္ကားသို့’- ဖြစ်နေရလေပြီ။

သို့သော် အဟောင်းသမားတို့သည် အမှန်တရားကို လက်ခံရန်အတွက် အဆင်သင့် မဖြစ်ကြသေးချေ။ အဟောင်းအမြင် အဆွေးအမြေ့ အပုပ်အသိုးတို့၌ လွန်လွန်ကျူးကျူး တပ်မက် စွဲလန်းနေကြသောသူတို့ဆိုလျှင် သစ်ထွန်းလာသောအမှန်တရားကို ကောက်ကျစ်ယုတ်မာသော စိတ်ဆိုးစိတ်ညစ်ဖြင့် သုတ်သင်ဖျက်ဆီးပစ်ရန်ပင် ကြိုးစားနေကြသည်။ သွားပုပ်လေလွင့် စကားတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်လိုမင်းထက် အပြုအမူတို့ဖြင့်လည်းကောင်း ‘သာမညသဘောတရား’ကို နှောင့်ယှက်ဟန့်တားကြသည်။

စင်စစ်၌ ‘အမှုကိစ္စ’မျိုးသည် အံ့ဩရလောက်အောင် ထူးဆန်းလှသည့် အမှုကိစ္စမျိုးကား မဟုတ်ပါချေ။ သမိုင်း၏ အလှည့်အပြောင်းတိုင်းတွင် တွေ့ရကြုံရ ရင်ဆိုင်ရမြဲဖြစ်သော အသစ်နှင့်အဟောင်း၊ အမှားနှင့်အမှန်တို့၏ ပဋိပက္ခများသာ ဖြစ်ပေသည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင့်ငါးရာကျော်ကလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုလားနှစ်သက်သည့် လူသားတစ်ဦးသည် ဤသဘောတရားကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ဖူးသည်။

‘သာမညတရား’၏ အလင်းရောင်အောက်ဝယ် ထိုလူသား၏ပတ်ဝန်းကျင်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးအသီးအပွင့်တို့ဖြင့် အေးချမ်းသာယာသော ဥယျာဉ်တော်သဖွယ် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ သို့သော် အလင်းရောင်အောက်သို့ မထွက်ဝံ့သော ငြိမ်းချမ်းရေးဆန့်ကျင်ရေးသမားတို့သည် ‘သာမညတရား’ကို လည်းကောင်း၊ သာမညတရားကို ဖော်ဆောင်သူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ရန်ပြုတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။

သဘောတရားသစ်၏ အလင်းရောင်ကို ပဒေသရာဇ်စံနစ်တည်းဟူသော တိမ်သလ္လာဖြင့် ဖုံးအုပ်ခဲ့ကြသည်။ ဆိုးဝါးလှသော အခြေအနေအရပ်ရပ်အောက်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးဥယျာဉ်တော်သည် ပေါင်းမြက်ချုံ့ပုတ်တို့ဖြင့်ပြီးသော မြေဆိုး၊မြေပျက်ဘဝသို့ တဖန် ပြန်ရောက်သွားရလေတော့သည်။

ထိုခေတ်သည် ယနေ့မျက်မှောက်ခေတ်နှင့် ဝေးကွာခြားခဲ့လေပြီ။ အချိန်ကာလ၏တိုက်စားမှုကြောင့် လောက၏အညစ်အကြေးတို့သည် တစတစ ပျောက်ပျက်လွင့်စင်သွားကြလေပြီ။ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖျောက်

ဖျက်ရာ၌ လူမဆန်သူတို့ အသုံးပြုခဲ့ကြသော ပဒေသရာဇ်စံနစ်သည်ပင် သမိုင်းဘီး၏ နင်းကျိတ်မှုဒဏ်ရာဖြင့် သေပွဲဝင်ခဲ့လေပြီ။

ပြောင်းလဲလာသောခေတ်သစ်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးကို အပူတပြင်း တောင်းဆိုနေ၏။

ငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုလားနှစ်သက်သော လူသားတို့သည် အဟောင်း အဆွေး၏ ဘိန်းငွေကြားမှ ရုန်းကန်ထွက်မြောက်ကာ ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုင်ရာ အမှန်တရားကို မရပ်မနားအားထုတ် ရှာဖွေကြကုန်သည်။ ယင်းသို့ ကြိုးစား အားထုတ်မှုကြောင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်နေသော ‘ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်တော်’(ဝါ) ‘သာမညသဘောတရား’သည် ပြန်လည် ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ရလေသည်။

‘သာမညသဘောတရား’သည် ခိုင်ခန့်ပြည့်ဝသော ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပေးစွမ်းနိုင်သည်။ အတုမဲ့အမှန်တရား ဖြစ်သည်။ လူ့ဘောင်လောကကြီး၏ ငြိမ်းချမ်းသာယာရေးအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်နေသော တစ်ခုတည်းသော လမ်းစဉ်တော် ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် မိမိနှင့်တကွ လူ့ဘောင်လောကကြီး တစ်ခုလုံးအတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်လိုသူတို့သည်-
 ဤသဘောတရားကို သိရှိအပ်ပေ၏။
 ကျင့်သုံးပွားများအပ်ပေ၏။
 သယ်ဆောင်ဖြန့်ဖြူးအပ်ပေ၏။
 ဤ ‘သာမညသဘောတရားကျမ်း’သည်-

လူသားထုတစ်ရပ်လုံးအတွက်-
 ‘ငြိမ်းချမ်းရေး ဖိတ်ခေါ်သံ’-ပင်
 ဖြစ်ပါပေတော့သတည်း။

ဤကျမ်း၏ ရပ်တည်ချက်
 ဤ ‘သာမညသဘောတရားကျမ်း’သည် ကမ္ဘာလောကရှိ မည်သည့်
 ဘာသာ၊ဝါဒ၊ဒဿနများမှ သဘောတရားများကိုမျှ မှီခို၊ ကူးချ၊ ယူဆောင်၊
 ထုတ်နှုတ်ပြသောသဘောတရားကျမ်း မဟုတ်ပါ။

သာမညပုဂ္ဂိုလ်များကိုယ်တိုင် လူ့လောက၏ အဖြစ်အပျက် ရှုကြည့်
 သိမြင်ချက်များကို ကမ္ဘာလောကရှိ လူသားတို့၏ လူမှုကိစ္စများအတွက် သာ
 မညပုဂ္ဂိုလ်များက ညွှန်ပြအပ်သော သဘောတရားကျမ်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤကျမ်းစကားများ သင့်၊မသင့်၊မှန်၊မမှန်မှာ လူသားများ၏ လူမှုကိစ္စ
 များနှင့်သာတိုင်းထွာရန် သာမညပုဂ္ဂိုလ်များက တာဝန်ခံပါသတည်း။

၁၃၄၅ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၄ ရက်။
 ၁၉၈၃ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်။

သာမညသဘောတရား

အခန်း(၁)

ရည်ရွယ်ချက်

သာမညလူသားများ ဖြစ်ကြကုန်သော ကျွန်ုပ်တို့သည် မိမိ၏ပယောဂကြောင့် မိမိတို့အပေါ်၌ ကျရောက်လျက်ရှိသော မလိုလားမနှစ်သက်စရာများ၊ အလားအလာနိမိတ်ဆိုးများ၊ အချည်းနှီးအစိုးမရအလဟဿသုညဖြစ်မှုများ၊ မြင်မကောင်းကြည့်မရ အကျည်းတန် မလှပမှုများကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကြပ် ပိုင်းခြားသိမြင်ပြီး ယင်းသို့ဖြစ်ရခြင်း၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်သော တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်မှု၊ မောက်မာခက်ထန်မှု၊ မနာလိုဝန်တို့မှ-စသော စိတ်ဆိုးစိတ်ဆာများ

ကို အကြွင်းမဲ့ဖယ်ရှား၍-

- တရားမျှတသော အပြုအမူများကိုလည်းကောင်း၊
- တရားမျှတသော အပြောအဆိုများကိုလည်း၊
- တရားမျှတသော အကြံအစည်များကိုလည်းကောင်း၊

ပြည့်ဝစွာ စွမ်းဆောင်နိုင်လျက် ငြိမ်းချမ်းစွာအသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်ရန် လုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်ဖော်ဆောင် နေကြသည်။

ဤသို့ အားထုတ်ဖော်ဆောင်ရာ၌ လူသားတို့ကို လူလွန်အတွေးအခေါ် အကျင့်အကြံများမှ ရှောင်ရှားစေ၍၊ လူလွန်၊ လူနစ်များ မဖြစ်စေဘဲ-

- လူသားတိုင်း အတူအမျှ နားလည်လက်ခံကျင့်သုံးနိုင်သော အကျင့်အကြံများကို ကျင့်သုံးသူ၊
- အလယ်အလတ်ကျကျ လူစဉ်မီသူ၊
- လူချင်းတူသူ၊
- လူတန်းစေ့စေ့ လူရည်လူသွေးပြည့်သူ၊

- လူတိုင်းနှင့် တသားတည်းတူညီစေသော အတွေးအခေါ် အကျင့် အကြံကိုရသူ၊

‘သာမညလူသား’များ ဖြစ်မြောက်ရေးလုပ်ငန်းသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ အခြေခံဦးတည်ချက်လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။

ယုံကြည်ချက်

ဤကဲ့သို့ ‘သာမညလူသားများ’ ဖြစ်မြောက်ရေးလုပ်ငန်းသည် အဟုတ်အမှန်အရှိကို မရှိဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဟုတ်အမှန်မရှိကို အရှိဟူ၍လည်းကောင်း ချွတ်ယွင်းလွဲမှားသော အသိမှား၊ အမြင်မှားများ တည်ရှိနေသ၍ တိုးတက်အောင်မြင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။

ဤချွတ်ယွင်းလွဲမှားသော အသိအမြင်များကို ဖယ်ရှား၍-

- အဟုတ်အမှန်အရှိကို အရှိဟူ၍လည်းကောင်း၊
- အဟုတ်အမှန်မရှိကို မရှိဟူ၍လည်းကောင်း၊

တည့်မတ်မှန်ကန်စွာ သိမြင်မှသာလျှင် မလွဲဧကန် တိုးတက်အောင်မြင်လိမ့်မည်-ဟု ကျွန်ုပ်တို့ အလေးအနက် ယုံကြည်သည်။

လူသည် အရှိကို အရှိအတိုင်း မှန်မှန်ကန်ကန်သိလျှင် လူအတွက် ပြဋ္ဌာန်းနေသောအရှိတရားကိုလည်း ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်လိမ့်မည်။ ထိုအခါ ရှောင်စရာရှောင်၍ ဆောင်စရာဆောင်ပြီး ရစရာကို လက်ဝယ်ပိုင်ပိုင် ရယူနိုင်လိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့် အဟုတ်အမှန်အရှိနှင့် အဟုတ်အမှန်အသိများသည် မည်သို့သောအရာများဖြစ်သည်ကို ရှေးဦးစွာ ရှင်းလင်းဖော်ထုတ်ရပေမည်။

အဟုတ်အမှန်အရှိနှင့် အဟုတ်အမှန်အသိကို အဘယ်သို့ ရှင်းလင်း ဖော် ထုတ်ရမည်နည်း။

‘သာမညနည်းနိဿယ’သည် ‘အဟုတ်အမှန်အရှိနှင့် အဟုတ်မှန်အသိ’ ကို ရှင်းလင်းဖော်ထုတ်ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ အခြေခံအားကိုးယူထွ်ဖြစ်သော နည်းနိဿယပင် ဖြစ်သည်။

‘သာမညနည်းနိဿယ’ဖြင့် ဖော်ထုတ်အပ်သော-

‘အဟုတ်အမှန်အရှိနှင့် အဟုတ်အမှန်အသိ’တို့သည်-

‘ကျွန်ုပ်တို့၏ဒဿန’ ဖြစ်သည်။

သို့မဟုတ်-

လူသားတို့အား ဆင်းရဲဒုက္ခဝဲဩဃမှ လွတ်မြောက်စေသောကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ တစ်ခုတည်းသော

‘လုံးဝလွတ်မြောက်ရေး လမ်းညွှန်သဘောတရား’-လည်း ဖြစ်ပေ သည်။

သာမညနည်းနိဿယ

‘သာမညနည်းနိဿယ’သည်-

‘အဟုတ်အမှန်အရှိနှင့် အဟုတ်အမှန်အသိ’ကို ဖော်ထုတ်ရာ၌ တိုင်း ထွာတွက်ချက်စရာ စံပေတန်ဖြစ်သည်။

သာမညအဓိပ္ပါယ်

‘သာမည’ဟူသည်-

‘သမာန’ဟူသောစကားလုံးမှ ရွေ့လျောလာသော ဝေါဟာရ ဖြစ် သည်။ မာဂဓဘာသာစကား ‘သာမည’ကို မြန်မာမှုပြုထားခြင်း ဖြစ်သည်။

‘တူမျှခြင်း’ဟု အနက်အဓိပ္ပါယ် ရှိသည်။

‘သာမန်’-ဟု အယုတ်အလွန်မထင်သည့် အရာတို့တွင် သုံးနှုန်းသည့် စကားလုံးနှင့်လည်း အဓိပ္ပါယ်တူ ဖြစ်သည်။ ထူးခြားမှုဝိသေသဖြစ်သော အလျော့အပို အယုတ်အလွန်-ဟူသည့် စကားလုံးများ၏ ဆန့်ကျင်ဖက် အနက်အဓိပ္ပါယ်ရှိသောအရာလည်း ဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် အဟုတ်အမှန်အသိများ ရရှိပိုင်ဆိုင်ရေးအတွက် အဟုတ်အမှန်အရှိများကို ဖော်ထုတ်ရသည်။ ဤသို့ဖော်ထုတ်ရာ၌ ဤ ‘အဟုတ်အမှန်အရှိ’-များသည် အာရုံများဖြစ်သောကြောင့် အာရုံများကိုခံယူနိုင်သော အာရုံခံအင်္ဂါများကို အသုံးပြုရပေမည်။

ဤအာရုံခံအင်္ဂါများသည် လူသားတစ်ဦးတစ်ယောက် သို့မဟုတ် လူသားတချို့တလေ၌သာ ရှိနေခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ‘မတော်တဆ ပျက်စီးနေသူများမှအပ’ လူသားအားလုံး အတူအညီ ရှိနေကြသည်။

- အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူတိုင်း တညီတညွတ်တည်း တသားတထပ်တည်း ခံယူနိုင်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည် ‘သာမည သဘောသဘာဝ’ ဖြစ်သည်။
- လူတိုင်းရှုထောင့်မှ သိမြင်ခံယူနိုင်သည်၏ အဖြစ်သဘာဝသည် ‘သာမညသဘောသဘာဝ’-ဟု ဆိုလိုပါသည်။

အရှိအာရုံများကို သိကြရာတွင် ၎င်းအရှိအာရုံများသည် အစစ်အမှန် အရှိတရားများဖြစ်ကြပါက ထိုအရှိတို့ကို အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူတိုင်း သိရှိနိုင်ခွင့် ရှိရပေမည်။ အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူချင်း တူပါလျက် အချို့သာ သိနိုင်ခွင့်ရှိပြီး၊ အချို့က သိနိုင်ခွင့်မရှိသော အရှိတို့သည်ကား သာမညသဘော၌ မသက်ဝင်သောကြောင့် အဟုတ်အမှန်အရှိမဟုတ်သော အရှိများ-ဟူသာ ဆိုအပ်၏။

အကယ်၍ သိသလိုလိုဖြစ်နေလျှင် အတုအယောင်အရှိများ-ဟူ၍သာ ဆိုအပ်ပေ၏။

ထို့ကြောင့် အာရုံခံအင်္ဂါရှိကြသူ အချင်းချင်းဖြစ်ပါလျက်၊ အာရုံခံအင်္ဂါ အရည်အသွေးချင်းလည်း တူပါလျက် အာရုံကိုခံသော ကာလ၊ဌာန၊ ပယောဂချင်းလည်း တူပါလျက် တစ်ဦးသာ-အရှိထင်၍ ကျန်သူအားလုံးမှာ အရှိ-မထင်ဘဲ ဖြစ်နေလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ကျန်သူအားလုံးမှာသာ အရှိထင်၍ တစ်ဦး၌မူ အရှိမထင်ဘဲ ဖြစ်နေလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ဤကဲ့သို့ ကန့်သတ်အရှိများကို ‘သာမည’ပေတန်ဖြင့် တိုင်းထွာ၍ မရအပ်သော၊ အစစ်အမှန်မဟုတ်သော ‘အတုအယောင် အမှားအယွင်းမျှသာ ဖြစ်သော’ အရှိမဟုတ်သော-အရှိများ-ဟူသာ ဆိုအပ်၏။

အစစ်အမှန်အရှိတရားသည် ထိုအရှိတရားအာရုံကို ခံယူနိုင်သော အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူတိုင်း သိခွင့်ရှိသောအရာ ဖြစ်သည်။

အာရုံခံအင်္ဂါ ချွတ်ယွင်းအားနည်းနေလျှင်သော်လည်းကောင်း၊

ကာလ ဖုံးလွှမ်းနေလျှင်သော်လည်းကောင်း၊

ဌာန ဖုံးလွှမ်းနေလျှင်သော်လည်းကောင်း၊

ပယောဂ ဖုံးလွှမ်းနေလျှင်သော်လည်းကောင်း၊

မသိလျှင် မသိဘဲရှိရာမည်။ သိခွင့်မရှိသော အရာကား မဟုတ်။

အစစ်အမှန် အရှိတရားသည် ကာလမရွေး၊ ဌာနမရွေး၊ ပယောဂမရွေး၊ ပုဂ္ဂလမရွေး အညီအမျှ သိခွင့်ရှိသောအရာသာ ဖြစ်၏။

မည်မျှဝေးလံသောကာလ၌ တည်ရှိသော အရှိတရားဖြစ်စေ၊ မည်မျှဝေးလံသော ဌာန၌တည်ရှိသော အရှိတရားဖြစ်စေ၊ မည်မျှထွေပြားသော

ပယောဂ၌တည်သော အရှိတရားဖြစ်စေ သိခွင့်ရှိသောအရာသာဖြစ်သည်-
ဟု ဆိုလိုသည်။ သိမြင်ရန်ခြားဆီးနေသော ကာလ,ဌာန,ပယောဂများကို
ဖယ်ရှားနိုင်လျှင် ဖယ်ရှားနိုင်သူသည် သိမြင်မည်သာ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် အစစ်အမှန် အရှိတရားသည် ထိုအရှိအာရုံကိုခံယူသော
အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူတိုင်း အတူအညီ သိခွင့်ရှိသောအရာဖြစ်သည်-ဟု ဆိုခဲ့ခြင်း
ဖြစ်သည်။

ဤသို့ အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူတိုင်း တညီတညွတ်တည်း ခံယူနိုင်သည့်
အဖြစ်သည်-
'သာမညသဘော' ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် အရှိအာရုံတစ်ခုခုကို အဟုတ်အမှန် ဟုတ်,မဟုတ် တိုင်း
ထွာလိုလျှင် ထို-အရှိအာရုံကို ကာလ,ဌာန,ပယောဂမရွေး သိနိုင်ခွင့်ရှိ,မရှိ
စစ်ဆေးရမည်။ ခြားဆီးနေသောကာလ,ဌာန,ပယောဂများကို ဖယ်ရှားပြီးသူ
လူတိုင်း သိနိုင်ခွင့်ရှိ,မရှိ စစ်ဆေးရမည်။

သိခွင့်ရှိလျှင် အဟုတ်အမှန်ဖြစ်၍၊ မရှိလျှင် အဟုတ်အမှန် မဟုတ်။
ပုံစံအားဖြင့် တချိန်က မြန်မာနိုင်ငံ၌ 'ပိဿနီးမြို့'-ဟူသည် ရှိခဲ့သည်။
ဤမြို့ အရှိအာရုံသည် အဟုတ်အမှန်ဖြစ်သည်။ ပိဿနီးမြို့နှင့် လေ့လာသူတို့
အကြား ခြားဆီးနေသောကာလ,ဌာန,ပယောဂကို ဖယ်ရှားပြသောအခါ လူ
တိုင်း ဤအရှိအာရုံကို တညီတညွတ်တည်းသိခွင့်ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

တချိန်က မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပိဿနီးမြို့သည် 'မိုးပျံမှုရှိခဲ့သည်'-ဟု ဆိုကြ
သည်။ ဤမိုးပျံမှုဟူသော အာရုံသည် အဟုတ်အမှန်အရှိ မဟုတ်။ ဤမိုးပျံမှု

သည် မှော်ဆရာတို့ကဲ့သို့သော စိတ္တဇဖြစ်နေသူ တစ်ဦးတလေကသာသိ၍ သူ့အသိပညာဖြင့် ကာလ,ဌာန,ပယောဂ အခြားအဆီးများ ဖယ်ရှားသိမြင် သကဲ့သို့ ဖယ်ရှားသိမြင်ရန် အခြားသူများကို မပြနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤ၌ လူတိုင်း သိနိုင်ခွင့်မရှိသောအရာသည် သာမညပေတန်ဖြင့် တိုင်းထွာ ၍မရသောကြောင့် ‘အရှိမဟုတ်’ ဖြစ်ရသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

အရှိတရား အဟုတ်အမှန်သည် ကာလ,ဌာန,ပယောဂ မည်မျှခြား ခြား၊ ထိုခြားသော ကာလ,ဌာန,ပယောဂများကို ကျော်လွှားနိုင်လျှင် အရှိအ ဖြစ် လူတိုင်းက တညီတညွတ်တည်း သိခွင့်ရှိသောအရာ ဖြစ်သည်။ ‘အရှိ တရား’သည် အချိန်တူ၊ နေရာတူ၊ ပယောဂတူသူများ တထပ်တသားတည်း သိခွင့်ရှိသောအရာ-ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့်-

‘သာမည’-ဟူသည်-

‘လူများ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တူညီသာအဖြစ်’-ဟုဖွင့်ဆိုရပါမည်။

လင်းပါးဖွယ်အချို့ကို ရှင်းလင်းပြပါဦးမည်-

ရှေးအခါက ကမ္ဘာကြီးကို ပြားသောအရာ-ဟူ၍ အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူ အားလုံး တညီတညွတ်တည်း လက်ခံမှုပြုခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် သာမည သဘောနှင့် ကိုက်ညီသယောင် ဖြစ်နေခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ‘ကမ္ဘာပြား’-သည် အဟုတ်အမှန် အရှိတရားဖြစ်သည်-ဟု မှတ်ယူရမည်ကဲ့သို့ ရှိ၏။ ထို့ပြင် ယခုခေတ်၌ ပေါ်ပေါက်လာသော ‘ကမ္ဘာလုံး’-ဟူသောအသိကို အချို့လူသား များက လက်ခံနိုင်ခြင်းမရှိသေးသဖြင့် ‘ကမ္ဘာလုံး’သည် သာမညသဘောနှင့် မကိုက်ညီသယောင် ဖြစ်ပြီး၊ ‘ကမ္ဘာလုံး’ဆိုသည်မှာ အဟုတ်အမှန်မရှိ-ဟု မှတ်ယူရမည်ကဲ့သို့ ရှိနေ၏။

ဤကဲ့သို့ ဖြစ်နေခြင်းမှာ ‘ကမ္ဘာပြား’အရှိ-ဟု ခံယူသူများသည် ‘ကမ္ဘာလုံးအရှိ’-ဟု ခံယူသူများကဲ့သို့ အာရုံခံအင်္ဂါ ပိုင်ဆိုင်မှုချင်း တူညီကြသော်လည်း မိမိတို့၏ အာရုံခံအင်္ဂါများ၌ ကမ္ဘာပြားအမြင်ကိုကျော်လွန်၍ ကမ္ဘာလုံးအမြင်ဖြစ်ပွားစေရန် အာရုံခံအချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းပေးနိုင်ခြင်း မရှိကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အာရုံခံ အချက်အလက်များကိုသာ လူချင်းတူတူ သူချင်းမျှမျှ အပြည့်အဝထည့်သွင်းနိုင်ပါက ‘ကမ္ဘာလုံး’-ဟူသော အဟုတ်အမှန်ရှိတရားကို ဧကန်ဧက သိမြင်နိုင်ကြပေမည်။

ထို့ကြောင့် အရှိအာရုံအစစ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ ‘အရှိ’-ဟု သိကောင်းမှ သိနေပေလိမ့်မည်။ အရှိအာရုံတိုင်းကို အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူတိုင်း သိမနေဘဲ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။ အရှိအာရုံတိုင်းကို အာရုံခံအင်္ဂါများဖြင့် မခံယူနိုင်သောအရာ မဟုတ်။ ခံယူနိုင်သောအရာချည်းဖြစ်သည်-ဟု အခိုင်အမာ မှတ်ယူအပ်သည်။

ဆိုလိုသည်မှာ-

အာရုံသည် အဟုတ်အမှန်အရှိဖြစ်လျှင် အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူတိုင်း အညီအမျှ သိနိုင်ခွင့်ရှိရမည် ဖြစ်သည်။ တနည်းဆိုရပြန်သော် အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူတိုင်းသည် အာရုံခံအင်္ဂါတို့ကို ပြည့်ပြည့်ဝဝ အသုံးပြုပါက တစ်ယောက်မကျန် အတူအညီ သိခွင့်ရနိုင်၏။ အရှိသည်သာလျှင် အဟုတ်အမှန်ရှိသော ‘အရှိ’ ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူတိုင်း သက်ဆိုင်ရာ အာရုံခံအင်္ဂါတို့ဖြင့် တစ်ဦးမကျန် တညီတညွတ်တည်း၊ တသားတထပ်တတည်း ခံယူနိုင်သော အဖြစ်သည် ‘သာမညသဘော’-ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဤ‘သာမညသဘော’သည် အဟုတ်အမှန်အရှိနှင့် အဟုတ်အမှန် အသိတို့ကို ဖော်ထုတ်ရာ၌ တိုင်းထွာရမည့်ပေတန်၊ အကဲခတ်ရမည့် မှတ် ကျောက်၊ အသုံးချရမည့် နည်းနိဿယပင် ဖြစ်ပေတော့၏။

သာမညအသုံးချအင်္ဂါများ

လူသားတိုင်းတွင် အာရုံခံအင်္ဂါများ ရှိကြ၏။ ၎င်းတို့မှာ-

- အဆင်း အာရုံခံအင်္ဂါ၊
- အသံ အာရုံခံအင်္ဂါ၊
- အနံ့ အာရုံခံအင်္ဂါ၊
- အရသာ အာရုံခံအင်္ဂါ၊
- အထိအတွေ့ အာရုံခံအင်္ဂါနှင့်
- သဘောတရားအာရုံခံအင်္ဂါ-ဟူ၍ အာရုံခံအင်္ဂါ ခြောက်ပါးရှိသည်။

အာရုံခံအင်္ဂါတစ်ပါးပါး ချို့တဲ့သူ၊ အာရုံခံအင်္ဂါနှစ်ပါး ချို့တဲ့သူ- စသည်ဖြင့် ရှိတတ်သော်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် လူသားအများစုတွင် အာရုံခံအင်္ဂါခြောက်ပါးလုံး ရရှိပိုင်ဆိုင်ကြသည်။

အဆင်းအာရုံခံအင်္ဂါကို ‘မျက်စိ’ဟူ၍လည်းကောင်း၊

အသံအာရုံခံအင်္ဂါကို ‘နား’ဟူ၍လည်းကောင်း၊

အနံ့အာရုံခံအင်္ဂါကို ‘နှာခေါင်း’ဟူ၍လည်းကောင်း၊

အရသာအာရုံခံအင်္ဂါကို ‘လျှာ’ဟူ၍လည်းကောင်း၊

အထိအတွေ့အာရုံခံအင်္ဂါကို ‘ကိုယ်’ဟူ၍လည်းကောင်း၊

သဘောတရားအာရုံခံအင်္ဂါကို ‘ဘဝင်’ဟူ၍လည်းကောင်း

အကြမ်းဖျင်း သိရှိထားကြသည်။

သို့သော် မျက်စိရှိလျက်၊ နားရှိလျက်နှင့် အဆင်းအာရုံ၊ အသံအာရုံ တို့ကို ခံယူနိုင်စွမ်းမရှိသဖြင့် မြင်နိုင်၊ ကြားနိုင်ခြင်းမရှိ ဖြစ်နေကြသော လူအချို့ ကိုလည်း တွေ့ရပြန်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မျက်စိတိုင်း၊ နားတိုင်း၌ အာရုံခံ အင်္ဂါများဟူ၍ သီးခြားတည်ရှိနေသေးကြောင်းမှာ ထင်ရှားပေသည်။

(ဤကျမ်း၌ကား-

အဆင်းအာရုံခံအင်္ဂါကို ‘မျက်စိ’ဟူ၍လည်းကောင်း၊

အသံအာရုံခံအင်္ဂါကို ‘နား’ဟူ၍လည်းကောင်း၊

အနံ့အာရုံခံအင်္ဂါကို ‘နှာခေါင်း’ဟူ၍လည်းကောင်း၊

အရသာအာရုံခံအင်္ဂါကို ‘လျှာ’ဟူ၍လည်းကောင်း၊

အထိအတွေ့အာရုံခံအင်္ဂါကို ‘ကိုယ်’ဟူ၍လည်းကောင်း၊

သဘောတရားအာရုံခံအင်္ဂါကို ‘ဘဝင်’ဟူ၍လည်းကောင်း၊

ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ‘မျက်စိ၊ နား’-အစရှိသည်ဖြင့် တွေ့ရှိရပါက သက်ဆိုင်ရာအာရုံတို့ကို အပြည့်အဝခံယူနိုင်သော မျက်စိ၊ နား-ဟူ၍ မှတ်ယူကြစေလိုသည်။

အာရုံခံအင်္ဂါတို့သည် မိမိတို့နှင့်သက်ဆိုင်ရာ အာရုံများကိုခံယူသည့် အရာများ ဖြစ်ကြသည်-

မျက်စိသည် အဆင်းအာရုံကို ခံယူ၍၊

နားသည် အသံအာရုံကို ခံယူသည်။ ထိုနည်းတူ-

နှာခေါင်းသည် အနံ့အာရုံကိုလည်းကောင်း၊

လျှာသည် အရသာအာရုံကိုလည်းကောင်း၊

ကိုယ်သည် အထိအတွေ့အာရုံကိုလည်းကောင်း၊

ဘဝင်သည် သဘောတရားအာရုံတို့ကိုလည်းကောင်း အသီးအသီး

ခံယူကြသည်။

အာရုံခံအင်္ဂါခြောက်ပါးတို့တွင် ‘သဘောတရားအာရုံခံအင်္ဂါ’ဟူသော ‘ဘဝင်’မှတစ်ပါး အခြားအာရုံခံအင်္ဂါငါးပါးတို့ကိုမူ လူတိုင်းပင် အလွယ်နှင့် သိရှိနိုင်ကြ၏။ သဘောတရားအာရုံခံအင်္ဂါဖြစ်သည့် ‘ဘဝင်’ကိုမူကား သိရန် ခက်ခဲမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဤအင်္ဂါနှင့်ပတ်သက်၍ အတန်ငယ် ရေးသား ပါဦးမည်။

မျက်စိနှင့်အဆင်း တွေ့ထိပါက ‘မြင်သိစိတ်’-ဖြစ်၏။
မြင်သိစိတ်နောက်တွင် လက်ခံစိတ်၊ စုံစမ်းစိတ်နှင့် ဆုံးဖြတ်စိတ်များ
ဖြစ်၏။

ထိုသို့ ဖြစ်ပွားစရာများ ဖြစ်ပြီးသော် ‘အားစိုက်တုံ့ပြန်စိတ်’များ
ဖြစ်၏။

ထို့နောက် ၎င်းအားစိုက်တုံ့ပြန်စိတ်များကို သဘောကျကျေနပ်သော
အကျိုးဝိပါက်‘ဘဝင်စိတ်’သည် တဆက်တည်းဖြစ်၏။

၎င်း‘ဘဝင်စိတ်’သည်ကား အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာနှင့် အထိ
အတွေ့တို့မှကြွင်းသော ကျန်အာရုံအားလုံးကို ခံယူနိုင်သည့် ‘သဘောတရား
အာရုံခံအင်္ဂါ’(=ဘဝင်)-ပင် ဖြစ်သည်။

အခန်း(၂) သာမညအရှိတရား

‘အရှိတရား’-ဆိုသည်မှာ-

‘အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူများ မိမိတို့၌ရှိသော အာရုံခံအင်္ဂါများဖြင့် လူတိုင်း အတူအမျှ ရှုကြည်သိမြင်ခွင့်ရသောအရာ’- ဖြစ်သည်။

၎င်းသည် အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူများက ရှုကြည့်ခြင်းမရှိ၍သော်လည်းကောင်း၊ ရှုကြည့်သော်လည်း ရှုကြည့်သောအာရုံခံအင်္ဂါနှင့် မဆုံ၍သော်လည်းကောင်း မသိသည်ဖြစ်စေ ‘အဟုတ် အမှန်ရှိသောအရာ’ ဖြစ်၏။

၎င်း၏ အဟုတ်ရှိမှု၊ အမှန်ရှိမှုကို ကာလကသော်လည်းကောင်း၊ ဌာနက သော်လည်းကောင်း၊ ပယောဂက သော်လည်းကောင်း၊ ချေဖျက် ဖျောက်ပစ်နိုင်ခြင်းမရှိ။ အသိတရား၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုမှ ကင်းလွတ်လျက် ကာလ၊ဌာန၊ပယောဂတို့၏ အတိုက်အစားကို ကျော်လွှားရပ် တည်နိုင်သောအရာတို့သည် ‘အရှိတရားများ’ ဖြစ်ကြသည်။

‘အရှိတရား’တို့သည် ကာလ၊ဌာန၊ပယောဂ တစ်ခုခု၌ ဖြစ်တည်နေရာမှ ပျက်စီးသွားတတ်ကြသော်လည်း ထိုသို့ပျက်စီးသွားမှုကြောင့် အဟုတ် အမှန်မဟုတ်တော့သော အရှိတရားများ (ဝါ) အကယ်မရှိသောတရားများ-ဟုကား မဆိုအပ်ချေ။ အဟုတ်အမှန်အရှိတရားများ (ဝါ) အကယ်ရှိသောတရားများ-ဟုသာ ဆိုအပ်၏။

အကြောင်းမှာ ၎င်းအရှိတရားတို့သည် ကာလ၊ဌာန၊ပယောဂ တစ်ခုခု၌ အဟုတ်တကယ်ရှိ အစစ်အမှန်ရှိကြောင်းကို သာမညသဘောဖြင့် စောကြောနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

အဟုတ်အမှန်အရှိတရားသည် သုံးပါးရှိ၏။ ၎င်းတို့မှာ-

- (က) ပရမသစ္စာအရှိတရား၊
 - (ခ) သမုတိသစ္စာအရှိတရား။
 - (ဂ) ဘဝသစ္စာအရှိတရား။
- တို့ ဖြစ်ကြသည်။

(က) ပရမသစ္စာ အရှိတရား

‘ပရမသစ္စာအရှိတရား’-ဆိုသည်မှာ အခြားအခြေအနေများ ပေါင်းစပ်ပါဝင်ခြင်းကင်းမဲ့သော အောက်ဆုံးအခြေအနေတရား ဖြစ်သည်။

ကြမ်းမှု-နုမှု၊ ပူမှု-အေးမှု၊ တွန်းမှု-ဆွဲမှု၊ လှုပ်မှု-ငြိမ်မှု၊ သိမှု-မှတ်မှု-ခံစားမှုအစရှိသည်တို့သည် ‘ပရမသစ္စာအရှိတရား’များ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည်-

- အခြားမည်သည့် အခြေအနေတို့နှင့်မျှ ပေါင်းစပ်တည်ဆောက်ထားသော အရာများ မဟုတ်ခြင်း။
- အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူတိုင်း အတူအညီ သိနိုင်ခွင့်ရှိခြင်း။
- အဟုတ်အမှန်ရှိသောတရား ဖြစ်ခြင်း။
- ၎င်းတို့၏ အဟုတ်အမှန်ရှိမှုကို ကာလ၊ဌာန၊ပယောဂက ချေဖျောက်ပစ်၍မရခြင်း-

တို့ကြောင့် ‘ပရမသစ္စာအရှိတရား’များ ဖြစ်ကြပေသည်။

အရှိအဆင့်

‘ပရမသစ္စာအရှိတရား’-တို့သည် အရှိတရားများအထဲ၌ အလွယ်ကူဆုံး၊ အပေါ်ယံအကျဆုံး၊ အဆင့်အတန်းအနိမ့်ဆုံး အရှိတရားများ ဖြစ်ကြသည်။ အကြောင်းမှာ ကလေးသူငယ်လူမမယ်ဘဝကပင် ထို ပရမသစ္စာအရှိတရားတို့ကို သိနိုင်ခဲ့ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ရုပ်,နာမ်သဘော

‘ပရမသစ္စာအရှိတရား’တွင် ရုပ်နှင့်နာမ်-ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်။

‘ရုပ်’သည် သိအပ်သောအရာမျှသာ ဖြစ်၏။ မတည်ဖောက်ပြား
ရွေ့လျားပြောင်းလဲ

သောအရာလည်း ဖြစ်၏။ အမာခံ ခြံပ် မရှိသော
သဘောမျှသာဖြစ်သောအရာ ဖြစ်၏။

‘နာမ်’သည် သိတတ်,သိအပ် နှစ်ရပ်သောအရာ ဖြစ်၏။ ရုပ်ကဲ့သို့ပင်
အမာခံခြံပ်မရှိ

သော သဘောမျှဖြစ်သောအရာ ဖြစ်၏။

ရုပ် နှင့် နာမ်တို့သည် ရုပ်အချင်းချင်းသော်လည်းကောင်း၊
နာမ်အချင်းချင်းသော်လည်း

ကောင်း၊ ရုပ် နှင့် နာမ်တို့ တစ်ခုနှင့်တစ်ခုသော်လည်းကောင်း
ကျေးဇူးပြုနေကြသောအရာများ
ဖြစ်ကြ၏။

သို့သော် ဤသို့ ကျေးဇူးပြုနေကြသည်-ဆိုရာ၌ ရုပ်ကြောင့်-
နာမ်ဖြစ်သည်-ဟူ၍

လည်းကောင်း၊ နာမ်ကြောင့်-ရုပ်ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုလိုသည်
မဟုတ်ချေ။ နာမ်

ဖြစ်ပေါ်ရာ၌ ရုပ်သည် အခြံအရံ အကြောင်းအထောက်အပံ့မျှသာဖြစ်သည်
ဟူ၍လည်းကောင်း၊

ရုပ်ဖြစ်ပေါ်ရာ၌ နာမ်သည် အခြံ အရံ
အကြောင်းအထောက်အပံ့မျှသာဖြစ်သည်-ဟူ၍လည်း

ကောင်း ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အမှန်အားဖြင့် ရုပ်နှင့်နာမ်တို့သည် အခြားအခြေအနေများ
ပေါင်းစပ်ပါဝင်ခြင်း ကင်း

မဲ့သောအရာများ ဖြစ်ကြသည်။ ရုပ်အတွင်း၌ နာမ်ကိုလည်းကောင်း၊
 နာမ်အတွင်း၌ ရုပ်ကို
 လည်းကောင်း တွေ့ရှိရမည် မဟုတ်ချေ။

ဥပမာ- လူနှင့်အိမ်တို့၏ အပြန်အလှန်ကျေးဇူးပြုပုံကဲ့သို့ ဖြစ်၏။
 လူကို အိမ်က
 ကျေးဇူးပြုရာ၌ လူ၏အတွင်းတွင် အိမ်မပါဝင်ဘဲ လူ၏နေရေးထိုင်ရေးကို
 အခြံအရံအဖြစ် ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့လည်းကောင်း။ အိမ်ကို
 လူကကျေးဇူးပြုရာ၌ အိမ်အတွင်းတွင် လူပါဝင်ခြင်း
 မရှိဘဲ အိမ်၏ဖြစ်ပေါ်မှုကို အပြင်အပမှ အခြံအရံအဖြစ်
 ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့လည်းကောင်း ဖြစ်သည်။ ဤဥပမာ၌ လူကို
 နာမ်နှင့်လည်းကောင်း၊ အိမ်ကို ရုပ်နှင့်လည်းကောင်း ခိုင်းနှိုင်း
 ထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ရုပ်၊နာမ်တည်ရာ

‘ရုပ်’-သည် ရုပ်သက်သက်အဖြစ်လည်းကောင်း၊
 ‘နာမ်နှင့်တွဲ၍လည်းကောင်း ရုပ်
 တည်နေ၍၊ ‘နာမ်’-သည်မူကား နာမ်သက်သက်အဖြစ်
 ရုပ်တည်နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ ရုပ်နှင့်တွဲ၍သာ
 ရုပ်တည်နေသည်။

သက်မဲ့လောကရှိရုပ်တို့သည် ရုပ်သက်သက်အဖြစ်
 သီးသန့်ရုပ်တည်နေကြပြီး၊ သက်ရှိလောကရှိရုပ်တို့သည် နာမ်နှင့်တွဲ၍
 ရုပ်တည်နေကြသည်။ နာမ်သည်ကား သက်ရှိ
 လောကအတွင်း၌သာရှိ၍ ရုပ်နှင့် အစဉ်အမြဲ ဒွန်တွဲနေပေသည်။
 ပရမသရုပ်

‘ပရမသစ္စာအရှိတရား’တို့သည်ကား မျက်စိဖြင့်မြင်အပ်သော

အဆင်းရုပ်၊ နားဖြင့်

ကြားအပ်သော အသံရုပ်၊ နှာခေါင်းဖြင့်တွေ့အပ်သော အနံ့ရုပ်၊

လျှာဖြင့်တွေ့အပ်သော အရသာ

ရုပ်၊ ကိုယ်ဖြင့်တွေ့အပ်သော ကြမ်း-နုရုပ်၊ လှုပ်-ငြိမ်ရုပ်၊ ပူ-အေးရုပ်နှင့်

အတွေ့ရုပ်၊ ဘဝင်ဖြင့်

သိအပ်သော တွန်း-ဆွဲရုပ်၊ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်ရုပ်၊ ကျား၊ မဘာဝရုပ်၊

အသက်ဇီဝရုပ်၊

ဘဝင်တည်ရာ ဟဒယရုပ်၊ ထောက်ပံ့မှု အာဟာရရုပ်-အစရှိသောရုပ်များနှင့်

ဘဝင်ဖြင့်သိအပ်

သော သိမှတ်ခံစား လှုပ်ရှားတုံ့ပြန်မှုများပါဝင်သည့်

မြင်စိတ်၊ ကြားစိတ်၊ နံစိတ်၊ လျှက်စိတ်၊

တွေ့စိတ်၊ တွေးစိတ်နှင့် ဘဝင်စိတ်-စသည့် နာမ်များ ဖြစ်ကြသည်။

ပေါင်းစုတည်ရှိပုံ

ရုပ်များသည် တစ်ခုချင်းအားဖြင့် သီးခြားရပ်တည်နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ

အနည်းဆုံး ရုပ်

အမျိုးကွဲရှစ်ခု ပေါင်းစုခြင်းဖြင့်သာ ရပ်တည်နိုင်ကြသည်။ ရုပ်အမျိုးကွဲ ကိုးခု၊

ဆယ်ခု၊ ဆယ့်

တစ်ခု-စသည်ဖြင့် စုစည်းတည်ရှိနေသည်များလည်း ရှိ၏။ တဖန် ထိုနည်းတူ

နာမ်တို့သည်

လည်း မိမိတစ်ခုချင်းအားဖြင့် သီးခြားရပ်တည်နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ အနည်းဆုံး

နာမ်မျိုးကွဲရှစ်ခု ပေါင်းစုနေခြင်းဖြင့်သာ ရပ်တည်နိုင်ကြသည်။ နာမ်မျိုးကွဲ

သုံးဆယ့်ခြောက်ခုအထိ အများဆုံး စုစည်းရပ်တည်နေသည်များလည်း

ရှိပေသည်။ တဖန် ထိုပေါင်းစုနေသော နာမ်စုတို့သည်ပင် ရုပ်နှင့်ကင်းကွာ၍

မတည်ရှိနိုင်ကြဘဲ ရုပ်နှင့်တွဲ၍သာ တည်ရှိနေကြသည်။

နာမ်သက်သက် မရှိ

ရှေးအခါက ရုပ်နှင့်ကင်းကွာ၍ နာမ်ချည်းသက်သက်
တည်ရှိနိုင်သည်-ဟု ယူဆ
ခဲ့သည်များ ရှိသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ ‘ရုပ်မဲ့အာရုံရှုနေသူ’-ဟုဆိုသော
စကားကို ‘ရှုသူ၌ ရုပ်မရှိ’-ဟု လွဲမှားပြောဆိုမိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။
လောက၌ ရုပ်မရှိသူဟူ၍ မရှိ။ ‘ရုပ်မဲ့
အာရုံ’-ဟူ၍သာ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ‘နာမ်ချည်းသက်သက်ရှိသောသူ’-
ဟူသော အယူအဆ
သည် မှားယွင်းသည်။
ပရမသက်တမ်း

‘နာမ်’သည် လောက၌ ရှိသမျှအရာအားလုံးတို့တွင်
သက်တမ်းအတိုဆုံး-ဟု ဆို
နိုင်လောက်သောအရာ ဖြစ်၏။ ရုပ်သည်ကား နာမ်ထက်ပို၍
သက်တမ်းရှည်သောအရာ ဖြစ်၏။ သို့သော် လောက၌ ရှိသမျှအရာအားလုံး
‘ရုပ်’သည် ဒုတိယသက်တမ်းအတိုဆုံး-ဟု ဆိုနိုင်လောက်သောအရာ ဖြစ်၏။
ရုပ်၏သက်တမ်းသည် နာမ်၏သက်တမ်းထက် တစ်ဆယ့်
ခုနစ်ဆ ပိုမိုကြာသည်-ဟု ရှေးအခါက ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ထိုနှိုင်းဆချက်ကို
အတိအကျ မသိရသော်လည်း ရုပ်၏သက်တမ်းသည်
နာမ်၏သက်တမ်းထက် ပိုမိုရှည်ကြာကြောင်းကိုမူ
ကား အထင်အရှား သိမြင်နေရပေသည်။

ပရမဖြစ်စဉ်

‘ရုပ်’တို့သည် ‘စိတ်’-အစရှိသာ နာမ်တို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊
အာဟာရ-အစရှိ

သော ရုပ်အချင်းချင်းတို့ကြောင့်လည်းကောင်း ဖြစ်ပွားပေါ်ပေါက်ကြ၏။
 ထိုနည်းတူ နာမ်တို့သည်
 လည်း စိတ်အစရှိသော နာမ်တို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဆိုခဲ့ပြီးသော
 ရုပ်တို့ကြောင့်လည်း
 ကောင်း ဖြစ်ပွားပေါ်ပေါက်ကြ၏။

ထိုသို့ ဖြစ်ပွားပေါ်ပေါက်ကြသော ရုပ်နှင့်နာမ်တို့သည်
 မိမိတို့သက်တမ်း ရှည်ကြာ
 သလောက် တည်နေကြပြီးလျှင် ပျက်သွားကြကုန်၏။ ထိုနောက်
 အသစ်အသစ်သော ရုပ်၊နာမ်
 တို့ ဖြစ်ပေါ်လာပြန်ပြီး၊ တဖန် ပျက်သွားကြပြန်၏။

ဤသို့လျှင် ဖြစ်ပွားနေသော ရုပ်၊နာမ်များ၊ ပျက်သွားကြသော
 ရုပ်၊နာမ်များဖြင့် ပရမလောကကြီးသည် လှုပ်ရှားသက်ဝင်နေပေသည်။

‘ပရမသစ္စာ အရှိတရား’-တို့သည် အရှိတရားသုံးမျိုးတို့တွင်
 အလွယ်ကူဆုံး၊ အပေါ်
 ယံအကျဆုံး၊ အဆင့်အတန်းအနိမ့်ဆုံးအရာများ ဖြစ်ကြသော်လည်း
 ၎င်းတို့သည် သီးခြားတည်
 ရှိမနေဘဲ သမုတိသစ္စာအရှိတရား၊ ဘဝသစ္စာအရှိတရားတို့နှင့်
 ရောထွေးယှက်တင် နေကြခြင်း
 ကြောင့် ၎င်းတို့၏ဖြစ်စဉ်ကိုသီးသန့်ဖော်ပြရန်မှာ လွယ်ကူလှသည်ကား
 မဟုတ်ပါ။

(ခ) သမုတိသစ္စာ အရှိတရား

‘သမုတိသစ္စာ အရှိတရား’-ဆိုသည်မှာ-

‘အခြေအနေများ ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းမှုကြောင့်အသစ်
 ဖြစ်ပွားတည်ရှိနေသော အခြင်း

ခံအင်္ဂါငါးပါးဖြင့် လုံးဝမသိနိုင်ဘဲ ‘ဘဝင်’တည်းဟူသော
 ‘သဘောတရားအာရုံခံအင်္ဂါ’ဖြင့်သာ သိအပ်သောအရာများ ဖြစ်ကြသည်။
 ၎င်းတို့ကို သိနေကျဖြစ်၍ သိယောင်ပေါက်နေသော်လည်း ၎င်းတို့၏
 အဟုတ်အမှန်ရှိမှု (ဝါ) ၎င်းတို့၏ အဟုတ်အမှန်ရှိသောအရာများ
 ဖြစ်မှုကိုကား သိမြင်

ရန် မလွယ်ကူလှပေ။

ပုံစံအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ-
 စသော သမုတိသစ္စာ
 အရှိတရားတို့ကို သိနေကျဖြစ်၍၊ သိယောင်ပေါက်နေကြသော်လည်း
 မည်သို့မည်ပုံ အကယ်
 ရှိနေကြသည်-ဟူသောအချက်ကိုကား သေချာဂရု မသိတတ်ကြပေ။

သမုတိအခက်

ဤကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ-စသော
 သမုတိသစ္စာ
 အဟုတ်အမှန်ရှိမှုကို မသိမြင်နိုင်ကြခြင်းမှာ ထိုသမုတိသစ္စာအရှိတရားသည်
 ပရမသစ္စာအရှိတရား
 များဖြင့် ပေါင်းစပ်တည်ဆောက်ထားခြင်းကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာသော
 အရှိတရားဖြစ်ခြင်း။

လူတို့သည် ပရမသစ္စာအရှိတရားတို့ကိုသာ သိနိုင်သော
 မျက်စိနား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်-ဟူသည့် ရှေ့အာရုံခံအင်္ဂါငါးပါးကိုသာ
 အသုံးပြုများခြင်း၊ သမုတိသစ္စာ အရှိတရားတို့ကို ခံယူနိုင်
 သည့် သဘောတရားအာရုံခံအင်္ဂါ ဘဝင်ကိုမူ အသုံးပြုမများခြင်းတို့ကြောင့်
 သမုတိသစ္စာ အရှိတရားများကို မသိ၊ မထင်၊ မမြင်နိုင်ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ခက်ပုံ

ဤသို့ဖြင့် ပရမသစ္စာအရှိတရားများကို အခြေအနေထား၍
 ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်
 ထားသော သမုတိသစ္စာအရှိတရားတို့ကို သိရန်ခက်ခဲလှသည်ဖြစ်ရာ၊
 သမုတိသစ္စာအရှိတရား
 တို့ကို အခြေအနေထား၍ ထပ်ဆင့်တည်ဆောက်ခြင်းဖြင့်
 ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိနေသော သမုတိသစ္စာ
 အရှိတရားတို့ကို သိမြင်နိုင်ရန်ကား အဘယ်မှာ ဆိုဖွယ်ရှိပါတော့မည်နည်း။
 ပုံစံအားဖြင့် လူများဖြင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှုကြောင့်
 ဖြစ်ပွားတည်ရှိနေသော - နတ်။ သစ်ပင်များဖြင့်
 ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပွားတည်ရှိနေသော - တော။
 ရပ်ရွာ၊မြို့ပြများဖြင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားသောကြောင့်
 ဖြစ်ပွားတည်ရှိနေသော - နိုင်ငံ။
 ဤအရာများကိုကြည့်လျှင် သိမြင်နိုင်ရန် အဘယ်မျှခက်ခဲသည်ကို
 သိတန်လောက်ပါ၏။

နတ်

‘နတ်’သည် မျက်စိ၊နား၊နှာ၊လျှာ၊ကိုယ် - ဟူသော
 ရှေ့အာရုံခံအင်္ဂါငါးပါးဖြင့် မသိနိုင်
 ဘဲ ‘ဘဝင်’-ဟူသော သဘောတရားအာရုံခံအင်္ဂါဖြင့်သာ သိနိုင်သဖြင့်
 သိမြင်ရန်ခက်ခဲသည့်
 ‘မိသားစုဝင်လူများ’-ဟူသော သမုတိသစ္စာအရှိတရားတို့ဖြင့် ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်း
 တည်ဆောက်
 ထားသောကြောင့် ဖြစ်ပွားတည်ရှိနေသည့် သမုတိသစ္စာအရှိတရား

ရှင်ဉာဏ

ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ‘နတ်’ဟူသော သမုတိသစ္စာအရှိတရားသည်
အခက်ပေါ်အခက်ဆင့်ထား

သော အရှိတရားဖြစ်သောကြောင့် အခက်အမြင့်စား အရှိတရားဖြစ်သည်။
ထို့ကြောင့် သိမြင်ရန် ခက်ခဲနေရခြင်းဖြစ်သည်။

‘တော’-ဟူသည်မှာလည်း ‘သစ်ပင်’-ဟူသော အသိခက်သည့်
သမုတိသစ္စာအရှိ

တရားများဖြင့် ထပ်ဆင့်တည်ဆောက်ထားမှုကြောင့် ဖြစ်ပွားတည်ရှိနေသော
သမုတိသစ္စာ

အရှိတရား ဖြစ်သည်။

‘နိုင်ငံ’-ဟူသည်မှာလည်း ‘ရပ်ရွာ၊မြို့ပြ’-ဟူသော အသိခက်သည့်
သမုတိသစ္စာအရှိ

တရားများဖြင့် ထပ်ဆင့်တည်ဆောက်ထားမှုကြောင့် ဖြစ်ပွားတည်ရှိနေသော
သမုတိသစ္စာ အရှိတရား ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သိမြင်ရန်

ခက်ခဲနေရခြင်းဖြစ်၏။ ဤသို့ ခက်ခဲသောကြောင့် သမုတိသစ္စာ
အရှိတရားတို့ကို အဟုတ်အမှန် အရှိတရားများအဖြစ်

အသိအမှတ်ပြုနိုင်သူများ ရှားပါးသည့် အခြေသို့ပင်
ဆိုက်ရောက်နေရပေသည်။

သမုတိ အသုံးကျပုံ

ဤကမ္ဘာလောက၌ လူသားတို့၏ အကြီးမားဆုံးနှင့်
အနစ်နာဆုံးသော ချွတ်ယွင်း

ချက်သည်ကား သမုတိသစ္စာအရှိတရားကို အဟုတ်အမှန်အရှိတရားအဖြစ်
အသိအမှတ် မပြုနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

အလုံးစုံသော သမုတိသစ္စာအရှိတရားတို့ကို မသိရှိသော်လည်း

သိရှိထားသမျှ သမုတိသစ္စာအရှိတရားတို့၌ သမုတိသစ္စာအရှိတရား၏
 အဟုတ်အမှန်ရှိပုံကို ပြောင်ပြောင်စင်
 စင် သိမြင်နိုင်စွမ်းရှိသူသည် ဤကမ္ဘာလောက၌ ထိပ်တန်း
 တော်တည့်မှန်ကန်သူ ဖြစ်သည်။
 အနည်းငယ်မျှ သိမြင်လျင် အနည်းငယ်မျှ တော်တည့်မှန်ကန်သူ ဖြစ်သည်။
 လုံးဝ သိမြင်မှုမရှိသူ
 သည်ကား တော်တည့်မှန်ကန်မှု လုံးဝမရှိသူပင် ဖြစ်တော့သည်။
 အကြောင်းမှာ လူတို့ အသက်
 ရှင်နေထိုင်နိုင်ရေးအတွက် သမုတိသစ္စာအရှိတရားတို့ကို
 အသုံးချနေရသောကြောင့် ဖြစ်ပေ
 သည်။

သမုတိငြင်း ဖျင်း

သမုတိသစ္စာအရှိတရားတို့သည် အဟုတ်အမှန်ရှိသော
 အရှိတရားများ ဖြစ်ကြသည်။ သမုတိသစ္စာအရှိတရားကို
 အဟုတ်အမှန်ရှိသောအရာ မဟုတ်-ဟု ငြင်းဆိုကြခြင်းများသည်
 ကလေးဆန်ကြခြင်းများပင် ဖြစ်သည်။ ကလေးသည်
 မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်-ဟူသော အာရုံခံအင်္ဂါငါးပါး၌သာ
 အားပြုတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကလေး၌ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်-ဟူသော
 ရှေ့အာရုံခံအင်္ဂါသာ ရင့်ကျက်၍ ‘ဘဝင်’တည်းဟူသော
 သဘောတရားအာရုံခံအင်္ဂါ သည်ကား မရင့်ကျက်ဘဲ ဖြစ်နေပေတော့သည်။

ထို့ကြောင့် ကလေးသည် အစိတ်အပိုင်းအရှိ၌သာ
 သိမြင်နားလည်၍ အပေါင်းအစု
 အရှိသဘော၌ သိမြင်နားလည်ခြင်း မရှိဘဲ ဖြစ်နေရပေတော့သည်။

သမုတိသစ္စာအရှိတရားကို အဟုတ်အမှန်ရှိသောအရာ မဟုတ်-

ဟု ငြင်းဆိုကြခြင်း

များသည်လည်း

အဆင်း၊အသံ-စသော

ပရမသစ္စာအရှိတရားအာရုံများကိုသာ ခံယူနိုင်သည့်

မျက်စိ၊နား၊နှာ၊လျှာ၊ကိုယ်-ဟူသော ရှေ့အာရုံခံအင်္ဂါငါးပါးကို အားပြုပြီး

ငြင်းဆိုနေကြခြင်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အစိတ်အပိုင်းများ၌သာ

သိမြင်နားလည်သူ၊ အပေါင်းသဘော၌ သိမြင်နား

လည်မှု မရှိသူ၊ ‘ဘဝင်’တည်း-ဟူသော သဘောတရားအာရုံခံအင်္ဂါ

မရင့်ကျက်သူ၊ ကလေး

ဆန်သူများ-ဟူသာ ဆိုသင့် ဆိုထိုက် ဆိုအပ်လှ၏။

ဤကဲ့သို့

ကလေးကလား

ဖြစ်ပွားပြီး၊

မသိမိုက်မှားကြသည့်သူတို့သည် လောက၌ များစွာ အကျိုးနည်းကြပေသည်။

‘သူတပါး’မှ တခြားဖြစ်သော ‘ကိုယ့်ကိုယ်’-ကို အဟုတ်

အမှန်အရှိဖြစ်သော ‘ငါ’-မဟုတ် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကိုယ်တိုင်လုပ်ကိုင်၍

ပိုင်ဆိုင်ရရှိထား

သော ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို အဟုတ်အမှန်အရှိဖြစ်သော ‘ငါ့ဥစ္စာ-မဟုတ်’

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

ငြင်းဆိုကြသူများသည် စိတ်ရောကိုယ်ပါ နှစ်ဖြာသောချမ်းသာခြင်းများ

ပျက်ပြားကြသည်မှာ လောက၌ အထင်အရှား မြင်တွေ့နေရပေသည်။

မသိ အကျိုးနည်း

လူ့ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်သူက လူကို -မသိခြင်း၊

ရပ်ရွာငြိမ်းချမ်းရေး တည်

ဆောက်သူက ရပ်ရွာကို မသိခြင်း၊ နိုင်ငံငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်သူက

နိုင်ငံကို မသိခြင်း၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်သူက ကမ္ဘာကို မသိခြင်း-

တို့သည် အဟုတ်အမှန်အရှိဖြစ်

သော ‘သမုတိသစ္စာအရှိတရား’များကို မသိခြင်းများဖြစ်၍၊
သက်ဆိုင်ရာငြိမ်းချမ်းရေးများကို မတည်ဆောက်နိုင်ခြင်း-ဟူသော
အကျိုးနည်းမှုများ ဖြစ်ပွားရပေတော့သည်။

အစိတ်ကြည့် အသိမဲ့

လူ့ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်သူများ ‘လူ’-ကို မသိခြင်းမှာ
‘လူ့အစိတ်အပိုင်းများ’

(ဝါ) ‘လူ၏ အခြေအနေများ’-ကိုသာ သိနေကြသောကြောင့် ဖြစ်၏။
ထိုသူများသည် ရုပ်ကို ဖြစ်စေ၊ နာမ်ကို ဖြစ်စေ ပရမသစ္စာအရှိတရားကိုသာ
ရှုကြည့်သိမြင်နေကြ၏။

ထို့ကြောင့် ရုပ်များ၊နာမ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထား၍
ဖြစ်ပွားနေသော‘လူ’

ကို မသိမမြင်နိုင်ဘဲ ဖြစ်ရလေသည်။ ချည်ပင်ကိုသာ
ကြည့်ရှုသိမြင်နေသူသည် အဝတ်အထည်

ကို မသိမြင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အုတ်ချပ်များကိုသာ
ရှုကြည့်သိမြင်နေသူသည် တိုက်တာ

အိုးအိမ်ကို မသိမမြင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သစ်ပင်များကိုသာ
ရှုကြည့်သိမြင်နေသူသည် သစ်တောကို မသိမမြင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း
ဖြစ်၏။

ဤနည်းအတူပင် ရပ်ရွာကို မသိခြင်းသည် ရပ်ရွာအစိတ်အပိုင်း
(ဝါ) ရပ်ရွာအခြေ

အနေများဖြစ်သော အိုးအိမ်များကိုသာ သိမြင်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ နိုင်ငံကို
မသိခြင်းသည် နိုင်ငံအစိတ်အပိုင်း (ဝါ) နိုင်ငံ၏အခြေအနေများဖြစ်သော
ရပ်ရွာနယ်ပယ်များကိုသာ သိမြင်

သောကြောင့် ဖြစ်၏။ ကမ္ဘာကို မသိခြင်းသည် ကမ္ဘာ၏အစိတ်အပိုင်း (ဝါ)

ကမ္ဘာ၏အခြေအနေ

များဖြစ်သော နိုင်ငံ၊ဒေသများကိုသာ သိမြင်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကြိယာဝိသေသအရှိ သမုတိ

‘သမုတိသစ္စာအရှိတရား’-ဟူသည်မှာ အခြေအနေတည်းဟူသော အစိတ်အပိုင်း

များ ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်း၍ ဖြစ်ပွားလာသည့် ထူးခြားသောအခြင်းအရာများနှင့် ထိုအခြင်းအရာ ကြိယာဝိသေသတို့ ထပ်ဆင့်ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်း၍ ဖြစ်ပွားလာသည့် အထူးထူးသော အခြင်းအရာကြိယာဝိသေသများ ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ‘သမုတိသစ္စာအရှိတရား’ကို သိရှိနိုင်ရန်မှာ အစိတ်အပိုင်းများ၊ အခြေ

အနေများကို ရှုကြည့် သိမြင် နေရုံနှင့် မဖြစ်နိုင်ဘဲ ထိုအခြေအနေအစိတ်အပိုင်းများ ပေါင်းစပ်

ဖွဲ့စည်းဖြစ်ပေါ်လာသည့် အခြင်းအရာကြိယာဝိသေသတို့ကို ရှုကြည့် ရန်လိုအပ်လှပေသည်။ အကြောင်းမှာ

အခြင်းအရာကြိယာဝိသေသသည် အစိတ်အပိုင်းများ၊ အခြေအနေများဖြင့် ပေါင်း

စပ်ဖွဲ့စည်းထားသော်လည်း အစိတ်အပိုင်း၏

အခြေအနေမဟုတ်တော့သောကြောင့် ဖြစ်၏။

တိုက်အိမ်သည် အုတ်ချပ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသောအရာ ဖြစ်သော်လည်း တိုက်အိမ်နှင့်အုတ်ချပ်ကို အတူတူ-ဟု သိမြင်မရသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။

သမုတိအရှိ ဖန်ဆင်းသိမဟုတ်

အခြင်းအရာကြိယာဝိသေသတို့ကို ‘ဘဝင်’တည်းဟူသော

သဘောတရားအာရုံခံ

အင်္ဂါဖြင့်သာ ခံယူနိုင်သည်။ ဤသို့ဆိုသဖြင့်

အခြင်းအရာကြိယာဝိသေသတို့သည် ‘ဘဝင်’က

ဖန်ဆင်းထားသောအရာ-ဟူကား အထင်မမှားအပ်ပေ။

‘ဘဝင်’သည် ဖန်ဆင်းနိုင်သောအရာ မဟုတ်ဘဲ

ရှိသောအခြင်းအရာကြိယာဝိသေသ

တို့ကို ခံယူနိုင်သောအရာ ဖြစ်၏။ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်-ဟူသော

ရှေ့အာရုံခံအင်္ဂါငါးပါး

သည် အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့-ဟူသော အာရုံများကို

ဖန်ဆင်းနိုင်ခြင်းမရှိကြဘဲ၊ သူ့သဘာဝအလျောက် တည်ရှိနေကြကုန်သော

အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့တို့ကိုသာ ခံယူနိုင်ကြသည်။

၎င်းတို့ခံယူနိုင်သော အာရုံများသည်လည်း သူ့သဘာဝအလျောက်

တည်ရှိနေကြကုန်

သော အရှိတရားများသာ ဧကန်ဖြစ်ရာ၊ ထိုနည်းတူပင်

ဖန်ဆင်းနိုင်ခြင်းကင်းသော ‘ဘဝင်’ဖြင့် ခံယူနိုင်သည့်

အခြင်းအရာကြိယာဝိသေသတို့သည်လည်း သူ့သဘာဝအလျောက်

တည်ရှိနေ

သော အရာများသာ ဧကန်ဖြစ်ပေသည်။

သမုတိသရုပ်

‘အ ဉာဏ် ၊ အ ရာ ဩဝါဒ ဝိသေသ’ - ဟူသော

‘သမုတိသစ္စာအရှိတရား’တို့မှာ လူ၊ တိ

ရစ္ဆာန်၊ သစ်ပင်၊ ဓါတ်သတ္တု၊ ငါ၊ သူတပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ဆရာ၊ တပည့်၊

မိဘ၊ သားသမီး၊ မြို့ပြ၊ ပြည်၊ ရွာ၊ နိုင်ငံ၊ ကမ္ဘာ၊ အိုး၊ ပုဆိုး၊ စားပွဲ၊ ကုတင်၊

အိမ်၊ ကျောင်း၊ ဆေးရုံ၊ အတို၊ အ

ရှင်ဉာဏ

ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

ရှည်၊ အလုံး၊ အပြား၊ အချိန်၊ နာရီ၊ နေ့၊ ရက်၊ လ၊ နှစ်၊ အရွေ့၊ အနောက်၊
တောင်၊ မြောက်၊ အနီး၊ အဝေး၊ အတွင်း၊ အပြင်၊ ဟင်းလင်းပြင်နှင့်
ကိုယ်ပိုင်အမည်-အစရှိသည်တို့ ဖြစ်ကြပေသည်။

‘သမုတိသစ္စာအရှိတရား’တို့သည် အလွန်တရာများပြားလှ၍
အကုန်အစင် သိမြင်ရန် မဖြစ်နိုင်ကောင်းပေ။ သို့သော် မသိမြင်နိုင်သော
သမုတိသစ္စာအရှိတရား-ဟူ၍လည်း မရှိပေ။

လူတို့သိမြင်နိုင်သမျှ သမုတိသစ္စာအရှိတရားတို့သည် အထက်ဖော်ပြပါ
သမုတိသစ္စာအရှိတရား

တို့နှင့် အမျိုးအစားတူတို့သာ ဖြစ်ပေသည်။ အထက်ဖော်ပြပါ
အမျိုးအစားများ၌ ပါဝင်ခြင်းမရှိ

သည့် သမုတိသစ္စာအရှိတရား-ဟူ၍ မရှိချေ။

‘သမုတိသစ္စာအရှိတရား’တို့သည် ‘ပရမသစ္စာအရှိတရား’တို့နှင့်
ထွေးရောယှက်တင် ဖြစ်နေသဖြင့် အသိရခက်သော်လည်း၊ ဤမျှဆိုလျှင်
၎င်းသမုတိသစ္စာအရှိတရားတို့၏ မည်သို့

မည်ပုံ တည်ရှိနေပုံနှင့် မည်သို့သိမြင်နိုင်ပုံကို သိတန်လောက်ပြီ ဖြစ်ရာ၏။

(ဂ) ဘဝသစ္စာ အရှိတရား

‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’ဆိုသည်မှာ-

‘အခြေအနေများ ပေါင်းစပ်တည်ဆောက်မှုကြောင့်

အသစ်ဖြစ်ပွားလာသော အခြင်း
အရာများတွင် တည်ရှိနေသည့် ‘အရည်အချင်းသဘာဝ အရှိတရား’
ဖြစ်သည်။

‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’-ဟူသည်-

‘သမုတိသစ္စာအရှိတရား’တို့၏ အရည်အချင်း’ ဖြစ်၏။

‘သမုတိသစ္စာအရှိတရား’တို့၏ အမှု(ဝါ)အလုပ်တရား’ ဖြစ်၏။

‘သမုတိသစ္စာအရှိတရား’တို့၏ ဘဝ’ ဖြစ်၏။

‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား (ဝါ) လူ့ဘဝသစ္စာအရှိတရား’ကို
ရိုးသားဖြူစင်သူများ သိကြ
သောတရား ဖြစ်သည်။ ဤ‘လူ့ဘဝသစ္စာ’ကို ‘အရိယသစ္စာ’-ဟုလည်း
ခေါ်ဆိုနိုင်သည်။ ဤသစ္စာကိုကား ဤအခန်း၌ မပြတော့ဘဲ နောက်၌
တစ်ခန်းသီးသန့် ဖွင့်ပြပါမည်။

လူ၊ တိရစ္ဆာန်၊ သစ်ပင်၊ ဓါတ်သတ္တု စသည်တို့၏
အရည်အချင်းအရှိတို့သည် လူ၊ တိရစ္ဆာန်၊ သစ်ပင်၊ ဓါတ်သတ္တု စသည်တို့၏
လှုပ်ရှားသက်ဝင်မှုဖြစ်သော အသစ်ဖြစ်သည့် အရည်အချင်းသဘာဝ
ဖြစ်သည်။ အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူများ မသိကြသေးသော်လည်း သိခွင့်ရှိသော
အရာလည်း ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ အဟုတ်အမှန်ရှိမှုကို ကာလ၊ ဒေသ၊
ပယောဂတို့ဖြင့် ဖျောက်ဖျက်
၍မရသောအရာ ဖြစ်၏။ လူတိုင်း အတူအညီသိနိုင်သော၊
‘သာမညသဘောဝင်သော’ အရာ
လည်း ဖြစ်၏။

အရှိအဆင့်

‘ပရမသစ္စာအရှိတရား’သည် လူသားတို့သိရှိရန်
အလွယ်ကူဆုံးသော အရှိတရား

ဖြစ်သည်-ဟုလည်းကောင်း၊

‘သမုတိသစ္စာအရှိတရား’သည် ပရမသစ္စာအရှိတရားထက်
သိမြင်ရန်ခက်ခဲသော

အရတရားဖြစ်သည်-ဟုလည်းကောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။

ထိုသစ္စာနှစ်ပါးထက် ‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’က သိမြင်ရန်
ပိုမိုခက်ခဲ၏။

‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’သည် အရှိတရားသုံးပါးထဲတွင်
အခက်ခဲဆုံးဖြစ်၍၊ ‘အခက်
ခဲဆုံး’-ဟု အသိအမှတ်ပြုခြင်းကိုလည်း ခံရသော အရှိတရား ဖြစ်၏။ ထို့ပြင်
လူသားတို့အဖို့ သိမြင်ရန်အလိုအပ်ဆုံးသော အရှိတရားလည်း ဖြစ်ပေသည်။

အရှိသုံးခု တစ်ခုနှင့်တစ်ခု-ဆက်

‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’သည် သမုတိသစ္စာအရှိတရား၊
ပရမသစ္စာအရှိတရားတို့နှင့် အစဉ်ယှဉ်တွဲ၍ တည်ရှိနေပေသည်။
‘ဘဝသစ္စာ’သာရှိ၍ သမုတိသစ္စာ-မရှိ၊ သမုတိသစ္စာသာရှိ၍ ဘဝသစ္စာ-
မရှိ၊ ဤသို့ လုံးဝမရှိချေ။ သမုတိသစ္စာရှိသော အရာတိုင်း၌ ဘဝသစ္စာရှိ၍၊
ဘဝသစ္စာရှိသော အရာတိုင်း၌သမုတိသစ္စာ ရှိသည်ချည်းသာ ဖြစ်၏။

ထို့ပြင် သမုတိသစ္စာအရှိတရားနှင့်
ပရမသစ္စာအရှိတရားတို့သည်လည်း အစဉ်ဒွန်တွဲ နေပြန်သည်ဖြစ်ရာ
ပရမသစ္စာအရှိတရား၊ သမုတိသစ္စာအရှိတရားနှင့် ဘဝသစ္စာအရှိတရား-
ဟူသော အရှိတရားသုံးပါးတို့သည်အစဉ်အမြဲ ယှဉ်တွဲနေသည်-ဟု
ဆိုအပ်၏။

ဘဝသစ္စာ၏ အခက်

သမုတိသစ္စာအရှိတရားသည် ပရမသစ္စာအရှိတရားကိုသာ

သိမြင်နေသူတို့အတွက် သိနိုင်၊မြင်နိုင်ခြင်းမရှိ ဖြစ်၏။

ထို့နည်းတူပင် ဘဝသစ္စာအရှိတရားသည်လည်း
သမုတိသစ္စာအရှိတရားကိုသာ သိ
မြင်နေသူတို့အတွက်လည်းကောင်း၊ ပရမသစ္စာအရှိတရားကိုသာ
သိမြင်နေသူတို့အတွက်လည်း
ကောင်း သိမြင်နိုင်ဖွယ်မရှိ ဖြစ်ပေသည်။

အဆင်း၊အသံ၊အနံ့၊အရသာ၊အထိအတွေ့တည်းဟူသော
အာရုံငါးပါးမျှကိုသာ ခံယူ
နိုင်သည့် မျက်စိ၊နား၊နှာ၊လျှာ၊ကိုယ်တည်းဟူသော
ရှေ့အာရုံခံအင်္ဂါငါးပါးတို့၌သာ အသုံးချကိုး
စားမှု များပြားသူ လူသားတို့အတွက် သမုတိသစ္စာအရှိတို့ကိုပင်
သိသိထင်ထင် ပြောင်ပြောင်
စင်စင် သိမြင်နိုင်ခြင်း မရှိဖြစ်လေရာ ထို သမုတိသစ္စာအရှိတရားတို့၏
အရည်အချင်းဖြစ်သော ‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’တို့ကို သိမြင်နိုင်ရန်ကား
ဆိုနိုင်ဖွယ်မရှိ ခက်ခဲလိမ့်မည် အမှန်ဖြစ်၏။

အခက်အကြောင်း

‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’ကို သိမြင်ရေးအတွက် ခက်ခဲရခြင်း၏
အကြောင်းရင်းမှာ- - သမုတိသစ္စာအရှိတရားမျှကိုပင်
မသိမြင်နိုင်အောင် ပရမသစ္စာအရှိတရားတို့ကိုသာ

ရှုကြည့်နေမိခြင်းနှင့်၊

- သမုတိသစ္စာအရှိတရားနှင့် ဘဝသစ္စာအရှိတရားတို့ကို မကွဲမပြား
တသားတည်း

ထင်မိသည်အထိ သမုတိအရှိတရားများကိုသာ
ရှုကြည့်နေမိခြင်းတို့ ဖြစ်၏။

အရည်အချင်းသည် ဘဝသစ္စာ

‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’ကို သိမြင်ရေးအတွက် မှာ
အခြေအနေအစိတ်အပိုင်းတို့ကို
လည်းကောင်း၊ ထို-အခြေအနေအစိတ်အပိုင်းများ ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်း၍
ဖြစ်ပွားလာသည့် အခြင်း
အရာကြိယာဝိသေသများနှင့် ထို-အခြင်းအရာကြိယာဝိသေသတို့
ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်း၍ ဖြစ်ပွား
လာသည့် အထူးထူးသော အခြင်းအရာကြိယာဝိသေသတို့၏
‘လှုပ်ရှားမှုအလုပ်’ကိုသာ ရှုကြည့်ရမည် ဖြစ်၏။

အခြင်းအရာကြိယာဝိသေသတို့၏ ‘လှုပ်ရှားမှုအလုပ်’သည် ထို-
အခြင်းအရာကြိယာ
ဝိသေသတို့၏ ‘အရည်အချင်း’ ဖြစ်၏။

ထို‘အရည်အချင်း’သည် ‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဘဝသစ္စာ၏ အာရုံခံအင်္ဂါ

‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’ကို သိမြင်နိုင်ရန် အတွက်
မည်သည့်အာရုံခံအင်္ဂါကို အသုံးချရ
မည်နည်း . . .

‘ဘဝင်’-တည်းဟူသော ‘သဘောတရားအာရုံခံအင်္ဂါ’ကိုပင်
အသုံးချရမည် ဖြစ်၏။
ဤသို့ဆိုလျှင် ‘ဘဝင်’ဖြင့် ‘သမုတိသစ္စာအရှိတရား’ကို ခံယူသောအခါက
သမုတိသစ္စာအရှိ
တရားကို သိမြင်ခြင်းနှင့်အတူ ‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’ကိုလည်း တပြိုင်တည်း
သိမြင်ရန်မသင့်
ပါသလော-ဟု မေးဖွယ်ရှိပါသည်။

‘မသိမြင်သင့်၊ မသိမြင်ထိုက်’-ဟုသာ ဆိုရမည် ဖြစ်၏။
အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အရှိတရားတို့သည် မတူကွဲပြား
ခြားနားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဘဝသစ္စာနှင့်သမုတိသစ္စာ တပြိုင်တည်းမသိနိုင်ကြောင်း
‘သမုတိသစ္စာအရှိတရား’သည် ‘ရုပ်သေရုပ်’ကဲ့သို့ ဖြစ်၏။
‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’သည် ‘ရုပ်ရှင်ရုပ်’ကဲ့သို့ ဖြစ်၏။
ရုပ်ရှင်ရုပ်သည် ရုပ်သေရုပ်များစွာ
ပေါင်းစပ်ထားခြင်းဖြစ်သော်လည်း ရုပ်သေရုပ်များ
နှင့် အတူတူ မဟုတ်တော့ချေ။ ကွဲပြားခြားနားသော အသစ်ရုပ်ဖြစ်၏။
ရုပ်သေရိုက်ကင်မရာ
သည် သမုတိသစ္စာအရှိတရားကို ခံယူနိုင်သော ‘ဘဝင်’နှင့်တူ၏။
ရုပ်ရှင်ရိုက်ကင်မရာသည် ဘဝသစ္စာအရှိတရားကို ခံယူနိုင်သော
‘ဘဝင်’နှင့်တူ၏။ ကင်မရာဖြစ်သည်ချင်း တူသော်လည်း အရည်အချင်း
ကွဲဘိသကဲ့သို့ ‘ဘဝင်’ဖြစ်သည်ချင်းတူသော်လည်း အရည်အချင်းကွဲသည်။
ရုပ်သေရိုက်ကင်မရာသည် ကာလ၊ဌာန၊ပယောဂ တစ်ခုအတွင်းရှိ
အရုပ်ကိုသာ ရိုက်နိုင်၏။ ရုပ်ရှင်ရိုက်ကင်မရာကမူ ကာလ၊ဌာန၊ပယောဂ
များစွာအတွင်းရှိ အရုပ်များစွာကို
ရိုက်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်သေရိုက်ကင်မရာဖြင့် ရုပ်ရှင်ရိုက်၍ မရချေ။
ဘဝသစ္စာအရှိကို ခံယူလိုလျှင် အာရုံခံအင်္ဂါ‘ဘဝင်’ကို
အရည်အချင်း တိုးမြှင့်ပေးရ
ပေလိမ့်မည်။ သမုတိသစ္စာအရှိတရားကို ခံယူနိုင်သော‘ဘဝင်’မျိုးဖြင့်
‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’ကို ခံယူ၍မရချေ။ ကာလ၊ဌာန၊ပယောဂ
များစွာအတွင်း၌ ဖြစ်ပွားနေသော လှုပ်ရှားမှုတို့ကို
စုစည်းခံယူနိုင် စွမ်းရှိ သည်အထိ အရည်အချင်းမြင့်သော

အာရုံခံအင်္ဂါ‘ဘဝင်’ဖြင့်သာ ‘ဘဝသစ္စာ
အရှိတရား’ကို ခံယူနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် သမုတိသစ္စာအရှိတရားကို
သိမြင်ခြင်းနှင့်အတူ ဘဝသစ္စာအရှိတရားကို တပြိုင်တည်း မသိမြင်နိုင်ခြင်း
ဖြစ်၏။

အရှိသစ္စာ သုံးပါးကွဲပုံ
မည်မျှပင် ခက်ခဲစေကာမူ ‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’၏ တည်ရှိနေပုံကို
အရှိတရားသုံးပါး
တွဲစပ်နေပုံဖြင့် ပုံဖော်ကြည့်ပါက သိသာထင်ရှားမည် ဖြစ်၏။
ပုံစံအားဖြင့် သစ်ပင်-ဟူသော သမုတိသစ္စာအရှိတရားကို ကြည့်ပါ။
သစ်ပင်ဖြစ်စေရန်
အတွက် ဖွဲ့စည်းထားသော အခြေအနေအစိတ်အပိုင်းတို့ကို ကြည့်လျှင်
ရေ၊မြေ၊လေ-စသော ပရမသစ္စာအရှိတရားတို့ကို တွေ့ရပေမည်။ တဖန်
ကာလ၊ဌာန၊ပယောဂ များစွာအတွင်းရှိ သစ်ပင်၏လှုပ်ရှားမှုကိုကြည့်လျှင်
သီးမှု၊ ပွင့်မှု၊ အရိပ်ပေးမှု-ဟူသော သစ်ပင်၏အရည်အချင်း
ကို တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ ထိုအရည်အချင်းတို့သည် သစ်ပင်၏
‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’ပင် ဖြစ်၏။

ထို့အတူ လူကိုကြည့်ပါက ‘လူ’ဟူသည့် သမုတိသစ္စာအရှိတရား၊
ရေ၊မြေ၊လေ၊မီး
ဓါတ်ကြီးလေးပါး-ဟူသောပရမသစ္စာအရှိတရားနှင့် လူ့လှုပ်ရှားမှု(ဝါ)
လူ့အရည်အချင်းကိုလည်း
တွေ့မြင်ရပေလိမ့်မည်။ ထို‘လူ့အရည်အချင်း’သည်ကား ‘လူ၏
ဘဝသစ္စာအရှိတရား’ပင် ဖြစ်သည်။

ဘဝသစ္စာလေ့လာနည်း

‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’တို့သည် သိမြင်ရန်ခက်ခဲသော်လည်း
‘အဟုတ်အမှန်အရှိ’

ဖြစ်ကြောင်းမှာကား ထင်ရှားလှပါသည်။ လူနှင့် လူ့ဘဝ၊ သစ်ပင်နှင့်
သစ်ပင်ဘဝ၊ စားပွဲကုလား

ထိုင်နှင့် စားပွဲကုလားထိုင်ဘဝ မတူညီကြသည်ကို အများအသိ ဖြစ်ပေသည်။

လူသည် ‘လူ့ဘဝ’ မဟုတ်သကဲ့သို့၊ လူ့ဘဝသည်လည်း ‘လူ’-
မဟုတ်ချေ။

‘လူ့ဘဝ’သည် လူ၏ အလုပ်၊ လူ၏ အရည်အချင်းဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် လှုပ်ရှားမှုကင်းမဲ့သော၊ အလုပ်မရှိသော‘လူ’သည်
အရည်အချင်းချို့တဲ့သူ

ဖြစ်၏။ ဤသို့ပင် ‘လူသာရှိ၍ လူ့ဘဝမရှိခြင်း’ကို ကြည့်ပါက လူနှင့် လူ့ဘဝ
သီးခြားဖြစ်ကြောင်း

သိမြင်ကြရပေမည်။

‘လူ’သည် ‘အဟုတ်အမှန်ရှိသောအရာ’ ဖြစ်သကဲ့သို့၊
‘လူ၏လှုပ်ရှားမှု’သည်လည်း ‘အဟုတ်အမှန်ရှိသောအရာ’ ဖြစ်၏။ ‘လူ’နှင့်

‘လူ၏လှုပ်ရှားမှု’တို့သည် တသီးတခြားစီဖြစ်သော

အရာများ ဖြစ်ကြသည်။

- ‘လူ’သည် ‘သမုတိသစ္စာအရှိတရား’ ဖြစ်၍၊

- ‘လူ၏လှုပ်ရှားမှု’သည် ‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’ ဖြစ်၏။

ထို့အတူ သစ်ပင်နှင့် သစ်ပင်၏ဘဝသည်လည်း
ကွဲပြားခြားနားပေသည်။ သစ်ပင်

သည် ကာလ၊ဌာန၊ပယောဂများစွာကို ကျော်လွှားဖြတ်သန်းလျက်
လှုပ်ရှားမှုအလုပ်များကို ပြုလုပ်နေသည်။ စားပွဲ၊ ကုလားထိုင်၊ ကုတင်၊

ခြင်ထောင်၊ အိုး၊ ပုဆိုး-အစစများသည်လည်း အလားတူပင်
ကာလ၊ဌာန၊ပယောဂပေါင်းများစွာကို ကျော်လွှားဖြတ်သန်းလျက် လှုပ်ရှားမှု

အလုပ်များကို ပြုလုပ်လျက် ရှိပေသည်။

ဤကဲ့သို့ အမျိုးမျိုးသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် လှုပ်ရှားမှုအလုပ်များသည် သက်ဆိုင်ရာ သမုတိသစ္စာအရှိတရားတို့၏ အရည်အချင်းများ ဖြစ်သည်။ ဤအရည်အချင်းများသည် သစ်ပင်-စသည်များ မဟုတ်ပါ။ သစ်ပင်-သည် ပေါက်ဖွားသည်မှစ၍ သေဆုံးပျက်ပြုန်းသည် အထိ ‘သစ်ပင်’သာ ဖြစ်သည်။ သစ်ပင်၏အရည်အချင်းမှာကား သစ်ပင်၏တည်ရှိမှု သက်တမ်း တလျောက် အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲဖြစ်ပွားနေပါသည်။ သစ်ပင်၏ အမြတ်သဘော၊ အယုတ်သဘော ဖြစ်ပွားမှုအရှိတရားများသည် သစ်ပင်၏လှုပ်ရှားမှုဖြစ်သော သို့မဟုတ် အရည်အချင်း ဖြစ်သော အဟုတ်အမှန်ရှိသည့် ‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဘဝသစ္စာ သရုပ်

လူ၏ ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးစေ့ဆော်မှု စေတနာဟူသော လှုပ်ရှားမှုအရည်အချင်းများ၊ သစ်ပင်၏ အရည်အချင်းများ၊ ‘ငါ’-ကောင်၏ အရည်အချင်းများ၊ ‘သူ’-ကောင်၏ အရည်အချင်းများ၊ ယောက်ျား၏ အရည်အချင်းများ၊ မိန်းမ၏ အရည်အချင်းများ၊ မြို့ပြ၊ပြည်၊ရွာ၊ကမ္ဘာ၏ အရည်အချင်းများ စသည်တို့သည် ‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’များ ဖြစ်ကြသည်။

‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’သည်လည်း သမုတိသစ္စာအရှိတရား၏ အရေအတွက်နှင့်အမျှ လွန်စွာ များပြားလှပါသည်။ မသိနိုင်သော ဘဝသစ္စာအရှိတရား-ဟူ၍ မရှိသော်လည်း ဘဝသစ္စာအရှိတရားတိုင်းကို သိမြင်ရန်ကား မဖြစ်နိုင်အောင် ရှိပေသည်။

‘ဘဝသစ္စာအရှိတရား’သည် သမုတိသစ္စာအရှိတရားနှင့် ကင်းလွတ်၍ တည်ရှိနိုင်ခြင်း မရှိဘဲ၊ သမုတိသစ္စာအရှိတရားများနှင့် အစဉ်အမြဲယှဉ်တွဲ၍ တည်ရှိနေသောကြောင့် သမုတိသစ္စာ အရှိတရားနှင့် မကွဲမပြားဖြစ်ပြီး၊ များစွာ အသိခက်နေရပေသည်။

‘အရှိတရား’-ဟူသည် ပရမသစ္စာအရှိတရားဖြစ်စေ၊ သမုတိသစ္စာအရှိတရားဖြစ်စေ၊ ဘဝသစ္စာအရှိတရားဖြစ်စေ တစ်ခုတည်းသန့်သန့် သီးခြားရပ်တည်နေသည်-ဟု မရှိချေ။ ပရမသစ္စာအရှိတရားသည် သမုတိသစ္စာအရှိတရားတို့၏ ‘အခြေအနေ’ဖြစ်ပြီး၊ သမုတိသစ္စာအရှိတရားသည် ပရမသစ္စာအရှိတရားတို့၏ ‘အခြင်းအရာ’ဖြစ်ကာ၊ ဘဝသစ္စာအရှိတရားသည် သမုတိသစ္စာအရှိတရား၏ ‘အရည်အချင်း’ ဖြစ်သည်။

‘အရှိတရား’-သည် ပရမသစ္စာအရှိတရား၊ သမုတိသစ္စာအရှိတရား၊ ဘဝသစ္စာအရှိတရား-ဟူ၍ ‘အခြေအနေ၊ အခြင်းအရာ၊ အရည်အချင်း’အားဖြင့် သုံးပါးကွဲပြားသော်လည်း ‘အရှိတရားအဖြစ်’-မူ တစ်ပါးတည်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အဟုတ်အမှန်ရှိသော အရာတိုင်း၌ သစ္စာတရားသုံးပါးစလုံး တည်ရှိနေပေတော့၏။

အဟုတ်အမှန်အရှိတရား-သည် လူတို့ အာရုံခံအင်္ဂါဖြင့် ရှုကြည့်ခြင်းမရှိ၍ မသိသည် ဖြစ်စေ၊ အဟုတ်အမှန်အရှိတရားအဖြစ်ပင် မဖောက်မပြန် တည်ရှိနေမည် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်

သော်လည်း မသိသူများအနေနှင့်ကား အမှန်အကန် သိကောင်းမှသိနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ဖြစ် သော်လည်း အာရုံခံအင်္ဂါရှိသူတိုင်း အတူအညီ သိခွင့်ရှိသောကြောင့်

‘သာမညသဘော’အရ ‘အရှိတရား’ပင်ဖြစ်ကြောင်း မုချမှတ်အပ်၏။

အခန်း(၃)

သာမည အသိတရား

‘သာမညအသိတရား’-သည်-

‘သာမညအရှိများကို အမှန်အကန်သိသောတရား’ ဖြစ်သည်။

‘အသိတရား’-ဆိုသည်မှာ-

‘အဟုတ်အမှန်ရှိသော အာရုံကိုဖြစ်စေ၊ အဟုတ်အမှတ်မရှိသော
အာရုံ ကို ဖြစ် စေ၊ အာရုံ ခံ အင်္ဂါများဖြင့် ခံ ယူ၍
ထိုအာရုံသိသောသဘောတရား’- ဖြစ်သည်။

ထိုသဘောတရားသည် မိမိကိုဖြစ်စေသော၊ မိမိနှင့်သက်ဆိုင်သည့်
အာရုံကို သိပေ
သည်။ ပုံစံအားဖြင့် အသိတရားတစ်မျိုးဖြစ်သော ‘မြင်စိတ်အသိ’-ကို
ကြည့်ပါမည်။

‘မြင်စိတ်အသိ’-သည် မျက်စိနှင့်အဆင်းတို့ တိုက်ဆိုင်ရာမှ

ဖြစ်ပွားသော သဘော

တရားဖြစ်၏။ ထိုသဘောတရားသည် မိမိတို့ဖြစ်ပွားစေသော
အဆင်းအာရုံကို သိသည်။ ဤ
‘မြင်သိစိတ်’ကဲ့သို့ အာရုံနှင့်အာရုံခံအင်္ဂါ တိုက်ဆုံ၍ ဖြစ်ပွားသော
အသိတရားမှန်သမျှသည် ‘အသိတရားများ’ ဖြစ်ကြပေသည်။

အသိသုံးပါး

‘အရိုတရား’သည် သုံးပါးကွဲ နေသည့် အလျောက်
‘အသိတရား’သည်လည်း သုံးပါး
ကွဲပြား၏-

- ပရမသစ္စာအရိုတရားကိုသိသော အခြေအနေသိ၊
- သမုတိသစ္စာအရိုတရားကိုသိသော အခြင်းအရာသိ၊
- ဘဝသစ္စာအရိုတရားကိုသိသော အရည်အချင်းသိ-ဟူ၍

ဖြစ်သည်။

ပရမအသိ(ဝါ)ဝိညာဉ်သိ

ငယ် ရွယ် နု နယ် လူ မမယ် ဘဝက မိဘ,ဆွေမျိုးတို့၏
အဆင်း,အသံ,အနံ့,အရသာနှင့်
အတွေ့အထိများ ဖြစ်ကြသော ကြမ်းမှု-နုမှု၊ ပူမှု-အေးမှုကို သိမှု၊ အဖြူ,အမဲကို
သိမှု-စသည်များ ဖြစ်ခဲ့၏။ ၎င်းတို့သည် မိဘဆွေမျိုးတို့၏
အခြေအနေကို သိသော အသိတရားများ ဖြစ်ကြသည်။
ဤအသိတရားများသည် ပရမသစ္စာအရိုတရားများကို သိသော
‘အခြေအနေသိ’များ ဖြစ်ကြ
သည်။

သမုတိအသိ(ဝါ)သညာသိ

လူမမယ်ဘဝမှ လွန်မြောက်၍ အနည်းငယ်မျှ
အရွယ်ရောက်လာသောအခါ ပူမှု-အေးမှု၊ နုမှု-ကြမ်းမှု-စသော
အသိတရားများကို လွန်မြောက်၍ ၎င်းပူမှု၊အေးမှု၊ ကြမ်းမှု၊နုမှုတို့၏
အခြင်းအရာ ကြိယာဝိသေသများကိုသိသော အသိတရားများ
ဖြစ်ပွားလာ၏။ အဖေ၊အမေ-ဟုသိသော အသိ၊ ဦးကြီး၊ဦးလေး-ဟုသိသော
အသိ၊ ခြေ၊လက်၊ခေါင်း၊ခါး-ဟုသိသော အသိ၊
ရေ၊မြေ၊တော၊တောင်၊သစ်ပင်၊တိရစ္ဆာန်-ဟုသိသော အသိ၊ စသောအသိများ
ဖြစ်၏။ ဤအသိ
တရားတို့သည် သမုတိသစ္စာအရှိတရားကိုသိသော ‘အခြင်းအရာသိများ’
ဖြစ်ကြသည်။

ဘဝအသိ(ဝါ)ပညာသိ

လူလားမြောက်ပြီးသောအခါ၌ကား မိဘတို့၏
ပြောဆိုလုပ်ကိုင်မှုကိုသိသော အသိ၊ မေတ္တာထားမှုကိုသိသော အသိ၊
စေတနာထားမှုကိုသိသော အသိ၊ လောကြီးမှုကိုသိသော အသိ၊
ဒေါကြီးမှုကိုသိသော အသိများ ဖြစ်ပွားလေ၏။ ဤကဲ့သို့သော
အသိများသည် ဘဝသစ္စာ
အရှိတရားကိုသိသော ‘အရည်အချင်းသိများ’ ဖြစ်ကြ၏။

အသိ အမှန်၊အမှား

အသိတရားများတွင် အားလုံးသည် မှန်ကန်ကြသည် မဟုတ်ချေ။
မှားယွင်းသော အသိတရားများလည်း ရှိ၏။ အဘယ်ကြောင့်
အချို့အသိတရားများ မှန်ကန်၍၊ အချို့အသိတရား
များ မှားယွင်းကြသနည်း . . .

‘သာမညကျ’သော အသိတရားများ ‘မှန်ကန်’၍၊

‘သာမညမကျ’သော အသိတရားများသည် ‘မှားယွင်း’ကြသည်။

အာရုံ နှင့် အာရုံခံအင်္ဂါတို့ တိုက်ဆုံရာမှ
 ဖြစ်ပွားသောအသိတရားသည် လူတိုင်း၌ တညီတညွတ်တည်း
 ဖြစ်ပွားနိုင်သောကြောင့် ‘သာမညအသိတရား’ ဖြစ်သည်။ အာရုံနှင့်အာ
 ရုံခံအင်္ဂါတို့ အမှန်တကယ်မတိုက်ဆုံဘဲ ဖြစ်ပွားသောအသိတရားများသည်
 လူတိုင်း၌ တညီ
 တညွတ်တည်း မဖြစ်ပွားနိုင်သောကြောင့် ‘သာမညမကျသောအသိတရား’
 ဖြစ်သည်။

လောက၌ အသိတရားသည် အာရုံ နှင့် အာရုံခံအင်္ဂါတို့
 တိုက်ဆုံရာမှဖြစ်ပွားသော သဘောတရားဖြစ်ရာ၊ အာရုံနှင့်အာရုံခံအင်္ဂါတို့
 အမှန်တကယ်တိုက်ဆုံခြင်းမရှိဘဲ ဖြစ်ပွားသော အသိတရားများသည်
 ‘မှားယွင်းသောအသိတရားများ’ ဖြစ်ကြ၍၊ အာရုံနှင့်အာရုံခံအင်္ဂါတို့ အမှန်
 တကယ် တိုက်ဆုံမှ ဖြစ်ပွားသောအသိတရားသည်
 ‘မှန်ကန်သောအသိတရားများ’ ဖြစ်ကြပေ
 သည်။

အသိမှားပုံစံများ

အာရုံ သို့မဟုတ် အာရုံခံအင်္ဂါ ချို့တဲ့နေပါလျက်
 အာရုံနှင့်အာရုံခံအင်္ဂါများ မတိုက်ဆုံဘဲ
 လျက် အာရုံကိုသိသော အသိတရားသည် လောက၌ ရှိကြလေသည်။

ပုံစံအားဖြင့် အဆင်းမရှိဘဲ သို့မဟုတ် မျက်စိဖြင့်
 အဆင်းကိုမကြည့်ဘဲ ထိုအဆင်း
 ကိုသိသော အသိတရားမျိုး။

ဒုတိယပုံစံအားဖြင့် လ-ပေါ်၌ ‘ယုန်ရုပ်’-မရှိဘဲ ယုန်ရုပ်ကိုသိသော

အသိတရားမျိုး။

ကမ္ဘာသည် အလုံးဖြစ်ပါလျက် ကမ္ဘာအလုံးကိုခံယူနိုင်သော အာရုံခံအင်္ဂါက ပြည့်ပြည့်ဝဝ ခံ

ယူနိုင်ခြင်းမရှိဘဲ၊ ကမ္ဘာကို ပြားသည်-ဟုသိသော အသိတရားမျိုး။

တတိယပုံစံအားဖြင့် ကမ္ဘာမြေသည် လည်ပတ်နေလျက် ကမ္ဘာလည်ပတ်နေမှုကို ခံယူသော အာရုံခံအင်္ဂါက ကမ္ဘာလည်ပတ်နေမှုကို အပြည့်အဝ ခံယူနိုင်ခြင်းမရှိဘဲ ချို့တဲ့သဖြင့်

ကမ္ဘာသည် တည်ငြိမ်နေသည်-ဟုသိသော အသိတရားမျိုး။

ဤပုံစံများ၌ ပဌမပုံစံမှ အသိတရားသည် အာရုံချို့တဲ့လျက် ဖြစ်ပေါ်သော အသိတရား

ဖြစ်၍၊ ဒုတိယနှင့် တတိယပုံစံမှ အသိတရားများသည် အာရုံခံအင်္ဂါချို့တဲ့လျက် ဖြစ်ပေါ်လာ

သော အသိတရားများ ဖြစ်ကြသည်။

ဤအသိတရားများသည် အာရုံနှင့်အာရုံခံအင်္ဂါတို့ အကယ် တိုက်ဆုံခြင်းမရှိဘဲ ဖြစ်ပေါ်

လာသော အသိတရားများဖြစ်ကြ၍၊ အမှန်အကန်မဟုတ်သော အသိတရားများ ဖြစ်ကြသည်။

‘အမှန်အကန်ဖြစ်သော အသိတရား’-ဆိုသည်မှာ-

‘အဟုတ်အမှန်ရှိသောအာရုံနှင့် အသိတရား၌ရှိသောအာရုံတို့ တထပ်တည်းကျသော အသိတရားမျိုး’-ဖြစ်၍၊

‘အမှန်အကန်မဖြစ်သော အသိတရား’-ဆိုသည်မှာ-

‘အဟုတ်အမှန်ရှိသောအာရုံနှင့် မိမိ အသိတရားရှိသောအာရုံတို့ တထပ်တည်းမကျ

သောအသိတရားမျိုး’ ဖြစ်သည်။

အဟုတ်အမှန်မဖြစ်သော အသိတရားတို့သည် လောကကို များစွာ

နစ်နာစေသည်

ဖြစ်ရာ အသိတရားအမှားများ ပျောက်ကွယ်၍၊ အသိတရားအမှန်များ
ဖြစ်ပွားအောင် ကြိုးစားရ
ပါမည်။ အသိတရားအမှန်တို့သည် အဘယ်သို့ ဖြစ်ပွားကြသနည်း . . .

အသိမှန်

အထက်ကဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း အာရုံနှင့်အာရုံခံအင်္ဂါတို့
အပြည့်အဝတိုက်ဆုံရာမှ ဖြစ်
ပွားသောအသိတရားသည် ‘မှန်ကန်သောအသိတရား’ ဖြစ်၏။

ပုံစံအားဖြင့် အဟုတ်အမှန်ရှိသော အဆင်းနှင့် မျက်စိတိုက်ဆုံရာမှ
ဖြစ်ပွားသော၊ အဆင်းကိုသိသည့် အသိတရားများ။

ဒုတိယပုံစံအားဖြင့် ယူနီရပ်မရှိဘဲ
တောင်ကုန်းချိုင့်ဝှမ်းတို့သာရှိသော ‘လ’ကိုသိသည့်
အသိတရားမျိုးနှင့်၊

တတိယပုံစံအားဖြင့် ကမ္ဘာမြေကြီးလည်ပတ်မှုကိုသိသော
အသိတရားမျိုး။

ဤပုံစံများ၌ ပဌမပုံစံမှ အသိတရားသည်
‘အခြေအနေမှန်’ကိုသိသော အဟုတ်အမှန်

အသိ ဖြစ်သည်။ ဒုတိယပုံစံမှ အသိတရားသည်
‘အခြင်းအရာမှန်’ကိုသိသော အဟုတ်အမှန်

အသိ ဖြစ်သည်။ တတိယပုံစံ အသိတရားသည်
‘အရည်အချင်းမှန်’ကိုသိသော အဟုတ်အမှန်

အသိ ဖြစ်သည်။

အသိမှန် နှစ်မျိုး

အဟုတ်အမှန်သိသော အသိတရားတို့၌လည်း-

- ပြည့်ဝသော အဟုတ်အမှန်သိနှင့်၊
 - မပြည့်ဝသော အဟုတ်အမှန်သိ-ဟူ၍ နှစ်မျိုးကွဲပြားပြန်သည်။
- ‘ပြည့်ဝသော အဟုတ်အမှန်အသိ’မှာ အခြေအနေတစ်ရပ်ရပ်၊

အခြင်းအရာ တစ်ရပ်

ရပ်၊ အရည်အချင်း တစ်ရပ်ရပ်တို့တွင် သိစရာမှန်သမျှ အပြည့်အဝ တစ်စမကျန်သိသော အသိတရားများ ဖြစ်သည်။

‘အပြည့်ဝသော အဟုတ်အမှန်သိ’မှာ အခြေအနေ တစ်ရပ်ရပ်၌ ဖြစ်စေ၊ အခြင်းအရာ တစ်ရပ်ရပ်၌ ဖြစ်စေ၊ အရည်အချင်း တစ်ရပ်ရပ်၌ ဖြစ်စေ ပြည့်စုံကုံလုံအောင် သိခြင်း- မ

ဟုတ်ဘဲ တစိတ်တစ်ပိုင်းမျှကိုသာ အမှန်အကန်သိသော အသိများ ဖြစ်ကြသည်။

အသိအဆင့်

အသိတရားအားလုံးတို့အထဲတွင် ပြည့်ဝမှန်ကန်သော ‘အရည်အချင်းသိတရား’-သည် အဆင့်အမြင့်ဆုံး ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ အရည်အချင်းကိုသိသော အသိတရားရှိသူ၌ အခြေအနေကိုသိသော အသိတရားနှင့် အခြင်းအရာကိုသိသော အသိတရားလည်း မလွဲမသွေ ရှိနှင့်ပြီးသောကြောင့် ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် အသိတရားများရရှိအောင် ကြိုးစားကြရာ၌ ‘အရည်အချင်းသိ’ကို ပန်း

တိုင်ပြု၍ ကြိုးစားအပ်၏။ ‘အရည်အချင်းသိ’ကို မရသေးသရွေ့ ပြည့်စုံသောအသိတရားကို ရပြီ-ဟု မဆိုအပ်။ ‘အရည်အချင်းသိ’သည် အသိတရားအားလုံးတို့၏ ‘မကိုဋ်သရဖူ’ ဖြစ်သည်။

ဤ‘အရည်အချင်းသိများ’၌ အရေးအကြီးဆုံးနှင့် အလိုအပ်ဆုံးသော အရည်အချင်း

သိ-သည်ကား ‘လူ့ဘဝအရည်အချင်းကိုသိသော အသိတရား’ ဖြစ်ပေ၏။

‘လူ့ဘဝအရည်အချင်းကို သိသော အသိ’-သည်

တော၊တောင်၊ရေ၊မြေ၊နေ၊လ၊

စကြဝဠာ-စသော အခြင်းအရာအားလုံးတို့၏ အရည်အချင်းကိုသိသော

အသိတရားများထက် ပို၍ အရေးပါ အရာရောက်၏။

အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် လူသားများကို ငြိမ်းချမ်းမှုနှင့် ကင်းဝေး

စေ၍ ဆင်းရဲဒုက္ခနှင့် ရောထွေးစေနိုင်ဆုံးသော အကြောင်းအရင်းမှာ

ရေ၊မြေ၊တော၊တောင်၊

နေ၊လ၊စကြဝဠာစသည်တို့၏ အရည်အချင်းများကို မသိခြင်း မဟုတ်မူ၍၊

‘လူ့ဘဝအရည်အချင်း

ကို မသိခြင်း’-သာ ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

‘လူ့ဘဝအရည်အချင်းသိ’-ဆိုသည်မှာ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်။

အရည်အချင်းများကိုသိ

သော အသိတရား ဖြစ်၏။ လူသားတို့သည် မိမိတို့၏

အရည်အချင်းကိုသိသော အသိတရားကို ပိုင်ဆိုင်ပြီဆိုပါက

ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလည်း ကောင်းမွန်သည်ထက် ကောင်းမွန်အောင် ပြင်ဆင်

ဖြည့်ကျင့်နိုင်မည်ဖြစ်ပြီး၊ ရေ၊မြေ၊တော၊တောင်၊နေ၊လ၊စကြဝဠာစသော

မိမိပတ်ဝန်းကျင်၏

အရည်အချင်းများကိုလည်းလွယ်ကူစွာ သိရှိလာနိုင်ပေလိမ့်မည်။

အခန်း(၄)

လူ့ဘဝသစ္စာ အရှိတရား

‘လူ့ဘဝသစ္စာအရှိတရား’သည် လူတိုင်း အတူအညီသိခွင့်ရရှိသော
သာမည

သဘောသက်ဝင်သော အရှိတရား ဖြစ်သည်။

သာမညသဘောသက်ဝင်ကြောင်းကို ဘဝသစ္စာ
အရှိကို ပြစဉ်က ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

လူ့ဘဝသစ္စာသည် ဘဝသစ္စာ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုသာဖြစ်သော
တရား ဖြစ်သည်။ လူ၏လှုပ်ရှားမှုသည် လူ့ဘဝသစ္စာ ဖြစ်သည်။

လူသားအားလုံး၌ ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံး-ဟူ၍ လှုပ်ရှားနိုင်သော
အရာသုံးခု ရှိ၏။

- ကိုယ် အပြုအမူ လှုပ်ရှားမှု၊
- နှုတ်အပြောအဆို လှုပ်ရှားမှု၊
- စိတ်နှလုံးတွေးအကြံ လှုပ်ရှားမှု-တို့ ဖြစ်သည်။

လှုပ်ရှားမှုသုံးမျိုး

ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများ၌ အမျိုးအစား သုံးပါးရှိ၏။

- ရည်ရွယ်ချက်မဲ့ ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံး လှုပ်ရှားမှု၊
- ရည်ရွယ်ချက်လွန် ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံး လှုပ်ရှားမှု၊
- ရည်ရွယ်ချက်မှန် ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံး လှုပ်ရှားမှု-တို့ ဖြစ်သည်။

‘ဘဝမြောက်’ လှုပ်ရှားမှု

‘ရည်ရွယ်ချက်မဲ့’ ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများသည် လူ့အရည်အချင်းမြောက်

သော လှုပ်ရှားမှုများ ဖြစ်ကြ၏။ ရည်ရွယ်ချက်မဲ့ လှုပ်ရှားမှုသည် ရည်ရွယ်ချက်မပါဘဲ မတော်

တဆဖြစ်ပွားမှုကြောင့်ဖြစ်သော ကောင်း-မကောင်းအမှုအားလုံး၌ အကျိုးမထင်သောလှုပ်ရှားမှု၊ ဖြစ်သည်။ ဥပမာ- မတော်တဆ ထိခိုက်စေသောအမှုများ ဖြစ်သည်။ ဤအပြုအမူများသည် ရည်ရွယ်ချက်မပါသောကြောင့် ‘ဘဝမြောက်သောအမှု’-များ ဖြစ်ကြသည်။

‘ဘဝမြောက်’ လှုပ်ရှားမှု

‘ရည်ရွယ်ချက်လွန်’ ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုနှင့် ‘ရည်ရွယ်ချက်မှန်’ ကိုယ်,နှုတ်,

နှလုံးလှုပ်ရှားမှု-တို့သည်သာ ‘လူ့အရည်အချင်းမြောက်သော လှုပ်ရှားမှု’-များ ဖြစ်ကြသည်။

ရည်ရွယ်ချက်လွန်နှင့် ရည်ရွယ်ချက်မှန် လှုပ်ရှားမှုများသည် ‘ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ’ ပြုလုပ်မှုဖြစ်

သောကြောင့် အမှုအားလုံး၌ အကျိုးထင်သောလှုပ်ရှားမှုများ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဤအမှု

များသည် ‘ဘဝမြောက်သောလှုပ်ရှားမှု’-များ ဖြစ်ကြသည်။

လူ၏အရည်အချင်းများကို သိရှိရန် လေ့လာရာ၌ လူ့အရည်အချင်းမမြောက်သော လှုပ်ရှားမှုတို့ကို လေ့လာမည်မဟုတ်ဘဲ၊ ‘လူ့အရည်အချင်းမြောက်သော လှုပ်ရှားမှု’-တို့ကိုသာ လေ့လာကြရမည် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ရည်ရွယ်ချက်မဲ့ ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများကို ချန်လှပ် ထားပြီးလျှင် ရည်ရွယ်ချက်လွန်နှင့် ရည်ရွယ်ချက်မှန် ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများကိုသာ လေ့လာကြမည်။

ရည်ရွယ်ချက်လွန်လှုပ်ရှားမှု

‘ရည်ရွယ်ချက်လွန် ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှု’-တို့သည် အဘယ်နည်း . . .

‘မိမိ လှုပ်ရှားမှုများ’၏ ဖြစ်ထွန်းစရာရှိသည်များကို အမှန်အကန်မသိမြင်ဘဲ၊ ဖြစ်ထွန်း

စရာမရှိသည်များကို မြော်လင့်ရည်ရွယ်၍ ပြုလုပ်သော ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများသည် ‘ရည်ရွယ်ချက်လွန်လှုပ်ရှားမှု’-များ ဖြစ်ကြ၏။

လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုခုသည် ၎င်းနှင့်လျော်ညီသော ဖြစ်ထွန်းမှုများကို ပေါ်ပေါက်စေသည်မှာ ဓမ္မတာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လှုပ်ရှားမှုကို ပြုလုပ်သူသည်-

‘လျော်ညီသောဖြစ်ထွန်းမှုများကို ရည်ရွယ်၍သာလျှင် လှုပ်ရှားမှုပြုအပ်၏’။

ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ လျော်ညီသောဖြစ်ထွန်းမှုထက် ကျော်လွန်၍ မလျော်ညီသော၊ ထို့ပြင်

မပေါ်ပေါက်နိုင်သော ဖြစ်ထွန်းမှုများကို ရည်ရွယ်၍ ပြုလုပ်သော ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှု

များသည် ‘ရည်ရွယ်ချက်လွန်လှုပ်ရှားမှု’-များ ဖြစ်ကြသည်။

ရည်ရွယ်ချက်လွန် ဘဝဖြစ်စဉ်

ရည်ရွယ်ချက်လွန်လှုပ်ရှားမှုတို့၌ ရှိသော အခြားလှုပ်ရှားမှုတို့နှင့် မတူ
ကွဲပြားသည့် အချက်မှာ-

‘ရည် ရွယ် ချက် လွန် လှုပ် ရှားမှု ပြုသူသည် ဘယ်အခါမှ
အလုပ်ပြီးဆုံးခြင်းသို့ မရောက်

ဘဲ၊ ထိုရည်ရွယ်ချက်လွန် လှုပ်ရှားမှုတို့ကိုသာ ထထပ်ပြန်တလဲလဲ
ပြုလုပ်နေရခြင်း’-ဟူသော အချက်ဖြစ်၏။

ဤဖြစ်စဉ်သည် လူသားတိုင်း၌ အတူအမျှဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ဤဖြစ်စဉ်သည် ‘သာမညသဘော’သက်ဝင်သောဖြစ်စဉ်
ဖြစ်၏။

‘ရည် ရွယ် ချက် လွန် လှုပ် ရှားမှု’များကို ပြုလုပ်သူသည်
ပြုလုပ်ပြီးသောနောက်၌ ပြုလုပ်

ပြီးသောအမှုများကို သဘောကျကျေနပ်မှုများ ဖြစ်ပွား၏။ ထို့ကြောင့်
နောက်ထပ်တဖန် ရည်

ရွယ်ချက်လွန်လှုပ်ရှားမှုများကို ပြုလုပ်လိုမှုများ ပေါက်ဖွားပြီး ပြုလုပ်မိပြန်၏။
ဥပမာအားဖြင့် ဆားငန်ရေကို သောက်ခြင်းသည် သောက်သုံးသူကို

နောက်တဖန် ဆားငန်ရေပြန်သောက်ရ

ခြင်း အဖြစ်သို့ တွန်းပို့သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။

ဝဋ်လည်ခြင်း

‘အမှန်မဟုတ်သည်ကို ပြုလုပ်၊

ပြုလုပ်သည်ကို သဘောကျ၊

သဘောကျသောကြောင့် ပြုလုပ်ချင်၊

ပြုလုပ်ချင်သောကြောင့် ထပ်၍ပြုလုပ်’။

ဤသို့လျင် ‘ရည်ရွယ်ချက်လွန်လွှပ်ရှားမှု’-များ
ဖြစ်ပျက်လွှပ်ရှားနေ၏။

‘ရည်ရွယ်ချက်လွန်လွှပ်ရှားမှု’၏ အဖြစ်အပျက်များ၌
အပိုင်းကြီးသုံးပိုင်း ရှိ၏-

(က) ‘ပြုလုပ်လိုမှု’-သည် အပိုင်းတစ်ပိုင်း၊

(ခ) ‘ပြုလုပ်မှု’-သည် အပိုင်းတစ်ပိုင်းနှင့်

(ဂ) ‘သဘောကျမှု’-သည် အပိုင်းတစ်ပိုင်း ဖြစ်သည်။

‘ပြုလုပ်လိုမှု’သည် ရည်ရွယ်ချက်လွန်လွှပ်ရှားမှု၏ ‘နိဒါန်း’-ဖြစ်၍၊
‘ပြုလုပ်မှု’-သည်

ရည်ရွယ်ချက်လွန်လွှပ်ရှားမှု၏ ‘ကိုယ်ထည်’-ဖြစ်ကာ၊ ‘သဘောကျမှု’-သည်
ရည်ရွယ်ချက်လွန် လွှပ်ရှားမှု၏ ‘နိဂုံး’-ဖြစ်၏။ နိဒါန်း၊ ကိုယ်ထည်နှင့်
နိဂုံးများသည် အချိတ်အဆက်မိမိဖြင့် လိုက်

လျောညီထွေ အဆင်ပြေနေကြသည် ဖြစ်သောကြောင့်
ရည်ရွယ်ချက်လွန်လွှပ်ရှားမှုတို့သည် တစ်ချက်လှည့်လျင် အဆက်မပြတ်
မရပ်မနား လှည့်ပတ်လွှပ်ရှားတတ်သော ချားရဟတ်ကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်လွှပ်ရှား
နေကြပေတော့၏။

နိဒါန်းနှင့်နိဂုံးရှိ အစိတ်အပိုင်းများ

ရည်ရွယ်ချက်လွန်လွှပ်ရှားမှု၏ နိဒါန်းပိုင်းတွင် ရည်ရွယ်ချက်မှန်ကို
မသိမှုနှင့် ရည်ရွယ်

ချက်လွန်လွှပ်ရှားကို ပြုလုပ်လိုမှု-တို့ ပါဝင်၏။ နိဂုံးပိုင်း၌
ရည်ရွယ်ချက်လွန်လွှပ်ရှားမှုကို သ

ဘောကျမှု၊

၎င်းသဘောကျမှုနှင့် ဆီလျော်သော
ကိုယ်ပိုင်း၊စိတ်ပိုင်းပြောင်းလဲမှု၊ အာရုံခံအင်္ဂါ ခြောက်ပါး ပြောင်းလဲဖြစ်ပွားမှု၊
အာရုံခံအင်္ဂါနှင့်အာရုံတို့ တိုက်ဆုံမှု၊ ခံစားမှု-စသည့် အဖြစ်၊

အပျက်များ ပါဝင်၏။

ရည်ရွယ်ချက်မှန်ကို မသိခြင်း (ဝါ)အကောင်းနှင့်မကောင်းကို
ပိုင်းပိုင်းခြားခြား မသိ
ခြင်းသည် ရည်ရွယ်ချက်လွန်လှုပ်ရှားမှု-ဟူသော လူ့အရည်အချင်းများ၏
နိဒါန်းပျိုးခြင်း ဖြစ်၏။

ဤ‘နိဒါန်းများ’ ဖြစ်ပွားမှုကြောင့် ရည်ရွယ်ချက်လွန်
ကိုယ်နှုတ်နှလုံးလှုပ်ရှားမှု-ဟူသော လူ့အရည်အချင်း၏ ကိုယ်ထည်များ
ပေါ်ပေါက်လာသည်။

ဤကိုယ်ထည်များ ပေါ်ပေါက်ခြင်းကြောင့်-

- လှုပ်ရှားမှုအား သဘောကျမှု၊
- ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ပြောင်းလဲမှု၊
- အာရုံခံအင်္ဂါသစ်များ ဖြစ်ထွန်းမှု၊
- အာရုံများနှင့် ထိတွေ့မှု၊
- ခံစားမှု-ဟူသော ‘လူ့အရည်အချင်း၏ နိဂုံး’-များ ဖြစ်ပွား၏။

‘နိဂုံး’ဖြစ်သော သဘောကျမှု၊ ခံစားမှု အလှည့်အပြောင်း၊

အဖြစ်အပျက်များကြောင့်

‘ကောင်း-မကောင်း မသိခြင်း၊ ပြုလုပ်လိုခြင်း’-ဟူသော
ရည်ရွယ်ချက်လွန်လှုပ်ရှားမှုတို့၏ နိဒါန်းများ တဖန်ပြန်ဖြစ်ပြီး၊
ရည်ရွယ်ချက်လွန်လှုပ်ရှားမှုများ ဖြစ်ပွားလည်ပတ်နေပါတော့သည်။

ဤသည်မှာ ရည်ရွယ်ချက်လွန်လှုပ်ရှားမှုများ ဖြစ်ပွားပုံ
အကြမ်းထည် ဖြစ်၏။ အသေး
စိတ်သိမြင်ရန်အတွက် ရည်ရွယ်ချက်လွန်လှုပ်ရှားမှုများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍
ပြပါမည်။

ရည်ရွယ်ချက်လွန်ပုံ နှစ်မျိုး

ရှင်ဉာဏ

ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

ရည်ရွယ်ချက်လွန်လှုပ်ရှားမှုများသည်-

- ရည်ရွယ်ချက် ကောင်းသောလွန်လှုပ်ရှားမှုနှင့်

- ရည်ရွယ်ချက် မကောင်းသောလွန်လှုပ်ရှားမှု -ဟူ၍ နှစ်မျိုးကွဲပြား၏။

ဤစကားတွင် ‘ကောင်း-မကောင်း’-ဟူသော စကားများအတွက် ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်း

ရန် လိုအပ်ပါ၏။ မည်သို့သောသတ်မှတ်ချက်ဖြင့် ‘အကောင်းနှင့် မကောင်း’ကို ခွဲခြားမည်နည်း။

‘သာမညသဘော’-ဖြင့် သတ်မှတ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

‘မကောင်း’-ဟူသည်-‘လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရာ၌ အပြစ်ဖြစ်၍၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ’ဟူသော အကျိုးရလဒ်ကို ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ပွားစေသောအရာ’-ဟု လူအားလုံး တညီတညွတ်တည်း ယူနိုင်သောအရာကို ‘မကောင်း’-ဟူ၍လည်းကောင်း၊

‘အကောင်း’-ဟူသည်-‘အပြစ်ကင်း၍ ချမ်းသာသုခဟူသော အကျိုးရလဒ်ကို ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ပွားစေသောအရာ’-ဟု လူအားလုံး တညီတညွတ်တည်း ယူနိုင်သောအရာကို ‘အကောင်း’-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဤသို့ ‘သာမညသဘော’ဖြင့် ခွဲခြားသတ်မှတ်ရမည် ဖြစ်သည်။

တင်ပြအံ့သော ‘ကောင်းမှုနှင့် မကောင်းမှု’-များသည် ကမ္ဘာလောကရှိ လူအားလုံး တညီတညွတ်တည်း ခံယူသောအရာများ ဖြစ်ကြ၏။ ဤ ‘ကောင်းမှု-မကောင်းမှု’များသည် တစ်ဦးတစ်ယောက်၊ တစ်သင်းတစ်ဖွဲ့၊ တစ်မျိုးတစ်ဘာသာ၊ ကောင်းမှု-မကောင်းမှု မဟုတ်ချေ။ ဤ ‘ကောင်းမှု-မကောင်းမှု’ကို စိတ္တဇဝင်နေသူ အနည်းအပါးမှအပ လူအားလုံးပင် အသိအမှတ်

ပြုကြရသည်။

ကောင်းမှုသရုပ်

လူချင်းပေးကမ်းမှု၊ တာဝန်မျှပေးမှု၊ တာဝန်မျှယူမှု၊ မသတ်မှု၊ မခိုးမှု၊
 အာရုံမကျူးမှု၊ မလိမ်မှု၊ မဆဲမှု၊ ကုန်းမတိုက်မှု၊ အဖျင်းမပြောမှု၊
 ကိစ္စကြီးငယ်ဆောင်ရွက်မှု၊ ရိုသေကိုင်းရှိုင်းမှု၊
 အချောင်မကြံမှု၊ အဖျက်မကြံမှု၊ အကျင့်မလွဲမှားမှု၊ သဘောတရားလေ့လာမှု၊
 သဘောတရား
 ညွှန်ပြမှု၊ သဘောတရားအတိုင်း ကျင့်ကြံမှု-ဤအမှုများသည် ‘ကောင်းသော
 ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံး
 လှုပ်ရှားမှု’-များ ဖြစ်ကြ၏။

မကောင်းမှုသရုပ်

လူချင်းသတ်မှု၊ ခိုးမှု၊ အာရုံကျူးမှု၊ လိမ်မှု၊ ဆဲမှု၊ ကုန်းတိုက်မှု၊
 အဖျင်းပြောမှု၊ အချောင်
 ကြံမှု၊ အဖျက်ကြံမှု၊ အထင်လွဲမှားမှု-ဤအမှုများသည် ‘မကောင်းသော
 ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံး
 လှုပ်ရှားမှု’များ ဖြစ်ကြသည်။

‘ကောင်းသော ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှုတို့ကို
 ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့်သော်လည်း
 ကောင်း၊ ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပြုလုပ်နိုင်၏။
 ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့် ပြုလုပ်
 ပါက ရည်ရွယ်ချက်လွန် ကောင်းသောလှုပ်ရှားမှုဖြစ်၍၊ ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့်
 ပြုလုပ်ပါက ရည်ရွယ်ချက်မှန် ကောင်းသောလှုပ်ရှားမှု ဖြစ်၏။

မကောင်းသော ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှုတို့ကို ကား
 ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် အဘယ်
 သို့မျှ ပြုလုပ်မရချေ။ ၎င်းတို့သည် ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့်သာ ပြုလုပ်၍ရသော
 လှုပ်ရှားမှုများ ဖြစ်ကြ၏။ ဤအချက်ကို ရှင်းလင်းစေရန် ရည်ရွယ်ချက်လွန်နှင့်

ရည်ရွယ်ချက်မှန်တို့၏ အနက်
အတ္ထကို တဖန် ဖော်ပြပါဦးမည်။

ရည်ရွယ်ချက်လွန်နှင့် ရည်ရွယ်ချက်မှန် အဓိပ္ပါယ်
လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုခုကို ပြုလုပ်မိသောအခါ၌ ၎င်းလှုပ်ရှားမှုဖြင့်
ဆီလျော်သည့် အမှန်
ဖြစ်ပွားလာမည့် အကျိုးတရားများကို ရည်ရွယ်ခြင်းသည်
ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြစ်၍ ၎င်းလှုပ်ရှားမှု
နှင့် မဆီလျော်သော အမှန်ဖြစ်ပွားလာမည် မဟုတ်သော
အကျိုးတရားများကို ရည်ရွယ်ခြင်း
သည် ‘ရည်ရွယ်ချက်လွန်’ ဖြစ်၏။

မကောင်းသော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံး လှုပ်ရှားမှုတို့သည်
ဆင်းရဲဒုက္ခကိုသာ မလွှဲဧကန်
ဖြစ်ပွားစေကြောင်း ထင်ရှားသည်ဖြစ်ရာ၊ ၎င်းလှုပ်ရှားမှုတို့ကို
ပြုလုပ်သည့်အခါတိုင်း ရည်ရွယ်
ချက်လွန်ဖြင့် ပြုလုပ်သည်ချည်း ဖြစ်သည်-ဟု ဆိုအပ်၏။ အကြောင်းမှာ
အကျိုးတရားကို သိမြင်လျင် ပြုတော့မည်မဟုတ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

ကောင်းသော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံး လှုပ်ရှားမှုတို့ကိုမူကား
ဖြစ်ပွားမည့် အကျိုးတရားကို သိ၍သော်လည်းကောင်း၊
မသိဘဲနှင့်သော်လည်းကောင်း ပြုနိုင်သည်ဖြစ်သောကြောင့် ရည်ရွယ်
ချက်အမှန်ဖြင့်လည်း ပြုလုပ်နိုင်၍၊ ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့်လည်း
ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ရည်ရွယ်ချက်လွန် ကောင်းသောလှုပ်ရှားမှုနှင့်
ရည်ရွယ်ချက်မှန် ကောင်းသောလှုပ်ရှားမှု-ဟူ၍ နှစ်မျိုးပြားနေခြင်း ဖြစ်၏။

မကောင်းမှု၌ ရည်ရွယ်ချက်လွန်

သတ်မှု,ခိုးမှုစသော မကောင်းသော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများ၌
ရည်ရွယ်ချက်

သည် အဘယ်သို့ လွန်သနည်း. . .

သတ်မှု,ခိုးမှုစသော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုတို့သည်
လူမှုဆက်ဆံရေး၌ ကောင်း

သောအမှုများ မဟုတ်ကြ။ မကောင်းသောအမှုများသာ ဖြစ်ကြ၏။
ထို့ပြင်ငြိမ်းအေးမှုကို မဖြစ်

စေတတ်ဘဲ ပူဆာလောင်မြိုက်မှုများကိုသာ ဖြစ်စေတတ်၏။

မကောင်းသော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုတို့သည်
အမှန်တကယ်အားဖြင့် ဤသို့ဖြစ်

သော်လည်း ဤဖြစ်ပွားမှုများကို အမှန်အကန် မသိမြင်ဘဲ
ဤလှုပ်ရှားမှုတို့သည် လူမှုဆက်ဆံ

ရေး၌ အထစ်အငေါ့ဖြစ်မှုများ၊ အောက်ကျနောက်ကျဖြစ်မှုများကို
ဖယ်ရှားပေးနိုင်သည်-ဟု

လည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲဒုက္ခများကို ဖယ်ရှား၍ ချမ်းသာသုခများကို
ဖြစ်ပွားစေနိုင်သည်-ဟုလည်းကောင်း အလွဲလွဲအမှားမှား

သိမြင်မိတတ်ကြ၏။

ဤကဲ့သို့ သိမြင်ခြင်းဖြင့် အမှန်အကန်ဖြစ်ပွားမှုများကို ကျော်လွန်၍
အမှန်အကန်

မဖြစ်ပွားမှုများကို ရည်ရွယ်ခြင်းသည် ‘ရည်ရွယ်ချက်လွန်ခြင်း’-ပင် ဖြစ်သည်။
ဤသို့ပင် မ

ကောင်းသော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုတို့၌ ရည်ရွယ်ချက် လွန်ကြ၏။

ကောင်းမှု၌ ရည်ရွယ်ချက်လွန်ပုံ

တဖန် ပေးကမ်းစွန့်ကျဲ လ-ဒါန်းမှု၊ တာဝန်အမျှပေးဝေမှု-စသော
ကောင်းသော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများ၌ အဘယ်သို့ ရည်ရွယ်ချက်

လွန်ကြပြန်သနည်း . . .

ပေးကမ်းလ - ဒါန်းမှု၊ တာဝန် အမျှပေးဝေမှု - စသော
ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများ
သည် လူမှုဆက်ဆံရေး၌ ချမ်းမြေ့ငြိမ်းချမ်းသော အကျိုးတရားများကိုလည်း
ဖြစ်ပွားစေတတ်
၏။ ကောင်းသော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုတို့သည် အမှန်တကယ်အားဖြင့်
ဤသို့ဖြစ်သော်
လည်း ဤဖြစ်ပွားမှုများကို အမှန်အကန်မသိမြင်ဘဲ ဤလှုပ်ရှားမှုတို့သည်-
- တစ်ကိုယ်တော်ကောင်းစားရေးကို ဖြစ်ပွားစေလိမ့်မည်-
ဟုလည်းကောင်း။ - ဂြိုဟ်,နက္ခတ်နှင့် ဒေဝါနတ်များ
ဖမ်းစားခြင်းမှ ကင်းဝေးစေနိုင်သည်-ဟုလည်းကောင်း။
- သေလွန်ပြီးသည့်အခါ၌လည်း ကောင်းကျိုးချမ်းသာများကို
အဆပေါင်းများစွာ ဖြစ်စေနိုင်သည်-ဟုလည်းကောင်း-
ပိုပိုကဲကဲ လွဲလွဲမှားမှား သိမြင်တတ်ကြသည်။ ဤကဲ့သို့
သိမြင်ခြင်းဖြင့် အမှန်အကန်ဖြစ်ပွားမှုများကို ကျော်လွန်၍၊ အမှန်အကန်
မဖြစ်ပွားမှုများကို ရည်ရွယ်ခြင်းကား ‘ရည်ရွယ်ချက်လွန်ခြင်း’ပင်
ဖြစ်ပေတော့သည်။ ဤသို့လျင် ကောင်းသော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုတို့၌
ရည်ရွယ်ချက်လွန်ကြ၏။

ရည်ရွယ်ချက်လွန် မကောင်းမှုဖြစ်စဉ်

ရည်ရွယ်ချက်လွန် မကောင်းသော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများ၏
ဖြစ်စဉ်၌-

- ရှေးဦးစွာ မကောင်းသော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံး အမှုတို့ကို
‘အကောင်းများ’-ဟု သိမြင်မှုနှင့်လိုလားမှုများ ဖြစ်ပွားသည်။
- ထို့နောက် ထိုမကောင်းသော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုတို့ကို

ပြုလုပ်သည်။

- ထို့နောက် ပြုလုပ်ခဲ့သည်ကို သဘောကျ၏။ ထိုသဘောကျမှုနှင့် လျော်ညီသော ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ အပြောင်းအလဲ၊ မျက်စိ၊ နားစသည့် အာရုံခံအင်္ဂါအပြောင်းအလဲနှင့် တွေ့ထိမှု၊ ခံစားမှုအပြောင်းအလဲ-စသည်ဖြင့် ပြောင်းလဲဖြစ်ပျက်ကြ၏။

ပုံ စံ အားဖြင့်

မကောင်းသော

ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံးလှုပ်ရှားမှုတစ်ခုဖြစ်သည့် ခိုးမှုကိုကြည့်
ပါ။ ခိုးမှုကို လွန်ကျူးခြင်း၌ မလွန်ကျူးမီ ခိုးမှုကို အကောင်းထင်၏။ ခိုးမှုကို
လိုလား၏။ ခိုးမှု
ကို စွဲလန်း၏။ ထို့ကြောင့် ပြုလုပ်အားထုတ်မှုဘဝသို့ ရောက်၏။ ထို့နောက်
ခိုးမှုကျူးလွန်ခဲ့ပြီး
သည်ကို သဘောကျမှု ဖြစ်၏။ သဘောကျမှုနှင့်အတူ သဘောကျမှုနှင့်
လိုက်လျောညီထွေ
သော ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာပြောင်းလဲ ဖြစ်ပျက်မှု၊ မျက်စိ၊ နားစသည့်
အာရုံခံအင်္ဂါများ ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပျက်မှု၊ အာရုံတို့နှင့် ထိတွေ့ခံစားခြင်းများ
ပြောင်းလဲဖြစ်ပျက်မှုတို့ ဖြစ်ပွား၏။

ဤနည်းအတူ သတ်မှု၊ အာရုံ ကျူးမှု၊ လိမ်မှု၊ ဆဲမှု
အစရှိသည်တို့လည်း အထက်ပါ ခိုးမှုအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေပေသည်။

သတ်မှု၊

ခိုးမှုစသော

မကောင်းသော

ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများကို မည်သို့
အကောင်းထင်သနည်း . . .

အကောင်းထင်ပုံ

သတ်မှု၊ ခိုးမှုစသော မကောင်းသော ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများကို

ရှင်ဉာဏ

ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

လွန်ကျူးလိုက်

ပါက အေးငြိမ်းသာယာမှုများ၊ ကြီးပွားတိုးတက်မှုများ၊
ဟန်ကျပန်ကျဖြစ်မှုများ၊ ဖြစ်ပွားလိမ့်
မည်-ဟု ထင်မြင်ကြင်း ဖြစ်၏။ သို့ဖြင့် မကောင်းသော
ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများကို လုပ်ဖို့ကောင်းသော၊ လုပ်ဖွယ်ထိုက်သော၊
လုပ်ရန်သင့်သော ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများဟု
ထင်နေပေတော့သည်။ ဤနေရာ၌ အကောင်းထင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍
ရောထွေးစရာများကို တင်ပြပါမည်။

ဝေဒနာအကောင်းနှင့် သစ္စာ

မကောင်းသော ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများကို ‘အကောင်း’-
ဟုထင်ခြင်းနှင့် အဆင်းကောင်း၊အသံကောင်းတို့ကို ကြည့်ရှု၊နားထောင်ပါက
ခံစားမှုကောင်းများ ဖြစ်ပွားလိမ့်
မည်-ဟု ထင်ခြင်းမျိုးသည် မတူညီပေ။ အဆင်းကောင်း၊
အသံကောင်းများကို ကြည့်ရှု၊နား
ထောင်ပြီးချိန်၌ ခံစားမှုအကောင်းများ ဖြစ်ပွားရမည်မှာ ဓမ္မတာဖြစ်ပါသည်။
ဤဓမ္မတာအတိုင်း သိမြင်ခြင်းမျိုးသည် ‘ဝေဒနာအမြင်ဖြင့်
သိမြင်ခြင်း’-များသာ ဖြစ်
၏။ သတ်မှု၊ခိုးမှုစသည်ကို အကောင်းထင်ခြင်းမှာ သစ္စာအမြင်အရ
လွဲချော်ထင်မြင်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သစ္စာအမြင်အားဖြင့် လွဲချော်ရခြင်းမှာ ရှေးအခါက
သတ်မှု၊ခိုးမှုစသော မကောင်းသော
ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများကြောင့် ဖြစ်ပွားခဲ့ဖူးသော
ခံစားမှုဝေဒနာကောင်းများကို အတွေး
အထင်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အမြင်၊အကြား၊အတွေးဖြင့် ဖြစ်စေ၊

ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

ရှင်ဉာဏ

တပ်မက်စွဲလန်းနေသောကြောင့် ဖြစ်၏။

ဆိုလိုသည်မှာ ‘သစ္စာမြင်’နှင့် ‘ဝေဒနာမြင်’သည် မတူ-ဟူ၍ဖြစ်၏။ သစ္စာအမြင်အရ ကောင်းသော်လည်း ဝေဒနာအမြင်အရ ကောင်းသော်မှကောင်းမည် ဖြစ်သည်။ သစ္စာအမြင်အရ အကောင်းတွင် ဝေဒနာကောင်းရော၊ ဝေဒနာဆိုးပါ နှစ်မျိုးစလုံး ရှိနိုင်သကဲ့သို့ သစ္စာအမြင်အရ မကောင်းတွင်လည်း ဝေဒနာကောင်းရော၊ ဝေဒနာဆိုးပါ နှစ်မျိုးစလုံး ရှိနိုင်ပေသည်။

မကောင်းသော ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှုတို့ကို ပြုလုပ်ရာတွင် သစ္စာအမြင်အရ မကောင်းသော်လည်း ဝေဒနာကောင်း-ဖြစ်ပွားခဲ့လျှင် ဝေဒနာကိုစွဲ၍ ဤလှုပ်ရှားမှုတို့ကိုလည်း ‘အကောင်း’-ဟု ထင်မြင်သွားပေတော့သည်။

ပုံစံအားဖြင့် ခိုးမှုကို လွန်ကျူးသူသည် ခိုးမှုကိုလွန်ကျူးပြီးချိန်၌ အောင်အောင်မြင်

မြင် ခိုးနိုင်ခဲ့သည်ကို ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်းပြီး ဝေဒနာကောင်းများ ဖြစ်ပွားလာပါသည်။ ဤဝေဒနာ

ကောင်းများ ပျောက်ဆုံးပျက်ပြုန်းသွားသောအခါ ဤဝေဒနာဖြစ်ပွားရာ၌ ပါဝင်ခဲ့သော အာရုံ

မျိုးကို ထပ်မံတွေ့မြင်ကြားသိရလျှင် ရှေးကဖြစ်ပွားခဲ့ဖူးသည့် ဝေဒနာကောင်းများကို တဖန် ဖြစ်ပွားစေလိုခြင်း-ဆာလောင်မွတ်သိပ်မှု အာသာရမက်များ ပေါ်ပေါက်လာလေတော့သည်။

ထို့ကြောင့် ခိုးမှုသည် ‘သစ္စာအမြင်’-အရ မကောင်းသော်လည်း၊ ‘အကောင်း’-ဟု စွဲလန်းထင်မြင်မိခြင်း ဖြစ်၏။ ဤ၌ အကောင်းထင်ခြင်း ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း၊ စွဲလန်းခြင်းများသည် တပြိုင်နက်ဖြစ်ပွားသော တရား၏ အမည်နာမများ ဖြစ်ပါသည်။

ဝေဒနာမြင် အကောင်းထင်

အကောင်းထင်ခြင်း၊ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း၊ စွဲလန်းခြင်းများသည်
ပဌမလှုပ်ရှားမှု၌ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြပြီးနောက်၊ ပြီးခဲ့သည်နှင့် မရပ်နားဘဲ
ပြီးခဲ့သည်နှင့်အလားတူ နောက်ထပ်လှုပ်ရှား
မှုများ ဖြစ်ပွားသည်အထိ ကူးစက်တတ်သည်။

ပြီးခဲ့သည်အာရုံနှင့် အလားတူသောအာရုံ၌ ပြီးခဲ့သည့်လှုပ်ရှားမှုနှင့်
အလားတူသော လှုပ်ရှားမှုကို ပြုပါက၊ ပြီးခဲ့သည့်အာရုံ၌
ပြီးခဲ့သည့်လှုပ်ရှားမှုကို ပြုစဉ်က ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဝေဒနာကောင်းများလည်း
အလားတူ ဖြစ်ပွားလိမ့်မည်- ကူးစက်ခြင်း ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့်

နောက်ထပ်

မကောင်းသောကိုယ်နှုတ်နှလုံးလှုပ်ရှားမှုဖြစ်သည့် ခိုးမှုကို
‘အကောင်း’-ဟုပင် ဝေဒနာအမြင် ထင်မြင်ရခြင်း ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့
‘အကောင်း’-ထင်ခြင်းများ
သည် အရှိ-ကို အရှိအတိုင်း ထင်မြင်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်အစွဲဖြင့်
ထင်မြင်ခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဤအသိကို ‘စိတ္တဇအသိ’-ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်၏။
မကောင်းသော အရည်အချင်းအရှိကို ကောင်း
သော အရည်အချင်းအရှိ-ဟု ကိုယ်အစွဲစေရာပါအတိုင်း လွဲမှားစွာ
သိမြင်နေသောကြောင့် ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ခိုးမှုကို ကျူးလွန်သူသည် ခိုးမှုကို ပြု၍
ခံစားရသောဝေဒနာများကို စွဲနေ
သော ‘စိတ္တဇဝေဒနာသည်’ ဖြစ်၏။ ခိုးမှုကို လွန်ကျူးလိုခြင်းသည်
‘စိတဝေဒနာများ’ ထကြွ
သောင်းကျန်းလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ခိုးမှုကို လွန်ကျူးခြင်းသည်

စိတ္တဇအမှုများကို ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ခိုးမှုကို ပြုရသည်၌ သဘောကျခြင်း- စသည်တို့မှာလည်း နောက်ထပ် စိတ္တဇဝေဒနာများ တိုးတက်ပွားများလာခြင်း ဖြစ်သည်။

စိတ္တဇဝေဒနာများ ပြင်းထန်စွာခံစားရလျှင် အကောင်းထင်မှု၊ လိုလားတပ်မက်မှု၊ စွဲလန်းမှုများလည်း ထကြွလှုပ်ရှားလာသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ‘ခိုးမှုကို အားထုတ်ပြုလုပ်ခြင်း’

‘ဇောအဟုန်’များ စောလာတော့သည်။ ဇောအဟုန်များ

ပြတ်တောက်ရပ်နားချိန်၌ ထို-ဇော

အဟုန်စောခဲ့သည်များကို ဘဝင်ကျ ကျေနပ်မှုများ ဖြစ်ပွားစဉ်၊ ထို- ဘဝင်ကျကျေနပ်မှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေသော ကိုယ်များ၊စိတ်များနှင့် မျက်စိ၊နားစသည့် အာရုံခံအင်္ဂါများ၊ တွေ့ထိမှု

နှင့် ခံစားမှုများ ပြောင်းလဲဖြစ်ပွားလာတော့ပေသည်။

ဤ ခံစားမှုဝေဒနာများ ပြင်းထန်စွာ ခံစားရပြန်လျှင် အကောင်းထင်မှု၊ ပြုလုပ်မှု၊

ဘဝင်ကျမှု-စသဖြင့် ‘အစက ပြန်၍’ မရပ်မနား လည်ပတ်နေပြီးလျှင် စိုးရိမ်ခြင်း၊ ပူဆွေးခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်း-စသော ‘ဆင်းရဲဒုက္ခ ဝဲဩဃ’၌ နစ်မြုပ်တော့သည်။

ဤသို့ဖြင့် ခိုးမှုလွန်ကျူးသူသည် ခိုးမှုဝဲဩဃမှထွက်ရန် အခွင့်မသာ ဖြစ်ရပေသည်။

ဤသည်ပင် ‘သံသရာဝဲဩဃမှ မကျွတ်လွတ်နိုင်သူ’ ဝဋ်ကောင်ဘဝသို့ ကျရောက် ရခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤသည်ကား ‘ရည်ရွယ်ချက်လွန် မကောင်းသော ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှု လူ့ အရည်အချင်းများ၏ ဖြစ်စဉ်’ ဖြစ်ပေသည်။

ကာယကံဆိုး၏ ဝဋ်

ခိုးမှုပြုလုပ်သူသည် ပြုလုပ်ပြီးနောက် ခိုးမှုကို သာယာ၏။
ပြုလုပ်ပြီးသော ခိုးမှု၌
လည်း ဘဝင်ကျမှု၊ သဘောခြိုက်မှု ဖြစ်၏။ ၎င်း ဘဝင်ကျမှုနှင့် လျော်ညီသော
ကိုယ်သစ်စိတ်
သစ်များ ဖြစ်၏။ အာရုံခံအင်္ဂါအသစ်များ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
အာရုံအသစ်များကို တွေ့ထိ၏။ ခံစား၏။ ထို့ကြောင့် ခိုးစရာအာရုံများ၌
‘ခိုးမှပင် ကောင်းမည်’-ဟု အတွေးဝင်လာ၏။ ထို့ကြောင့် ခိုးမှုကို တဖန်
ပြုလုပ်ရပြန်၏။

ဤသို့လျင် ခိုးသူသည် ခိုးမှုဝဲဩဇာ၌ ဝဋ်လည်နေပြန် သည်။
ဤနည်းတူ သတ်သူ
သည်လည်း သတ်မှုဝဲဩဇာ၌လည်းကောင်း၊ အာရုံကျူးသူသည်
အာရုံကျူးမှုဝဲဩဇာ၌လည်း
ကောင်း ဝဋ်လည်နေပေတော့၏။

ဝစီကံဆိုး၏ ဝဋ်

လိမ်လည်မှု ပြုလုပ်သူသည် လိမ်လည်မှုကို သာယာ၏။ လိမ်လည်မှု
ပြုပြီးချိန်လည်း ဘဝင်ကျသဘောခိုက်မှု ဖြစ်၏။ ၎င်း ဘဝင်ကျမှုနှင့်
လျောက်ပတ်သော ကိုယ်သစ်စိတ်သစ်
များ ဖြစ်၏။ အာရုံခံအင်္ဂါအသစ်များ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် လိမ်လည်စရာ
အာရုံများနှင့် တိုက်ဆုံ၏။
ထို့ကြောင့် လိမ်လည်မှုဝေဒနာများ ထ၏။ ထို့ကြောင့်
လိမ်လည်ချင်သောစိတ်များ ပေါ်လာ၏။ ထို့ကြောင့် လိမ်လည်မှုများကို
နောက်ထပ်တဖန် ပြုရပြန်၏။

ဤသို့လျင် လိမ်လည်မှုပြုလုပ်သူသည်
 လိမ်လည်မှုစက်ရဟတ်အတွင်း သက်ဆင်း
 လှည့်လည် နေပေတော့၏။ ဤနည်းတူ ဆဲရေးသူလည်းသည်
 ဆဲရေးမှုစက်ရဟတ်အတွင်း၌ လည်းကောင်း၊ ကုန်းတိုက်သူသည်
 ကုန်းတိုက်မှုစက်ရဟတ် အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ အဖျင်း
 ပြောသူသည် အဖျင်းပြောမှုစက်ရဟတ် အတွင်းလည်းကောင်း
 သက်ဆင်းလှည့်လည်နေရ
 ပေတော့သည်။

မနောကံဆိုး၏ ဝဋ်

အချောင်ကြံသူသည် အချောင်ကြံရမှု၌ သာယာ၏။
 အချောင်ကြံစည်မှု ပြီးချိန်၌ အချောင်ကြံရမှုကို ကျေနပ်၊ ဘဝင်ကျ၏။ ထို-
 ဘဝင်ကျမှုနှင့် လိုက်ထက်သော ကိုယ်သစ်စိတ်
 သစ်များ ဖြစ်၏။ အာရုံခံအင်္ဂါအသစ်များ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
 အချောင်ကြံစရာအာရုံများနှင့် တွေ့ထိ၏။ ထို့ကြောင့် အချောင်ကြံမှုဆိုင်ရာ
 ဝေဒနာခံစားမှုများ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အချောင်
 ကြံစည်မှုကို နောက်ထပ်တဖန် ပြုရပြန်သည်။

ဤသို့လျင် အချောင်ကြံသူသည် အချောင်ကြံမှုသံသရာ
 ရေအလျဉ်ကျော၌ နစ်မြောရ
 ပေတော့သည်။ ဤနည်းတူ အပျက်ကြံသူသည် အပျက်ကြံမှုသံသရာ
 ရေအလျဉ်ကျော၌လည်း
 ကောင်း၊ အထင်အမြင်လွဲမှားသူသည် အထင်အမြင်လွဲမှားမှု
 သံသရာရေအလျဉ်ကျော၌လည်း
 ကောင်း နစ်မြောနေရလေတော့သည်။

ရည်ရွယ်ချက်လွန် ကောင်းမှု

ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့် ကောင်းသော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုကို
ပြုလုပ်သူသည်

လည်း မိမိပြုလုပ်သော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှု၌ ငြိကပ်သာယာ၏။

အကြောင်းမှာ လှုပ်ရှားမှု

များ၏ အမှန်အကန်ဖြစ်ပွားမှုများကို မသိမြင်ဘဲ ပိုပိုမိုမို လွန်လွန်ကဲကဲ
ဖြစ်ပွားလိမ့်မည်-ဟု မြော်လင့်ရည်ရွယ်မိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

လှုပ်ရှားမှု၏ အမှန်အကန်သဘောသဘာဝကို

မသိမမြင်ဘဲ လှုပ်ရှားပါက လှုပ်ရှားမှု၌ ငြိကပ်သာယာမည် အမှန်ဖြစ်၏။

ကောင်းသော ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုတို့သည်
လှုပ်ရှားမှုနှင့်လျော်ညီသော ကောင်းသောအကျိုးတရားများကို

ဖြစ်ပွားစေပါသည်။ သို့သော် ထိုအကျိုးတရားများကို မသိ

ပါက မိမိစိတ်အထင် စိတ်အမြင်များဖြင့် ထိုအကျိုးတရားအမှန်တို့ထက်

ကျော်လွန်၍ ရည်ရွယ်

မြော်လင့်မိလေတော့၏။

ထိုသို့ စိတ်အထင်စိတ်အမြင်၏ စေပါးမှုကြောင့် ပြုလုပ်ပါက
ပြုလုပ်မှုကို သဘောကျ

ကျေနပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အာရုံခံများနှင့် အာရုံများ တိုက်ဆုံရာမှ
ဖြစ်ပွားလာသည့် ခံစားမှုများတွင် နစ်မွန်းခြင်းသည်လည်းကောင်း

ဖြစ်ပွားရ၏။ ဤခံစားမှုများ၌ စွဲလန်းသော စိတ္တဇတရားများကြောင့်

ကောင်းသောလှုပ်ရှားမှုများကို ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ထပ်ဖန်တလဲလဲ

ပြုလုပ်ရပြန်သည်။

ဤသို့ပင် ရည်ရွယ်ချက်လွန် ကောင်းသော
ကိုယ်,နှုတ်,နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများသည် ကောင်းပင်ကောင်းသော်လည်း

စိတ္တလှုပ်ရှားမှုများ ဖြစ်နေကြသဖြင့် ပြုလုပ်သူတွင် ကောင်း
ကျိုးချမ်းသာများ မဖြစ်ပွားဘဲ စိုးရိမ်ခြင်း၊ ပူဆွေးခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်း-ဟူသော
အဖြစ်များသာ ဖြစ်ပွားရပေမည်။

လောကဥပမာအားဖြင့် ရွှေသည် မက်မောဖွယ်ဖြစ်သော်လည်း၊
ရွှေကြိုးဖြင့် အတုပ်အ
နှောင်ခံရလျှင်ကား မက်မောဖွယ် မဟုတ်တော့သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။
ရည်ရွယ်ချက်လွန် ကောင်း
သောကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများသည်လည်း ကောင်းပင်ကောင်းစေကာမူ
ဤအကောင်း
များ၌ နစ်မြုပ်နေရခြင်း တဝဲလည်လည်ဖြစ်နေရခြင်း၊ ထွက်ပေါက်မရှိ
ပိတ်မိနေခြင်းတို့မှာကား ထင်ရှားလှပါပေ၏။

ရည်ရွယ်ချက်လွန် ကောင်းမှုဒါန

စွန့်ကြဲပေးကမ်း လ-ဒါန်းပြုရခြင်းသည် နောက်ထပ်
စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းမှုကို ပြုရခြင်း-ဟူသော အကျိုးတရားကိုသာ
ဖြစ်ပွားစေသည်ဆိုပါက စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းမှု ပြုခြင်းသည်
စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းမှု ဝဲဩဃ၌ နစ်မြုပ်စေခြင်းပင် ဖြစ်တော့၏။
ထို့ကြောင့်

ပြုသူကို ဝဋ်နှောင်မှ လွတ်အောင်မဖြစ်စေဘဲ ဝဋ်အတွင်း
သက်ဆင်းစေခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

ဤသို့ဖြင့် ရည်ရွယ်ချက်လွန် ကောင်းသော
ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများသည် ဝဋ်ဘဝကို ရရှိစေသော
လှုပ်ရှားမှုများသာ ဖြစ်ကြ၏။

ရည်ရွယ်ချက်လွန် စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းမှုသည် စွန့်ကြဲပေးကမ်း
လ-ဒါန်းမှု၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အမှန်အကန် မသိပေ။ စွန့်ကြဲပေးကမ်း

လ-ဒါန်းထိုက်သော အနေအထားနှင့် မလ-ဒါန်းထိုက်သော
အနေအထားတို့ကိုလည်း ခွဲခြားခြား မသိပေ။

ထို့ကြောင့်-

- စွန့်ကြဲပေးကမ်း လ-ဒါန်းထိုက်သော အနေအထားတွင်
မပေးကမ်း၊မစွန့်ကြဲ၊မလ-

ဒါန်းခြင်းနှင့်၊ မစွန့်ကြဲ မပေးကမ်း မလ-ဒါန်းထိုက်သော အနေအထားတွင်
စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်း

ခြင်းတို့၏ ဆင်းရဲဒုက္ခများ ဖြစ်ပွားပုံကိုလည်းကောင်း။

- စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းထိုက်သော အနေအထားတွင်
စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းခြင်း

နှင့် မစွန့်ကြဲမပေးကမ်းမလ-ဒါန်းထိုက်သော အနေအထားတွင်
မစွန့်ကြဲ၊မပေးကမ်း၊မလ-ဒါန်းခြင်း

တို့၏ ငြိမ်းချမ်းသူခများ ဖြစ်ပွားပုံကိုလည်းကောင်း မသိချေ။

မည်သည့် အနေအထားတွင် ဖြစ်စေ
စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းခြင်းသည် မိမိ၏ စီးပွား

ဥစ္စာကြွယ်ဝမှု၊ တန်ခိုးအာဏာ ကြီးမြင့်မှု၊ ဂုဏ်ရှိန်အကျော်အစော
ပြန့်ပြောမှုတို့ကို မသေလွန်မီ

၌လည်းကောင်း၊ သေလွန်ပြီး၌လည်းကောင်း ဖြစ်ပွားစေလိမ့်မည်-ဟု
ထင်နေ၏။ မပေးကမ်း၊

မစွန့်ကြဲ၊မလ-ဒါန်းပါက မိမိ၌ ပစ္စည်းဥစ္စာချို့တဲ့မှု၊ တန်ခိုးအာဏာနိမ့်ကျမှု၊
ဂုဏ်ရှိန်အကျော်အစော ကျဉ်းမြောင်းမှုတို့သည် မသေလွန်မီ၌လည်းကောင်း၊

သေလွန်ပြီး၌လည်းကောင်း ဖြစ်ပွားလိမ့်

မည်-ဟု ထင်နေ၏။

ထို့ကြောင့် မသေလွန်မီ၌လည်းကောင်း၊ သေလွန်ပြီး၌လည်းကောင်း

မိမိ၌ ပစ္စည်း

ဥစ္စာ၊ တန်ခိုးအာဏာနှင့် ဂုဏ်ရှိန်အကျော်အစောတို့ ကြွယ်ဝမြင့်မားစေရန်
ရည်ရွယ်၍ စွန့်ကြဲပေး

ကမ်း လ-ဒါန်းမှုကို ပြု၏။ ထို့ကြောင့် စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းမှုကို
သာယာ၏။ စွန့်ကြဲပေးကမ်း

လ-ဒါန်းပြီးချိန်၌လည်း စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းမှုကို သဘောခိုက်
ဘဝင်ကျမှုများ ဖြစ်ပွား၏။ ထို့ကြောင့် ဘဝင်ကျမှုနှင့်ကိုက်ညီသော

ကိုယ်၊စိတ်နှစ်ဖြာ ပြောင်းလဲမှုများလည်း ဖြစ်ပွားလာ၏။
စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းမှုများ၌ မြင်တတ်၊ကြားတတ်သော

အာရုံခံအင်္ဂါများလည်း ပြောင်းလဲဖြစ်ပွားလာကြ၏။ ထို့ကြောင့်
စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းဖွယ် အာရုံများကိုလည်း တွေ့ကြုံ

တိုက်ဆုံမိ၏။ ထို့ကြောင့် ခံစားမှုဝေဒနာများလည်း ဖြစ်ပွား၏။
ထိုဝေဒနာတို့ကြောင့် ရည်ရွယ်ချက်လွန်

စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းမှုကို အကောင်းထင်
ခြင်း၊ ပြုလုပ်လိုခြင်း၊ မပြုလုပ်ရလျှင် အနေခက်ခြင်းများ ဖြစ်ပွား၏။

ထို့ကြောင့် ရည်ရွယ်ချက်လွန်
ဖြင့် စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းမှုကို နောက်ထပ်တဖန် ပြုရပြန်၏။

ဤသို့ ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့် စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းသူသည်
စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းမှု ဝဲဩဃ၌ တရစ်ပတ်ပတ် တချာလည်လည်

လှည့်နေရတော့၏။ ဤနည်းအတူ ရည်ရွယ်ချက်
လွန် တာဝန်အမျှပေးသူသည် တာဝန်ပေးမှုဝဲဩဃ၌လည်းကောင်း၊

ရည်ရွယ်ချက်လွန် တာဝန်အမျှယူသူသည်
တာဝန်ယူမှုဝဲဩဃ၌လည်းကောင်း တရစ်ပတ်ပတ် တချာချာလည်

လှည့်နေရပေသည်။

ရည်ရွယ်ချက်လွန် ကောင်းမှုသီလ

ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့် သတ်ဖြတ်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်သူသည်
သတ်ဖြတ်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်
ခြင်းဖြင့် မည်သည့် အကျိုးတရားများ ဖြစ်ပွားလာမည်ကို
အမှန်အကန်မသိချေ။ သတ်ဖြတ်မှု
ကိုပြုခြင်းဖြင့် မိမိနှင့်တကွ လူ့လောကကြီးတစ်ခုလုံး၌ ဆင်းရဲဒုက္ခ
ဖြစ်ပွားမည်ကိုလည်းကောင်း၊ သတ်ဖြတ်မှုကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဖြင့် မိမိနှင့်တကွ
လူ့လောကကြီးတစ်ခုလုံး၌ ငြိမ်းချမ်းသူများ ဖြစ်ပွားမည်ကိုလည်းကောင်း
လိပ်ပတ်လည်အောင် မသိချေ။

သတ်ဖြတ်မှုကိုပြုပါက သေလွန်ပြီးချိန်၌ မိမိတွင် အနာရောဂါ
ပေါများ၍၊ အသက်တို
လိမ့်မည်။ ကောင်းကျိုးချမ်းသာနှင့်ဝေး၍ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရလိမ့်မည်။
ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး နှစ်မျိုးလုံးမှ လွတ်မြောက်မှုနှင့်လည်း ဝေးလိမ့်မည်-
ဟု ထင်မိသည်။ သတ်ဖြတ်မှုကို ရှောင်
ကြဉ်ပါမှ သေလွန်ပြီးချိန်၌ မိမိတွင် အနာရောဂါကင်းရှင်း၍
အသက်ရှည်လိမ့်မည်။ ဆင်းရဲဒုက္ခ
နှင့်ဝေး၍ ကောင်းကျိုးချမ်းသာရလိမ့်မည်။ ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး
နှစ်မျိုးလုံးမှ လွတ်မြောက်ရာ
သို့ ရောက်လိမ့်မည်-ဟု ထင်မိ၏။

ထို့ကြောင့် ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့် သတ်ဖြတ်မှုမှရှောင်ကြဉ်သူသည်
သေလွန်ပြီးနောက်
အကျိုးတရားများကိုရည်ရွယ်၍ သတ်ဖြတ်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်၏။ ထို့ကြောင့်
မိမိ၏ရှောင်ကြဉ်မှုကို သာယာ၏။ ငြိမ့်ကပ်၏။ ထို့ကြောင့်
သတ်ဖြတ်မှုမှရှောင်ကြဉ်ရသည်၌ ဘဝင်ကျ၏။ ထိုဘဝင်ကျမှု
နှင့်လျော်ညီသော ကိုယ်သစ်စိတ်သစ်များ၊ အာရုံခံအင်္ဂါသစ်များ

ပြောင်းလွဲဖြစ်ပွား၏။ ထို့ကြောင့် သတ်ဖြတ်မှုမှရှောင်ကြဉ်ဖွယ် အာရုံများနှင့်
တွေ့ဆုံကြုံကြိုက်၏။ ထို့ကြောင့် ဝေဒနာအသစ်များကို
လည်း ခံစားရ၏။

ထို့ကြောင့် သတ်ဖြတ်မှုမှရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို လိုလားတပ်မက်၏။
ထို့ကြောင့် နောက်ထပ်တဖန် သတ်မှုမှရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို ပြုပြန်၏။ ဤသို့ပင်
သတ်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း စိတ္တဇပယောဂများ ပူးဝင်၍
ဝဋ်လည်နေတော့သည်။

ထိုနည်းတူ ‘သေလွန်ပြီးချိန်၌ ဆင်းရဲဒုက္ခနှင့်ဝေး၍
ကောင်းကျိုးချမ်းသာရရှိရေးနှင့် ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး နှစ်မျိုးလုံးမှ
လွတ်မြောက်ရာသို့ ရောက်ရှိရေး’-ကို ရည်ရွယ်ချက်ထား၍ ခိုးမှုမှ
ရှောင်ကြဉ်သူ၊ အာရုံကျူးမှုမှ ရှောင်ကြဉ်သူ၊ လိမ်ညာမှုမှ ရှောင်ကြဉ်သူ၊
ဆဲရေးမှုမှ ရှောင်ကြဉ်သူ၊ ကုန်းတိုက်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်သူ၊ အဖျင်းပြောမှုမှ
ရှောင်ကြဉ်သူ၊ ကိစ္စကြီးငယ် ဆောင်ရွက်သူ၊ ရိုသေကိုင်းရှိုင်းမှုပြုသူ၊
အချောင်ကြံမှုမှ ရှောင်ကြဉ်သူ၊ အဖျက်ကြံမှုမှ ရှောင်
ကြဉ်သူ၊ အထင်မှားမှုမှ ရှောင်ကြဉ်သူတို့သည် မိမိတို့နှင့်သက်ဆိုင်ရာ
အမှုများကို ထပ်ဖန်တလဲလဲ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဝဋ်လည်နေကြပေတော့သည်။

ရည်ရွယ်ချက်လွန် ကောင်းမှုဘာဝနာ

ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့် သဘောတရားလေ့လာ

ဆွေးနွေးဖြည့်ကျင့်သူသည် သဘော

တရားတို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အမှန်အကန် မသိချေ။

သဘောတရားတို့သည် အကြမ်းအားဖြင့် နှစ်မျိုးရှိ၏။

ရုပ်သဘောတရားနှင့် ရုပ်မဲ့သဘောတရား-ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ရုပ် သဘောတရားသည်လည်းကောင်း၊ ရုပ်မဲ့

သဘောတရားသည်လည်းကောင်း

အမျိုးအစားများစွာရှိ၍ လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်မှုအဆင့်လည်း တစ်ပါးမက ရှိသည်။

ရုပ် သဘောတရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ရုပ်မဲ့ သဘောတရားတို့ကိုလည်းကောင်း
လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်ရာတွင် လူသားတို့၌ရှိသည့် ပယောဂများ ပူးဝင်နေသောရုပ်နှင့်
ရုပ်မဲ့တို့၏ ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်ပုံ၊ ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးပုံနှင့် အနှစ်သာရကင်းမဲ့ပုံတို့ကို သိရှိရေးကို ရည်ရွယ်၍ လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်ရမည် ဖြစ်၏။

ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့် သဘောတရား လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်သူ တို့သည်ကား မိမိတို့စိတ်အထင်ဖြင့် မှန်းဆပြီး၊ လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်နေကြ၏။

ရုပ်ဘာဝနာ

ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့် ရုပ်သဘောတရား လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်သူ (ဝါ) ရုပ်ဝါဒီ သည် ‘ပတ်ဝန်းကျင်ရုပ်တို့ကို စုစည်းပေါင်းစပ်၍ သိမြင်နေသောကြောင့်သာ ဆင်းရဲဒုက္ခများ ဖြစ်ပွားနေရသည်’-ဟု ထင်နေ၏။

ထို့ကြောင့် ထိုသို့မစုစည်း မပေါင်းစပ်မိအောင် မိမိ၏စိတ်ကို ရုပ်အာရုံတစ်ခုခု၌ မလှုပ်နိုင်မရှားနိုင်အောင် ထိန်းသိမ်းချုပ်နှောင်ထားပါမှ ချမ်းသာရာရလိမ့်မည်-ဟု ထင်၏။

အမှန်၌ကား စိတ်ကို အာရုံတစ်ခုခု၌သာ မလှုပ်ရှားနိုင်အောင် ချုပ်နှောင်ထားပါက အဆုံးတွင် ‘သညာမဲ့ခြင်း’ (ဝါ) ‘စိတ်မကူးခြင်း’-ဟူသော အကောင်း-အဆိုး၊ အကျိုး-အပြစ်ကို ခွဲခြားမသိမြင်နိုင်သူဘဝသို့

ကျရောက်မည်သာ ဖြစ်သည်။

သို့သော် ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့် ရုပ်သဘောတရားကို
လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်သူ
သည် မိမိ၏စိတ်ကို ရုပ်အာရုံတစ်ခုခု၌ ချည်နှောင်ထားပါက ‘သညာမဲ့ခြင်း’
အကျိုးများ ဖြစ်ပွား
မည်ကို မသိချေ။

ထို့ကြောင့်ပင် စိတ်ကို ရုပ်အာရုံတစ်ခုခု၌ချည်နှောင်ခြင်း
သဘောတရားကို အကောင်းထင်ပြီး၊ ‘ထိုသဘောတရားကို ပြုကျင့်ပါက
ငြိမ်းချမ်းရေးတရားများ ဖြစ်ပွားမည်’-
ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် (ရုပ်)သဘောတရားကို ပြုကျင့်မိတော့သည်။

ရုပ်ဝါဒဖြစ်စဉ်

ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့် ရုပ်သဘောတရား လေ့လာဆွေးနွေး
ဖြည့်ကျင့်သူ (ဝါ) ရုပ်ဝါဒီ
သည် မြေအာရုံ၊ ရေအာရုံ-စသော အာရုံတစ်ခုခု၌လည်းကောင်း၊
အပုပ်ကောင် အဆွေးကောင်
အာရုံ-စသော အာရုံတစ်ခုခု၌လည်းကောင်း၊ အောက်မေ့စရာ
အာရုံအမျိုးမျိုးထဲမှ အာရုံတစ်ခုခု
၌လည်းကောင်း မိမိ၏စိတ်ကို ချုပ်နှောင်ထားခြင်းဖြင့် တွေးခေါ်မှု၊ သုံးသပ်မှု၊
နှစ်သိမ့်မှု၊ ချမ်း
မြေ့မှု၊ စူးစိုက်မှု စိတ်စေတနာများ ဖြစ်ပွားပါသည်။

ထို့နောက် ဤသဘောတရားဖြည့်ကျင့်မှုကို သာယာ၏။
သဘောဘဝင်ကျ၏။ ဘဝင်ကျမှုနှင့်လျော်ညီသော ကိုယ်သစ်စိတ်သစ်များ၊
အာရုံခံအင်္ဂါအသစ်များလည်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်သဘောတရားဆိုင်ရာ

ရှင်ဉာဏ

ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

အာရုံများနှင့်ထိတွေ့ပြီး ရုပ်သဘောတရားပြုကျင့်စဉ်က ခံစားရသကဲ့သို့ အလားတူ ခံစားမှုများ ဖြစ်ပွား၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်သဘောတရားကို လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်လိုခြင်း ဆာလောင် မွတ်သိပ်မှုများ ဖြစ်ပွားလာ၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်သဘောတရားကို နောက်ထပ်တဖန် လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်မှုပြုပြန်၏။

ဤသို့ဖြင့် ရုပ်ဝါဒသည် ရုပ်သဘောတရား လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်မှုတည်း ဟူသော ရုပ်ဝါဒဝဲဩဃသံသရာတွင် ချာချာလည်နေတော့၏။

ရုပ်မဲ့ဘာဝနာ

ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့် ရုပ်မဲ့သဘောတရားကို လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်သူ(ဝါ) ရုပ်မဲ့ဝါဒီသည် ရုပ်တို့သည် အမှန်တကယ်မရှိ။ စိတ်ကဖန်ဆင်းသော အရာမျှသာ ဖြစ်၏-ဟု ခံယူသည်။ ထို့ကြောင့် ရုပ်တို့ကို အကယ်ရှိသည်-ဟု သိမြင်နေမှုကြောင့်သာ ဆင်းရဲဒုက္ခများ ဖြစ်ပွားနေရသည်၊ ရုပ်များတကယ်မရှိ-ဟု သိမြင်မှသာ ချမ်းသာသုခရလိမ့်မည်-ဟု ထင်၏။

ထို့ကြောင့် ရုပ်များကို တစ်စမကျန်အောင် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုပြုပြီး ရုပ်ကိုလွန်အောင် ကြည့်တော့၏။ အမှန်၌ကား ထိုကဲ့သို့ အကယ်ရှိသော ရုပ်များကို ဖျောက်ဖျက်၍ လွန်မြောက် အောင် ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် အဆုံး၌ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စုစည်းကြည့်ရှုမှု အမှတ်သညာများ ပျောက်ဆုံး၍ ‘သုညကိုသိမှတ်မှု’မျှသာ ကျန်တော့ခြင်း- ဟူသော အကောင်း-အဆိုး၊ အကျိုး- အပြစ် ခွဲခြားနိုင်စွမ်း မရှိတော့သည့် မွေးကင်းစကလေးထက် နိမ့်ကျသော မိခင်ဝမ်းတွင်းမှ သန္ဓေသားငယ်ကဲ့သို့သော ဘဝသို့ ကျရောက်ရမည်မှာ ဧကန်ဖြစ်သည်။

သို့သော် ရုပ်မဲ့ဝါဒီသည်ကား ရုပ်မဲ့သဘောတရား၏
အကျိုးတရားအမှန်ကို မသိသောကြောင့် ရုပ်မဲ့သဘောတရားကိုပင်
အကောင်းထင်ပြီး အကယ်ရှိသောရုပ်တို့ကို အသိ
အမှတ်မပြု၊ ဖျောက်ဖျက်ခြင်းကို ပြုတော့၏။

ရုပ်မဲ့ဝါဒဖြစ်စဉ်

ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့် ရုပ်မဲ့သဘောတရားကို လေ့လာဆွေးနွေး
ဖြည့်ကျင့်သူ(ဝါ) ရုပ်မဲ့ဝါဒီသည် လဟာပြင်အာရုံ၊ အသိအာရုံမရှိသည့်
အဖြစ်အာရုံ-စသည့် အာရုံတစ်ခုခု၌ မိမိ၏
စိတ်ကို နှစ်မြုပ်ထားခြင်းဖြင့် ပြည့်ဝမှုနှင့် စူးစိုက်မှု စိတ်စေတနာများ
ဖြစ်ပွား၏။

ထို့ကြောင့် ရုပ်မဲ့သဘောတရား ဖြည့်ကျင့်မှုကို သာယာ၏။
ဖြည့်ကျင့်ပြီးချိန်လည်း
သဘောကျ ဘဝင် ခိုက်၏။ သဘောကျမှုနှင့် လျော်ညီသော
ကိုယ်သစ်စိတ်သစ်များ၊ အာရုံခံ အင်္ဂါများလည်း ပြောင်းလဲဖြစ်ပွားလာ၏။
ထို့ကြောင့် ရုပ်မဲ့သဘောတရား ဖြည့်ကျင့်ဖွယ်အာရုံများ နှင့် ထိခိုက်ပြီး၊
ရုပ်မဲ့သဘောတရားဖြည့်ကျင့်စဉ်က ခံစားရသကဲ့သို့ ဝေဒနာများကို
ခံစားရ၏။

ထို့ကြောင့် ရုပ်မဲ့သဘောတရားဖြည့်ကျင့်လိုစိတ်များ
နိုးကြွလာပြီးလျှင် နောက်ထပ်
တဖန် ဖြည့်ကျင့်ရပြန်တော့၏။ ဤသို့ဖြင့် ရုပ်မဲ့ဝါဒီသည် ရုပ်မဲ့သဘောတရား
လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်မှု(ဝါ) ရုပ်မဲ့ဝါဒ ဝဲဩဃသံသရာတွင် ချာချာလည်
နေရတော့သည်။

ရည်ရွယ်ချက်မှန် ကောင်းမှု

လှုပ်ရှားမှု၏ အကြောင်းအခြင်းအရာကို အမှန်အကန်သိခြင်းသည်
 ‘ရည်ရွယ်ချက်မှန်
 ခြင်း’ ဖြစ်သည်။ လှုပ်ရှားမှုတို့၏ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်သော အနေအထားနှင့်
 မလုပ်သင့်မလုပ်
 ထိုက်သော အနေအထားကို ခွဲခြား၍သိခြင်းသည် ‘ရည်ရွယ်ချက်မှန်ခြင်း’
 ဖြစ်၏။ မိမိနှင့်တကွ လူ့ဘောင်လောက၏ ငြိမ်းချမ်းရေးကို
 တည်တန့်တိုးတက်အောင် ရည်ရွယ်ခြင်းသည် ‘ရည်ရွယ်
 ချက်မှန်ခြင်း’ ဖြစ်၏။

ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် ပြုလုပ်သူသည် ပြုလုပ်မှု၏
 အကျိုးတရားမှန်ကို ရည်ရွယ်၍ အတိုင်းအတာသိသိဖြင့်
 ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ပြုလုပ်မှုအဖြစ်၌ သာယာငြိမ့်မူမှုမရှိပေ။
 ပြုလုပ်ပြီးချိန်၌လည်း သဘောကျမှု၊ ဘဝင်ကျမှုများ မဖြစ်ပွားပေ။
 ပြုလုပ်ရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ကိုယ်ပယ်၊စိတ်နှစ်ပါး ထကြွခြင်းလည်း
 အလျဉ်းမဖြစ်ပေ။ အာရုံခံအင်္ဂါသစ်များလည်း အထူးပေါ်
 ပေါက်ဖြစ်ထွန်းခြင်း မရှိပေ။

ထို့ကြောင့် ထူးထူးခြားခြားအာရုံအသစ်များနှင့် ထူးထူးခြားခြား
 တွေ့ဆုံကြုံကြိုက်ခြင်း
 များလည်း မဖြစ်တော့ပေ။ ထို့ကြောင့် လှုပ်ရှားမှုများကို ပြုလိုလှသည်-
 ဟူသော အာသာရမက်
 အစွဲဥပါဒါန်များလည်း ချုပ်ငြိမ်းနေသည်။ ထို့ကြောင့် ပြုလုပ်ဖွယ်များကို
 အထူးအားစိုက် ပြု
 လုပ်ခြင်းများ ကင်းရှင်းနေတော့၏။

ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် လှုပ်ရှားမှုတို့သည် စိတ္တဇပယောဂများ
 ပူးဝင်ခြင်းကို မဖြစ်ပေါ်စေ
 နိုင်ပေ။ ဤလှုပ်ရှားမှုတို့ကို ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ပြုလုပ်သူတွင်

ခံစားမှုအကောင်းသော်လည်းကောင်း၊

ခံစားမှု အဆိုးသော်လည်းကောင်း၊ လျော်ညီစွာ ခံစားရမည်ဖြစ်သော်လည်း
သူသည် ခံစားချက်

ကို ဦးစားပေးသူ မဟုတ်တော့ပဲ အသိအမြင်ကိုသာ ဦးစားပေးသူ
ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းခံစားမှု

တွင် နစ်မွန်းခြင်းလည်း မဖြစ်တော့ပေ။ ထိုသို့ ခံစားမှုများ၏ ချုပ်နှောင်မှုမှ
လွတ်မြောက်ခြင်းသည် စိတ္တဇပယောဂ ကင်းရှင်းခြင်းပင် ဖြစ်တော့သည်။

ထို့ကြောင့် ရည်ရွယ်ချက်မှန် လှုပ်ရှားမှုများသည်
စိုးရိမ်ပူဆွေးငိုကြွေးခြင်းများကို မဖြစ်စေနိုင်ဘဲ ချမ်းသာခြင်း၊ တိုးတက်ခြင်း၊
ငြိမ်းအေးခြင်းများကိုသာ ဖြစ်ပွားစေပေတော့သည်။

ရည်ရွယ်ချက်မှန် ကောင်းသော ကိုယ်နှုတ်နှလုံး လှုပ်ရှားမှုတို့မှာ
ရည်ရွယ်ချက်လွန်

ကောင်းသော ကိုယ်နှုတ်နှလုံး လှုပ်ရှားမှုများနှင့် အမျိုးအစားခြင်း
အတူတူဖြစ်ကြသည်။

စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းမှု၊ တာဝန်အမျှယူမှု၊ တာဝန်အမျှပေးမှု၊
သတ်ခြင်းမှ ရှောင်

ကြဉ်မှု၊ ခိုးခြင်းမှရှောင်ကြဉ်မှု၊ အာရုံကျူးခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်မှု၊ လိမ်ခြင်းမှ
ရှောင်ကြဉ်မှု၊ ဆဲရေးခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်မှု၊ ကုန်းတိုက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်မှု၊
အဖျင်းပြောခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်မှု၊ ကိစ္စကြီးငယ်

ဆောင်ရွက်မှု၊ ရိုသေကိုင်းရှိုင်းမှု၊ အချောင်မကြံမှု၊ အထင်မလွဲမှားမှု၊
သဘောတရား လေ့လာ

ဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်မှုတို့ ဖြစ်ကြသည်။

ရည်ရွယ်ချက်မှန် ဒါန

ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် စွန့်ကြဲပေးကမ်း လ-ဒါန်းခြင်း၏
အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အမှန်သိ၏။ စွန့်ကြဲပေးကမ်း လ-ဒါန်းထိုက်သော

အနေအထားနှင့် စွန့်ကြဲပေးကမ်း မလ-ဒါန်းထိုက်သော

အနေအထားများကိုလည်း ခွဲခြား၍သိ၏။

စွန့်ကြဲပေးကမ်း လ-ဒါန်းထိုက်ပါလျက် မပေးကမ်းမလ-ဒါန်းလျှင် မိမိနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် လူ့အသိုင်းအဝိုင်း၏ ငြိမ်းချမ်းရေးများ ဆုတ်ယုတ်ပျက်ပြားမည်ကိုလည်းကောင်း၊ တိုးတက် ကြီးပွားမှု မရှိမည်ကိုလည်းကောင်း သိ၏။

ပေးကမ်းလ-ဒါန်းထိုက်သည်ကို ပေးကမ်းလ-ဒါန်းပါမှ မိမိနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် လူ့အသိုင်း အဝိုင်း၏ ငြိမ်းချမ်းရေးများ တည်တံ့မည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဆထက်ထမ်းပိုး ဖြစ်ပွားတိုးတက် မည်ကိုလည်းကောင်း သိ၏။

ထို့ကြောင့် မိမိ၏ တစ်ကိုယ်တော်ကောင်းစားရေး-ဟူသော-

- စည်းစိမ်ဥစ္စာ တန်ခိုးအာဏာနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာတို့ ကြီးမြင့်ရေး၊
- သေလွန်ပြီးနောက်၌ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ဖြစ်ပွားရေးနှင့်
- အကောင်းအဆိုး နှစ်မျိုးလုံးမှ လွတ်မြောက်ရေးတို့ကို

ရည်ရွယ်မှန်းဆခြင်း မရှိဘဲ၊ မိမိနှင့်ပတ်ဝန်းကျင် လူ့အသိုင်းအဝိုင်း၏ ငြိမ်းချမ်းရေးများ တည်တံ့တိုးပွားရေးကိုသာ ရည်ရွယ် မှန်းဆ၍ စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်း၏။

ထို့ကြောင့် လ-ဒါန်းပေးကမ်းမှု အဖြစ်အပေါ်တွင် သာယာငြိမ့်မူ မဖြစ်ပေ။

ပြုလုပ်ပြီးချိန်၌လည်း ငြိမ့်မူပါသော ဘဝင်ကျခြင်းများ မဖြစ်ပေ။

ထို့ကြောင့် ဘဝင်ကျမှုနှင့်အတူ ဖြစ်ပွားမြဲဖြစ်သော စိတ်သစ်ကိုယ်သစ် ပြောင်းလဲမှု

များ၊ အာရုံခံအသစ် ပေါ်ပေါက်မှုများလည်း မဖြစ်တော့ပေ။

အမှန်အကန်သိသောအခါက ဖြစ်ပွားသော စိတ်များ၊ကိုယ်များသာ

ဖြစ်ပွားပြီး၊ အာရုံခံအင်္ဂါများလည်း ဤအတိုင်း ဖြစ်ပွား၏။ ထို့ကြောင့်
ထိုအာရုံခံအင်္ဂါသစ်၌ အာရုံများနှင့်
တိုက်ဆုံခြင်းလည်းမရှိ ဖြစ်ကာ၊ ခံစားမှုအသစ်များလည်း မဖြစ်ပွားဘဲ
ငြိမ်းအေးသော တွေ့ထိ
ခံစားမှုများသာ ဖြစ်နေပေတော့သည်။

ထို့ကြောင့် ပြုလုပ်လိုမှု အာသာရမက်များ ပေါ်ပေါက်ခြင်းကင်းမဲ့၍
နောက်ထပ်တဖန် အားထုတ်လိုခြင်းလည်း မရှိတော့။ အကြောင်းသင့်လျင်
ပြုရန်အသင့်ရှိသူသာ ဖြစ်တော့၏။

ထို့ကြောင့် အားထုတ်ရခြင်းလည်း ကင်း၏။ အားမထုတ်ဘဲ ငြိမ်းနေ၏။

ဤသို့ဖြင့် ရည်ရွယ်ချက်မှန် စွန့်ကြဲပေးကမ်းလ-ဒါန်းမှု ပြုသူသည်
အဖန်တလဲလဲ အားထုတ်ရခြင်းတည်းဟူသော ဝဲဩဇာသံသရာအတွင်းမှ
လွတ်မြောက်ပြီးလျှင် ငြိမ်းအေးမှု၌
သာ ဆိုက်ရောက်နေရပေတော့သည်။

ဤနည်းတူ ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် တာဝန်အမျှပေးသူနှင့်
ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် တာဝန်အမျှယူသူတို့သည်လည်း အဖန်တလဲလဲ
အားထုတ်ရခြင်းတည်းဟူသော ဝဲဩဇာသံသ

ရာမှ လွတ်မြောက်ပြီးလျှင် ငြိမ်းအေးမှု၌သာ
ဆိုက်ရောက်နေကြပေတော့သည်။

ရည်ရွယ်ချက်မှန် ကောင်းမှုသီလ

ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်သူသည် သတ်ခြင်းနှင့်
သတ်ခြင်းမှရှောင် ကြဉ်မှုတို့၏ အကျိုးတရားများကို ပိုင်းခြားထင်ထင်
သိမြင်ပေသည်။ သတ်မှုကို ကျူးလွန်ပါက အဖန်တလဲလဲ သတ်ဖြတ်မှုကို
အားထုတ်နေရပြီးလျှင် စိုးရိမ်၊ ပူဆွေး၊ ငိုကြွေး၊ ဆင်းရဲဒုက္ခများ
ဖြစ်ပွားလာမည်ကို အထင်အရှား သိမြင်၏။

ထို့ပြင် သတ်မှုကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဖြင့် မိမိနှင့်တကွ
 လူ့လောကငြိမ်းချမ်းသာယာရေး
 သည် တည်တန့်တိုးတက်မည်ကိုလည်း တပ်အပ်ထင်ထင်
 သိမြင်နေပေသည်။ သူသည် သတ်မှု
 ကိုပြုပါက တရားဥပဒေကစီရင်မည့် အပြစ်ဒဏ်များကို
 ကြောက်ရွံ့သောကြောင့်လည်းကောင်း၊
 သေလွန်ပြီးသောအခါ၌ ကောင်းကျိုးများ မဖြစ်ပွားဘဲ ဆိုးကျိုးများ
 ဖြစ်ပွားကျရောက်မည်ကို ထိတ်လန့်သောကြောင့်လည်းကောင်း
 သတ်မှုမှရှောင်ကြဉ်သူ မဟုတ်ပေ။

သတ်မှုကိုရှောင်ကြဉ်ပါမှ မိမိအပါအဝင် လူ့ဘောင်လောကကြီး၏
 ငြိမ်းချမ်းရေးသည် တည်တန့်ခိုင်မာ တိုးတက်မည်-ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်
 သတ်မှုမှရှောင်ကြဉ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဤသို့ရှောင်ကြဉ်ရခြင်းကို
 သာယာငြိမ့်ခြင်းလည်း မဖြစ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ဘဝင်ကျမှု
 လည်း ငြိမ်း၏။ ကိုယ်သစ်,စိတ်သစ်များ၊ အာရုံခံဂီသစ်များ
 ပေါ်ပေါက်ဖြစ်ထွန်းခြင်းလည်း ငြိမ်း၏။

ရှောင်ကြဉ်ရခြင်း၏ အတိုင်းအတာအမှန်အတိုင်းသိသော
 အသိများသာ ဖြစ်၏။ အမှန်
 အကန်သိသောအခါက ဖြစ်ပွားသော ကိုယ်များ,စိတ်များသာ ဖြစ်ပွားပြီး၊
 အာရုံခံအင်္ဂါများသည်
 လည်း ဤအတိုင်းပင် ဖြစ်ပွား၏။ ထို့ကြောင့် အတွေ့သစ်များလည်း
 မဖြစ်ပွားတော့ပေ။ အမှန်ကန်အတိုင်း တွေ့တော့သည်။ ထို့ကြောင့်
 ခံစားမှုအသစ်များလည်း ကင်း၍၊ ငြိမ်းအေးသော ခံစားမှုများ
 ဖြစ်တော့သည်။ ထို့ကြောင့် သတ်မှုမှရှောင်ကြဉ်ရခြင်းကို အားထုတ်လိုသော
 အလို
 ဆန္ဒများလည်း ငြိမ်း၏။ ထို့ကြောင့် အားထုတ်ရခြင်းလည်း ငြိမ်း၏။

ဤသို့လျင် ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် သတ်မှုမှရှောင်ကြဉ်သူသည် အဖန်တလဲလဲ အား

ထုတ်ရခြင်း-ဟူသော ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်ကင်းပြီးလျှင် ငြိမ်းချမ်းမှု၌သာ ဆိုက်ရောက်နေပေတော့

သည်။ ဤနည်းတူ ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် လိမ်ညာမှုမှ ရှောင်ကြဉ်သူ၊ ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် ဆဲရေးမှုမှ ရှောင်ကြဉ်သူ၊ ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် ကုန်းတိုက်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်သူ၊ ရည်ရွယ်ချက်မှန်

ဖြင့် အဖျင်းပြောမှုမှ ရှောင်ကြဉ်သူ၊ ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် ကိစ္စကြီးငယ်ဆောင်ရွက်သူ၊ ရည်ရွယ်

ချက်မှန်ဖြင့် ရိုသေကိုင်းရှိုင်းသူ၊ ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် အချောင်ကြံမှုမှ ရှောင်ကြဉ်သူ၊ ရည်ရွယ်

ချက်မှန်ဖြင့် အဖျက်ကြံမှုမှ ရှောင်ကြဉ်သူ၊ ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် အထင်လွဲမှားမှုမှ ရှောင်ကြဉ်သူ

တို့သည် အဖန်တလဲလဲအားထုတ်ရခြင်းမှ လွတ်ကင်း၍၊ ငြိမ်းချမ်းမှု၌ ဆိုက်ရောက်နေပေတော့သည်။

ရည်ရွယ်ချက်မှန် ကောင်းမှုဘာဝနာ

ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် သဘောတရား လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်သူသည် သဘော

တရားတို့ကို မှန်မှန်ကန်ကန် လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်မှုကြောင့် မိမိအပါအဝင် လူ့အဖွဲ့

အစည်း၌ ငြိမ်းချမ်းရေးများ ဖြစ်ပွားမည်ကိုလည်းကောင်း၊ သဘောတရားတို့ကို မှန်မှန်ကန်ကန်

မဟုတ်ဘဲ လွဲလွဲချော်ချော် လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်ပါက မိမိအပါအဝင် လူ့အဖွဲ့အစည်း၌ ဆင်းရဲဒုက္ခများ ဖြစ်ပွားမည်ကိုလည်းကောင်း

ပြတ်ပြတ်သားသား သိ၏။

ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် သဘောတရား လေ့လာဆွေးနွေး
ဖြည့်ကျင့်သူသည် ရည်ရွယ်

ချက်မှားဖြင့် သဘောတရား လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်သူ ရုပ်ဝါဒီနှင့်
ရုပ်မဲ့ဝါဒီများကဲ့သို့

စုစည်းမှု အမှတ်သညာများ ပျက်ပြားရေးကိုသော်လည်းကောင်း၊
ရုပ်အရှိတရား သိမှတ်မှုများ ပျက်ပြားရေးကိုသော်လည်းကောင်း
ရည်ရွယ်ခြင်း မရှိပေ။

စိတ္တဇပယောဂများ ပူးဝင်နေမှုကြောင့် လူသားတို့၌ ဖြစ်ပွားနေသည့်
ကာမသဘော

တရား၊ ရုပ်သဘောတရား၊ ရုပ်မဲ့သဘောတရားတို့၏ ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်ပုံ၊
ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးပုံ၊ အနှစ်သာရကင်းပုံ၊ မလှမပဖြစ်ပုံများကို ရည်ရွယ်၍၊
လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်၏။

ထို့ကြောင့် မိမိပြုလုပ်မှုကို ကပ်ငြိသာယာခြင်းလည်း ငြိမ်း၏။
ပြုလုပ်ပြီးချိန်၌ သဘော

ကျမှု၊ ဘဝင်ကျမှုလည်း မဖြစ်ပွားဘဲ ငြိမ်း၏။ အတိုင်းအတာမှန်အတိုင်း
ပြုလုပ်ရသည်-ဟူသော အသိသာဖြစ်၏။ ဘဝင်ကျပါမှ ဖြစ်ပွားသော
ကိုယ်သစ်၊စိတ်သစ်များ၊ အာရုံခံအင်္ဂါသစ်များလည်း မဖြစ်ပွားဘဲ ငြိမ်း၏။
အမှန်အကန်သိသောအခါက ဖြစ်ပွားသော စိတ်များ၊ကိုယ်များသာ ဖြစ်၏။

အာရုံခံအင်္ဂါများလည်း ဤအတိုင်း ဖြစ်ပွား၏။ ထို့ကြောင့်
အာရုံသစ်များနှင့် ထိတိုက်

တွေ့ဆုံခြင်းများ မရှိသောကြောင့် ခံစားမှုအသစ်များ မဖြစ်ပွားဘဲ
ငြိမ်းအေးသော တွေ့ထိခံစားမှု

များသာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် နောက်ထပ်တဖန် သဘောတရားများကို
လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်

ကျင့်မှု၌ဖြစ်သော အာသာရမက်များလည်း မဖြစ်ပွားဘဲ ငြိမ်း၏။ ထို့ကြောင့် နောက်ထပ်တဖန် ပြုလုပ်အားထုတ်ခြင်းလည်း မဖြစ်ပွားဘဲ ငြိမ်း၏။

ဤသို့လျင် ရည်ရွယ်ချက်မှန်ဖြင့် သဘောတရား လေ့လာဆွေးနွေး ဖြည့်ကျင့်သူသည် ထပ်ခါထပ်ခါအားထုတ်ခြင်း ဝဲဩဃသံသရာမှ လွတ်ကင်း၍၊ ငြိမ်းအေးမှု၌ ဆိုက်ရောက်နေပေ တော့၏။ လူ့အရည်အချင်းများသည် အထက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေကြပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်လွန်ဖြင့် ပြုလုပ်သော ကောင်းသော ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများနှင့် မကောင်းသော ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံး လှုပ်ရှားမှုများသည်-

- ပြုလုပ်လိုခြင်း၊
- ပြုလုပ်ခြင်းနှင့်
- သဘောကျခြင်း-ဟူသော

ဝဲဩဃသံသရာတွင် မပြီးနိုင်၊မဆုံးနိုင် လှည့်ပတ်နေရ၍၊ ရည်ရွယ်ချက်မှန် ကောင်းသော

ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံး လှုပ်ရှားမှုတို့သည် အားထုတ်မှုသံသရာကို လွန်မြောက်ပြီး ငြိမ်းအေးမှုများ ဖြစ်ပွားနေပေတော့သည်။

အခန်း(၅)

သာမညတန်ဖိုးတရား

လူ့အချင်းချင်း တွေ့ဆုံကြသောအခါ၌ လူတစ်ယောက်က၊ အခြားလူတစ်ယောက်ကို အကဲခတ်ရသည်မှာ ထုံးတမ်းစဉ်လာဓမ္မတာ ဖြစ်၏။

‘အကဲခတ်သည်’-ဆိုခြင်းမှာ လူ့၏ အရည်အကဲကို သိမြင်နိုင်ရန်အတွက် လျော်ခတ်၊

ရွှေဖဲ့တိုက်ခိုက်ပုတ်ခတ်မှုပြုခြင်းပင် ဖြစ်၏။

အဘယ်ကြောင့် လူအချင်းချင်း အကဲခတ်ရသနည်း . . .

လူတို့သည် တစ်ယောက်၏အရည်အချင်းကို တစ်ယောက်မသိပါက
လူမှုဆက်ဆံ

ရေး၍ မည်သို့မျှ ချောမွေ့ပြေပြစ်မည် မဟုတ်ပေ။ လူကောင်းလော-
လူဆိုးလော၊ လူမြတ်လော-လူယုတ်လော ဟူသည်ကို ခွဲခြားသိပါမှ
လူမှုဆက်ဆံရေး၌ အဆင်ပြေပေလိမ့် မည်။ ထို့ကြောင့် အကောင်း-အဆိုး၊
အကျိုး-အပြစ်ဟူသော လူ့အရည်အချင်း၏တန်ဖိုးများကို သိရှိရေးအတွက်
အကဲခတ်ခြင်း ဖြစ်၏။

‘လူ့အရည်အချင်းတန်ဖိုး’-ဆိုသည်မှာ-

‘၎င်းအရည်အချင်းများ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖြစ်ပွားစေမှု
(သို့မဟုတ်)ဆင်းရဲဒုက္ခကို ဖြစ်ပွားစေမှု-ဟူသော အကျိုးနှင့်အပြစ်တို့
ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်-

- ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖြစ်ပွားစေသော အရည်အချင်းတို့ကို
‘အရည်အချင်းကောင်းများ’- ဟုလည်းကောင်း၊

- ဆင်းရဲဒုက္ခကို ဖြစ်ပွားစေသော အရည်အချင်းများကို
‘အရည်အချင်းဆိုးများ’- ဟုလည်းကောင်း ဆိုအပ်၏။

ရည်ရွယ်ချက်မှန် ကောင်းသော ကိုယ်နှုတ်နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများသည်
ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ‘အရည်အချင်းကောင်းများ’ ဖြစ်၏။
ရည်ရွယ်ချက်လွန် ကောင်းသော ကိုယ်နှုတ်နှလုံးလှုပ်ရှားမှုများနှင့်
မကောင်းသော ကိုယ်နှုတ်နှလုံးလှုပ်ရှားမှုတို့သည် ဆင်းရဲ
ဒုက္ခဖြစ်စေသောကြောင့် ‘အရည်အချင်းဆိုးများ’ ဖြစ်ကြ၏။
အရည်အချင်းကောင်းများသည် လူ့တန်ဖိုးကို မြင့်တက်စေ၍
အရည်အချင်းဆိုးများသည် လူ့တန်ဖိုးကို နိမ့်ကျစေကြသည်။

လူ့တန်ဖိုး

မြင့်မြတ်သော လူ့တန်ဖိုးသည်-

- လွတ်လပ်ခြင်း၊
- အမှီအခိုကင်းခြင်း၊
- ကိုယ်ကိုယ်ကို ပိုင်စိုးခြင်း၊
- ငြိမ်းချမ်းခြင်း၊ အလားအလာကောင်းခြင်း၊ နိမိတ်ကောင်းခြင်း၊

ဆောက်တည်ရာ ပဏီမိကောင်းခြင်း၊ အနှစ်သာရရှိခြင်း၊
လှပခြင်း’-စသော

မင်္ဂလာရှိသည့် အနက်အတ္ထများ ကိန်းဝပ်နေသည့်အရာများကို
ပိုင်စိုးခြင်း၊ ရရှိခြင်း၊ ဆိုက်ရောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤတန်ဖိုးများသည်
လူသားအားလုံး တညီတညွတ်တည်း လိုလား
ခံရသောကြောင့် ‘သာမည’ဖြစ်သော တန်ဖိုးများ ဖြစ်ကြသည်။

လွတ်လပ်ခြင်း

‘လွတ်လပ်ခြင်း’-သည် မြင့်မြတ်သော လူ့တန်ဖိုးဖြစ်၏။

လူသားသည် မိမိကိုယ်ကို ယဉ်ကျေးအောင်

မဆုံးမရသေးသောကြောင့် အရည်

အချင်းကောင်းများကို မပိုင်ဆိုင်၊မရရှိ သေးပါက

ပတ်ဝန်းကျင်လူသားတို့အား အန္တရာယ်

ပေးလေတော့၏။ ထို့အခါ ၎င်းလူသားကို ပတ်ဝန်းကျင်က

ဝိုင်းဝန်းချုပ်နှောင်ကြသည်။

‘ပတ်ဝန်းကျင်’-ဆိုသည်မှာ မိဘ၊ သားသမီး၊ မွေးချင်း၊ အိမ်နီးချင်း၊

ရွာသားချင်း၊

နယ်သားချင်း၊ နိုင်ငံသားချင်း၊ လူသားချင်း-စသော မိမိမှတစ်ပါး

လူသားအားလုံး ဖြစ်သည်။

ဤသို့ဖြင့် အရည်အချင်းကောင်း ကင်းမဲ့သူသည် အားလုံး၏

အချုပ်အနှောင်ကို ခံ
ရတော့၏။ ဤကဲ့သို့ အခြားလူသားများ၏ အချုပ်အနှောင်ခံရခြင်းသည်
‘နိမ့်ကျသူ၊ လူစဉ်မမှီသူ’
အဖြစ်သို့ ကျရောက်သွားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

‘လွတ်လပ်သူ’-သည်ကား ဤသို့ ချုပ်နှောင်ခံရမှုများမှ
ကင်းလွတ်လေရာ ဘယ်
လူသား၏အောက်မျှ နိမ့်ကျခြင်း မရှိတော့ပေ။

ထို့ကြောင့် ‘လွတ်လပ်ခြင်း’-သည် မြင့်မြတ်သော လူ့တန်ဖိုး-ပင်
ဖြစ်ပေသည်။

အမှီအခိုကင်းခြင်း

‘အမှီအခိုကင်းခြင်း’-သည် မြင့်မြတ်သော လူ့တန်ဖိုးဖြစ်၏။

လူသားသည် အရည်အချင်းကောင်းများကို မပိုင်ဆိုင်
မရရှိသေးပါက သူ၏ပတ်ဝန်း

ကျင်ကို ငြီးငွေ့စိတ်ပျက်မှုသော်လည်းကောင်း၊
ငြိကပ်တပ်စွန်းမှုသော်လည်းကောင်း ဖြစ်ပေ

တော့၏။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် သူသည် ပတ်ဝန်းကျင်၏
အထောက်အပံ့နှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။

ဤသို့ဖြင့် ထိုသူသည် ပတ်ဝန်းကျင်လူသားတို့ကို မှီခိုနေရသော၊
ပတ်ဝန်းကျင်လူသားတို့ထက် နိမ့်ကျသည်ဘဝသို့

ကျရောက်သွားတော့သည်။

‘အမှီအခိုကင်းသူ’-သည်ကား ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကြောက်လန့်ခြင်း၊
မက်မောခြင်း မရှိသောကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်၏ ထောက်ပံ့မှုနှင့်ကင်း၍
နေထိုင်နိုင်သူဖြစ်ရာ၊ အဘယ်လူသား၏
အောက်မျှ နိမ့်ကျခြင်း မရှိပေ။

ဤသို့ဖြင့် အမှီအခိုကင်းခြင်းသည် မြင့်မြတ်သော လူ့တန်ဖိုး

ဖြစ်ပေသည်။

ပိုင်စိုးခြင်း

‘ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပိုင်စိုးခြင်း’-သည် မြင့်မြတ်သော လူ့တန်ဖိုး ဖြစ်သည်။
လူသားသည် ကိုယ်ကိုယ်ကို မပိုင်စိုးပါက
ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်သော အိမ်ထောင်၊
သားသမီး၊ မြေး၊မြစ်နှင့် ရွှေ၊ငွေ၊ကျောက်သံပတ္တမြား၊ စီးပွားဥစ္စာ၊
အာဏာဂုဏ်သိရ်များကို မည်မျှပင် ပိုင်ဆိုင်သော်လည်း၊ အကယ်
မပိုင်ဆိုင်နိုင်ချေ။ ပတ်ဝန်းကျင်၏ ပိုင်ဆိုင်မှုကိုပင် ခံရဦးမည်ဖြစ်၍
ပတ်ဝန်းကျင်၏စေပါးမှုနောက် တကောက်ကောက် လိုက်ရပေတော့သည်။
ဤသို့ဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်လူသားတို့ထက် နိမ့်ကျသောလူအဖြစ်သို့
ကျရောက်ရတော့သည်။

ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပိုင်စိုးလျင်ကား ပတ်ဝန်းကျင်၏ ပိုင်စိုးစေပါးမှုများကို
မခံရတော့

ကြောင့် မည်သူ့အောက်မျှ နိမ့်ကျခြင်းလည်း မဖြစ်တော့ပေ။

ထို့ကြောင့် ‘ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပိုင်စိုးခြင်း’-သည် မြင့်မြတ်သော လူ့တန်ဖိုး
ဖြစ်သည်။

အစစကောင်းခြင်း

ဤနည်းတူ ‘အလားအလာကောင်းခြင်း၊ နိမိတ်ကောင်းခြင်း၊
ဆောက်တည်ရာပဏိမိ
ကောင်းခြင်း၊ တိုးတက်ခြင်း၊ အနှစ်သာရရှိခြင်းနှင့် အချိုးကျလှပခြင်း’-
တို့သည်လည်း မြင့်မြတ်
သော လူ့တန်ဖိုးများ ဖြစ်ကြ၏။

ရှင်ဉာဏ

ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

‘အလားအလာဆိုးသူ၊ နိမိတ်မကောင်းသူ၊ တိုးတက်မှုကင်းမဲ့သူ၊
အနှစ်သာရချို့တဲ့သူ
နှင့် အချိုးမကျ၊ မလှမပ အကျဉ်းတန်သူ’-များသည် ဂုဏ်သိရ်ကျက်သရေ
မရှိသော၊ မင်္ဂလာမရှိ
သူများ ဖြစ်သောကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်လူသားတို့၏ ပစ်ပယ်မှု၊ နှိမ်ချမှုများကို
ခံရ၏။

‘အလားအလာကောင်းသူ၊ နိမိတ်ကောင်းသူ၊
ဆောက်တည်ရာပဏီမိကောင်းသူ၊
တိုးတက်သူ၊ အနှစ်သာရရှိသူ၊ အချိုးကျလှပသူ’တို့သည် ကား
ဂုဏ်သိရ်ကျက်သရေရှိသော မင်္ဂလာရှိသောသူများ ဖြစ်သောကြောင့်
ပတ်ဝန်းကျင်လူသားတို့၏ ပစ်ပယ်မှု၊ နှိမ်ချမှုတို့ကို အဘယ်သို့မျှ မခံကြရချေ။
ထို့ကြောင့် ဤအရာများသည် မြင့်မြတ်သော လူ့တန်ဖိုးများ
ဖြစ်ကြကုန်သည်။

‘ယုတ်ညံ့သော လူ့တန်ဖိုး’-တို့မှာ-
‘ငြိကပ်ခြင်း၊ ကြောက်ရွံ့မက်မောခြင်း၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို မပိုင်စိုးခြင်း၊
ဆင်းရဲခြင်း၊ အလား
အလာဆိုးခြင်း၊ နိမိတ်မကောင်းခြင်း၊ အချဉ်းနှီးဖြစ်ခြင်း၊ အကျဉ်းတန်ခြင်း၊
ဂုဏ်ကျက်သရေ
ကင်းမဲ့ခြင်း’-စသော အမင်္ဂလာမှုခပ်သိမ်းတို့၏ အနက်အတ္ထများကို
ပိုင်ဆိုင်ရခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ယုတ်ညံ့သော လူ့တန်ဖိုးများ ဖြစ်နေပုံမှာ
အထက်၌ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော အကြောင်းများ၌ပင် ထင်ရှားလောက်ပါသည်။
လူ့တန်ဖိုးများသည် အမျိုးဘာသာ၊ နေရာဒေသ၊ ကျား၊မ-
ကြီးငယ်မဟူ အဘယ်သူတို့
ထံ၌မျှ တရားသေသဘောအားဖြင့် ရှိသည်-ဟု မဆိုအပ်သောအရာ
ဖြစ်သည်။

အရည်အချင်းကောင်းမရှိသူ - မည်သူ့ထံ၌မဆို
မြင့်မြတ်သောတန်ဖိုးများ မရှိဘဲ ယုတ်ညံ့သောတန်ဖိုးများသာ ရှိပေသည်။

အရည်အချင်းကောင်းရှိသူ - မည်သူ့ထံ၌မဆို
ယုတ်ညံ့သောတန်ဖိုးများ ကင်းရှင်း၍ မြင့်မြတ်သောတန်ဖိုးများသာ ရှိပေ၏။

ထို့ကြောင့် အရည်အချင်းကောင်းသည် မြင့်မြတ်သော
လူတန်ဖိုးများ၏အကြောင်း ဖြစ်၍၊ အရည်အချင်းဆိုးသည် ယုတ်ညံ့သော
လူတန်ဖိုး၏အကြောင်း ဖြစ်၏။

တနည်းဆိုပြန်သော်-

‘မြင့်မြတ်သောလူတန်ဖိုး’-သည် အရည်အချင်းကောင်းတို့၏အကျိုး
ဖြစ်၍၊ ‘ယုတ်ညံ့
သောလူတန်ဖိုး’-သည် အရည်အချင်းဆိုးတို့၏အကျိုး ဖြစ်ပေသည်။

ဤသို့လျင် လူ့အရည်အချင်းကောင်း၊အဆိုးနှင့်
လူတန်ဖိုးအယုတ်အမြတ်တို့ ကြောင်း၊
ကျိုး ဆက်သွယ်နေသည်။

အခန်း(၆)

သာမည ကိုယ်ကျင့်တရား

လူသားတို့သည် မြင့်မြတ်သော လူ့တန်ဖိုးများကို ပိုင်ဆိုင်ရရှိရန်
လွန်စွာအရေးကြီး

သည်။ လူ့အဖြစ်၌ မြင့်မြတ်သောလူ့တန်ဖိုးများ ကင်းမဲ့၍
လူ့အဖြစ်များလိမ်းကျံနေသော အပြစ်သားများဘဝသို့ ကျရောက်ရခြင်းသည်
လူစဉ်မမီခြင်း၊ လူဖြစ်ရှုံးခြင်းပင် ဖြစ်၏။

လူ့အရည်အချင်းကောင်းများကို ပိုင်ဆိုင်ပြီး
မြင့်မြတ်သောလူ့တန်ဖိုးများ ကိန်းအောင်း
နေသည့် ငြိမ်းချမ်းသာယာသော လူ့ဘဝသည်သာ လူစဉ်မီသော၊
လူ့ဖြစ်ကျိုးနပ်သော လူ့ဘဝ ဖြစ်ပေသည်။

ဆင်းရဲဒုက္ခခံရန်အတွက် လူဖြစ်နေရခြင်းသည် သေလွန်ခြင်းထက်
အဘယ်သို့ သာလွန်နိုင်မည်နည်း . . .

‘သေလွန်ခြင်း’-၌ ခံစားမှုဝေဒနာ မရှိ။ ‘ဆင်းရဲစွာ
အသက်ရှင်ရခြင်း’-၌ ခံစားမှု
ဝေဒနာ ရှိ၏။ ‘သေလွန်ခြင်း’-၌ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အစိုးမရမှု မရှိ။ ‘ဆင်းရဲစွာ
အသက်ရှင်ရခြင်း’-၌ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အစိုးမရမှု ရှိ၏။ ‘သေလွန်ခြင်း’-၌
အလားအလာနိမိတ်ဟူ၍ မရှိ။ ‘ဆင်းရဲစွာ အသက်ရှင်ရခြင်း’-၌
အလားအလာနိမိတ်ဆိုး ရှိ၏။

ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

ရှင်ဉာဏ

ထို့ကြောင့် ‘ဆင်းရဲစွာ အသက်ရှင်ခြင်း’-သည် ‘သေလွန်ခြင်း’-
ထက် အကယ် သာလွန်ရန် အကြောင်းမရှိပေ။ သေလွန်ခြင်း၌လည်း
‘ဆင်းရဲစွာ အသက်ရှင်နေထိုင်ခြင်း’-

ထက် ပို၍ဆုံးရှုံးစရာ မရှိချေ။ ထို့ကြောင့် လူ့တန်ဖိုးများနိမ့်ကျလျက်
လူအဖြစ်ဖြင့် အသက်ရှင်

နေထိုင်ခြင်းသည် လူဖြစ်ရုံခြင်း (ဝါ) လူ့ဘဝ အရမတော်ခြင်း ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် လူဖြစ်ကျိုးနပ်၍ လူ့ဘဝအရတော်ရန်မှာ
လူ့တန်ဖိုးများကို မြင့်တက်စေ

သော လူ့အရည်အချင်းကောင်းကို ပိုင်ဆိုင်ရရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။

လူ့အရည်အချင်းကောင်းများကို ရရှိပိုင်ဆိုင်ရန်အတွက်
လူသားအချင်းချင်း အနိမ့်

အမြင့်၊ အယုတ်အမြတ် အဆင့်အတန်းခွဲခြား၍ ရှုမြင်ခြင်းနှင့်
အထင်ကြီးခြင်း၊ အထင်သေးခြင်း

များကို ဝေးစွာဖယ်ရှား၍၊ အရှိကို အရှိအတိုင်း လူတိုင်းမြင်နိုင်သောရှုထောင့်
‘သာမညအမြင်’-ဖြင့် ကြည့်မြင်ရမည်ဖြစ်၏။

သာမညအမြင်

တောင်ထိပ်ပေါ်၌ တက်ရပ်နေသောကြောင့် အရပ်ပိုမြင့်သည်-
ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ချိုင့်ဝှမ်းအတွင်း၌ သက်ဆင်းနေသောကြောင့်
အရပ်ပိုနိမ့်သည်-ဟူ၍လည်းကောင်း မြင်ခြင်းမှ

ရှောင်ကြဉ်၍ သူ့အရပ်ကို အရှိအတိုင်း မြင်တတ်သကဲ့သို့၊
ရွှေ၊ငွေ၊ဥစ္စာ၊တန်ခိုး၊အာဏာနှင့် ဂုဏ်သိရ်အကျော်အစောတို့

မည်မျှခြံရံဆင်ယင်ထားသည် ဖြစ်စေ။ သို့မဟုတ် မည်မျှကင်းမဲ့ ချို့တဲ့
နေသည်ဖြစ်စေ။ လူ့အရည်အချင်း အရှိ-ကိုသာ အရှိအတိုင်း

‘သာမညအမြင်’-ဖြင့် ကြည့်မြင်ရမည်။

အာဏာရှင်ဖြစ်၍ ကြောက်လန့်စရာ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊

အာဏာမဲ့ဖြစ်၍ နှိမ့်ချ

စရာ-ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဥစ္စာရှင်ဖြစ်၍ မက်မောစရာ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊
ဥစ္စာမဲ့ဖြစ်၍ စက်ဆုတ်စရာ-ဟူ၍လည်းကောင်း သိမြင်ရန် မလိုချေ။

သူတော်စင်ဖြစ်၍ အလွန်အမင်း အထင်ကြီးစရာ-
ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သူယုတ်မာ ဖြစ်၍ အလွန်အမင်း အထင်သေးစရာ-
ဟူ၍လည်းကောင်း ဖြစ်ဖွယ်မရှိချေ။ သူတော်စင်သည်
သူတော်စင်ကျင့်ဝတ်သိက္ခာများကို ဖြည့်ကျင့်သောကြောင့် သူတော်စင်
ဖြစ်သည်။ သူယုတ်မာ

သည်လည်း သူယုတ်မာကျင့်ဝတ်သိက္ခာများကို ဖြည့်ကျင့်သောကြောင့်
သူယုတ်မာ ဖြစ်ရသည်။

သူတော်စင်သည် သူတော်စင်ကျင့်ဝတ်သိက္ခာများကို စွန့်ပစ်၍
သူယုတ်မာကျင့်ဝတ်

သိက္ခာများကို ဖြည့်ကျင့်ပါက သူယုတ်မာသာ ဖြစ်ရပါမည်။

သူယုတ်မာသည်လည်း သူယုတ်မာ

ကျင့်ဝတ်သိက္ခာများကို စွန့်ပစ်၍ သူတော်စင်ကျင့်ဝတ်သိက္ခာများကို
ဖြည့်ကျင့်ပါက သူတော်စင် ဖြစ်ရပါမည်။

ဤကဲ့သို့ ‘သာမညအမြင်’-ဖြင့်သာ ကြည်မြင်ရမည်။

ပညာရှင်သည် ပညာများကို သင်ကြားလေ့ကျင့်ထားမှုကြောင့်
‘ပညာရှင်’ ဖြစ်နေ၏။

ပညာမဲ့သည် ပညာများကို မသင်ကြားမလေ့ကျင့်သောကြောင့် ‘ပညာမဲ့’
ဖြစ်နေ၏။ ပညာရှင်

သည် ပညာ သင်ကြားလေ့ကျင့်မှုကို မပြုလုပ် အားမထုတ်ခဲ့ပါက ပညာမဲ့-
သာ ဖြစ်ရပေလိမ့် မည်။ ပညာမဲ့သည် ပညာသင်ကြားလေ့ကျင့်မှုကို

ပြုလုပ်အားထုတ်ပါက ပညာရှင် ဖြစ်ရပေလိမ့်

မည်။ ဤကဲ့သို့ ‘သာမညအမြင်’-ဖြင့်သာ ကြည့်မြင်ရမည်။

သာမညမကြည့် အမှန်မသိ

လူလူချင်း ‘သာမညအမြင်’ဖြင့် ကြည့်မြင်ကြပါက ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးမှု၊ အထင်သေးမှုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်မှ လူများကို အထင်လွဲမှားမှုများမှ ကင်းလွတ်မည် ဖြစ်၏။ မိမိ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ကို အထင်ကြီးခြင်း၊ အထင်သေးခြင်းနှင့် အထင်လွဲမှားခြင်းတို့သည် သာမည အမြင်ဖြင့် မကြည့်တတ်ရာမှ ပေါက်ဖွားသောအရာများ ဖြစ်ကြ၏။

လူလူချင်း ‘သာမညအမြင်’ဖြင့် မကြည့်မြင်တတ်ပါက တော်လွန်းသူ-ဟု ထင်လို -ထင်၊ ရှော်လွန်းသူ-ဟု မြင်လို-မြင်၊ မ၊စမည့်သူ-ဟု မြော်လင့်လို-မြော်လင့်၊ နှိမ့်ချမည့်သူ-ဟု ကြောက်ရွံ့လို-ကြောက်ရွံ့၊ ကိုးကွယ်ရမည်သူ-ဟု မြော်ကိုးလို-မြော်ကိုး၊ သုတ်သင်ရမည့်သူ-ဟု တက်ကြွလို-တက်ကြွ၊ စသဖြင့် အယုတ်၊အလွန် ဝိသေသအမြင်ဖြင့် ကြည့်မြင်ပါက ‘ကြောက်ရွံ့မှုနှင့် မက်မောမှု’များ ဖြစ်ပေါ်လာပေတော့၏။

သာမညသိ တရားရှိ

လူလူချင်း ‘သာမညအမြင်’ဖြင့် ကြည့်မြင်တတ်ပါက ‘သာမညအတွေး’များကိုလည်း တွေးလာနိုင်မည် ဖြစ်ပြီး-

ကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ မက်မောခြင်း၊ မိုက်မဲခြင်း၊ မောက်မာခြင်း၊ တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်ခြင်း၊ မနာလိုခြင်း၊ ဝန်တိုခြင်း၊ ထိုင်းမှိုင်းခြင်း၊ ပြန့်လွင့်ခြင်း၊ ယုံမှားခြင်း၊ အရှက်အကြောက်ကင်းမဲ့ခြင်းများ ကင်းရှင်းသွားပေမည်။

ထို့ကြောင့် လူလူချင်း ‘တရားမျှတသော ပြုမူမှု၊ တရားမျှတသော ပြောဆိုမှု၊ တရားမျှတသော နေထိုင်မှု’-များ ဖြစ်ပွားလာပေလိမ့်မည်။ ဤကဲ့သို့

ရှင်ဉာဏ

ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

‘တရားမျှတသော အပြောအဆို၊ အပြုအမူနှင့်

အနေအထိုင်’များဖြစ်ပွားလာပါက-

- လူလူချင်း တရားမျှတမှုများ ဖြစ်ပွားအောင် ကြိုးစားမှု။
- လူလူချင်း တရားမျှတမှုများ ဖြစ်ပွားအောင် သတိထားနှိုးကြားမှု။
- လူလူချင်း တရားမျှတမှုများ ဖြစ်ပွားအောင် စိတ်ထားမှု’-

များလည်း ဖြစ်ပွားလာကြတော့သည်။

စိတ်ထားတတ် မြတ်

လူသားတို့အတွက် လူလူချင်းတရားမျှတသောစိတ်ဓါတ် ထားနိုင်ခြင်းသည်ကား အလိုလားအပ်ဆုံးသောအရာ ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ‘စိတ်ဓါတ်’-သည် ကောင်း-မကောင်း ကိုယ်မှုနှုတ်မှုများကို ဦးစီးဦးဆောင် ပြုနေသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် စိတ်ဓါတ်

ကို စင်ကြယ်စွာထားနိုင်လျှင် အကျင့်သိက္ခာကောင်းအားလုံးနှင့် ပြည့်စုံ၍ ငြိမ်းချမ်းသူ ဖြစ်ရပေမည်။

‘လူလူချင်း တရားမျှတမှုရှိခြင်း’-သည် ‘စိတ်ဓါတ်စင်ကြယ်ခြင်း’ ဖြစ်၏။

ဤကဲ့သို့ စင်ကြယ်သောစိတ်ဓါတ် ရရှိရန်အတွက် လူလူချင်း တရားမျှတခြင်း မရှိခြင်း

၏ ‘ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်ပွားပုံ၊ အလားအလာဆိုးပုံ၊ အစိုးမရပုံ၊ အကျည်းတန်ပုံ’- များကို တွေးခေါ်

သုံးသပ် ဝေဖန်ဆင်ခြင်မှုလုပ်ငန်းကို အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ဖြစ်ပွားစေရမည်။

ဤကဲ့သို့ဖြစ်ပွား

စေရန်လည်း ‘လူလူချင်း တရားမျှတမှုရှိမရှိ’ကို နှိုးကြားသောသတိဖြင့် စောင့်ကြည့်သုတ်သင်မှု

များ ဖြစ်ပွားစေရမည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပွားစေရန်လည်း လူလူချင်း

တရားမျှတမှုများ တည်တံ့တိုးပွားအောင် ‘လုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်မှု’များ
ဖြစ်ပွားစေရမည်။

ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပွားစေရန်လည်း ‘လူလူချင်း တရားမျှတစွာ
နေထိုင်မည်’-ဟူသော

စေတနာများ ဖြစ်ပွားစေရမည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပွားစေရန်လည်း ‘လူလူချင်း
တရားမျှတစွာ ပြုမူမည်’-ဟူသော စေတနာများ ဖြစ်ပွားစေရမည်။ ဤကဲ့သို့
ဖြစ်ပွားစေရန်လည်း ‘လူလူချင်း တရားမျှတစွာ ပြောဆိုမည်’-ဟူသော
စေတနာများ ဖြစ်ပွားစေရမည်။

ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပွားစေရန် အတွက်လည်း ‘လူလူချင်း
သာမညအတွေးဖြင့်တွေးတတ်မှု’

ဖြစ်ပွားစေရမည်။ ဤအတွေး ဖြစ်ပွားစေရန်လည်း ‘လူလူချင်း
သာမညအမြင်ဖြင့် ကြည့်မြင်မှု’

များ ဖြစ်ပွားစေရမည်။

ဤသို့လျှင်-

သာမညအမြင်၊ သာမညအတွေး။

လူလူချင်း တရားမျှတစွာ ပြောဆိုမှုစေတနာ၊ ပြုမူမှုစေတနာ၊
နေထိုင်မှုစေတနာ။

လူလူချင်း တရားမျှတစွာရှိ စေရန် အားထုတ်မှုလုံ့လ၊
နိုးကြားမှုသတိနှင့် တွေးခေါ်

သုံးသပ်မှုစိတ်ဓါတ်(စိတ်ထား)’-တို့သည် အထောက်အပံ့ပြု ကွင်းဆက်
နေပေတော့သည်။

အကျင့်သိက္ခာသုံးပါး

ဤအကျင့်သိက္ခာများသည် လူ့တန်ဖိုးများ မြင့်မား၍
ငြိမ်းချမ်းသာယာမှုကို ဖြစ်ပွား

စေသော ‘အကျင့်သိက္ခာ’များ ဖြစ်၏။ ဤအကျင့်သိက္ခာများကို မျိုးတူစုပါက-

- အသိအကျင့်သိက္ခာ၊
- စေတနာအကျင့်သိက္ခာနှင့်
- စိတ်ဓါတ်အကျင့်သိက္ခာ-ဟူ၍ သုံးမျိုးရ၏။

သာမညအမြင်နှင့် သာမညအတွေးသည် ‘အသိအကျင့်သိက္ခာ’-များ ဖြစ်သည်။

လူလူချင်း တရားမျှတစွာ ပြောဆိုမှု၊ ပြုမူမှုနှင့် နေထိုင်မှုများသည် ‘စေတနာအကျင့်သိက္ခာ’-များ ဖြစ်ကြသည်။

လူလူချင်း တရားမျှတရန် ကြိုးစားမှု၊ နှိုးကြားမှုနှင့် စိတ်ထားမှုများသည် ‘စိတ်ဓါတ်အကျင့်သိက္ခာ’များ ဖြစ်ကြ၏။

ဤအကျင့်သိက္ခာသုံးရပ်သည် အချင်းချင်း အမှီတံကဲ ပြုနေကြသည်။ ‘အသိ’-မရှိလျှင် ‘စေတနာ’-မပေါ်နိုင်။ ‘စေတနာ’-မရှိပါကလည်း ‘အသိ’-မပေါ်နိုင်ချေ။ ထို့အတူ ‘စေတနာ’-မရှိလျှင် ‘စိတ်ဓါတ်’-မပေါ်နိုင်။ ‘စိတ်ဓါတ်’-မရှိလျှင် ‘အသိ’-မပေါ်နိုင်။ ‘အသိ’-မရှိလျှင်လည်း ‘စိတ်ဓါတ်’-မပေါ်နိုင်ချေ။

ဤအကျင့်သိက္ခာများသည် ကောင်းမြတ်မှန်ကန်သော အကျင့်သိက္ခာများ ဖြစ်ကြသည် - ဟု လူသားအားလုံး တညီတညွတ်တည်း သတ်မှတ်ခံယူထားကြသည်။ တရားမျှတသော အကျင့်သိက္ခာများ ဖြစ်ကြသည်-ဟု လူသားအားလုံးက အကြွင်းမရှိ လက်ခံထားကြသည်။ ဤအကျင့်သိက္ခာများသည် အပြောင်းအလဲရှိသော ကိုယ်ကျင့်တရားများမဟုတ်ကြ။ ကာလ,ဌာန,ပယောဂ မည်သို့ပင် ပြောင်းလဲစေကာမူ မရွေ့မပြောင်း

မဖောက်မပြန်သော အမြဲတေကျနေသည့် လူ့ကိုယ်ကျင့်တရားများ
ဖြစ်ကြသည်။

ဤအကျင့်သိက္ခာများသည် ‘မတရားမှု၏ ပြောင်းပြန်ဆန့်ကျင်ဖက်’-
ဖြစ်သော

‘တရား’-များ ဖြစ်ကြ၍၊ ဤအကျင့်သိက္ခာများကို ကျင့်သုံးခြင်းသည်
‘တရားကျင့်ခြင်း’-ပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဤလောက၌ ‘တရားကျင့်သူ’-
ဟူသည်မှာ-

လူသားအားလုံးက ‘မှန်ကန်ကောင်းမွန်ပါသည်’-ဟု
တညီတညွတ်တည်း သတ်မှတ်
လက်ခံထားသော ‘သာမညကိုယ်ကျင့်တရားများကို ကျင့်သုံးပွားများသူ’-
ပင် ဖြစ်ပေတော့၏။ ထို့ပြင် ဤအကျင့်သိက္ခာများသည်
လူ့ဘောင်လောကရှိ လူသားအားလုံးတို့ တစ်
ယောက်မကျန် လက်ခံကျင့်သုံးနိုင်သော၊ တစ်ယောက်မကျန်
ပိုင်ဆိုင်ရရှိနိုင်သော လူ့ကိုယ်
ကျင့်တရားများ ဖြစ်ကြ၏။

ထို့ကြောင့် ‘သာမညကိုယ်ကျင့်တရား’များသည်
လူ့ဘောင်လောက၏ တစ်ခုတည်း
သော လူ့ကိုယ်ကျင့်တရား ဖြစ်၏။

ဤကိုယ်ကျင့်တရားများကို နားလည်သိမြင်၍၊ လက်ခံကျင့်သုံးပါက
လူသားအားလုံး ကောင်းမွန်တိုးတက် ငြိမ်းချမ်းပြီးလျှင်
လူ့လောကကြီးတစ်ခုလုံးလည်း အေးချမ်းသာပေလိမ့်
မည်။

အခန်း(၇)

သာမည ပုဂ္ဂိုလ်များ

သာမညကိုယ်ကျင့်တရားများကို နားလည်သိမြင်သူ၊
 နားလည်သိမြင်သည့်အတိုင်း ကျင့်ကြံပွားများသူ၊ ကျင့်ကြံပွားများပြီး၍
 ပိုင်ဆိုင်ရှိသူတို့သည် ‘သာမညပုဂ္ဂိုလ်’-များ ဖြစ်
 ကြသည်။ ‘သာမညပုဂ္ဂိုလ်’ အမျိုးအစား သုံးမျိုးရှိ၏-

- သာမညတရားကို ကိုယ်တိုင်သိသူ တစ်ဦး။
- သာမညတရားကို ကိုယ်တိုင်ရှိအောင် လေ့ကျင့်သူ တစ်ဦးနှင့်
- သာမညတရားကို ကိုယ်တိုင်ရရှိပြီးသူ တစ်ဦး။

ပေါင်း-သုံးဦးတို့ ဖြစ်၏။

ဤသုံးဦးတို့၏အဆင့်သည် အနိမ့်အမြင့် ခြားနားနေပါသည်။

‘သာမညတရားကိုသိသူ’-သည် သာမညပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးအနက်
 အဆင့်အနိမ့်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်

ဖြစ်၏။ ‘သာမညတရားကို ပိုင်ဆိုင်ရရှိသူ’-သည် အဆင့်အမြင့်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်

ဖြစ်၏။ ‘သာမည
တရားကို လေ့ကျင့်ပွားများနေသူ’-သည် အလယ်အလတ်စားပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။

အောက်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်၏ အသိ
အဆင့်အနိမ့်ဆုံးသော သာမညပုဂ္ဂိုလ်သည် အကောင်း၊အဆိုးနှင့်
အကျိုး၊အပြစ်
ဆိုင်ရာ ‘အသိဉာဏ်သုံးပါး’-ကို ရရှိသူဖြစ်သည်။
ပဌမဦးစွာ ‘အကောင်း၊အဆိုးနှင့် အကျိုး၊အပြစ်ကို သိသောဉာဏ်’-
ကို ရ၏။

အကောင်း-ကို ဆောင်စရာ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဆိုး-ကို
ရှောင်စရာ-ဟူ၍လည်း
ကောင်း၊ အကျိုး-ကို ရစရာ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အပြစ်-ကို
သင်ခန်းစာယူစရာ-ဟူ၍လည်း
ကောင်း သိသောအသိဉာဏ်ကို ရရှိပြီးသူ ဖြစ်၏။

‘ကောင်းကျိုး၊ဆိုးပြစ်’တို့၏ မှန်ကန်ပုံကို လေ့လာပြီးသူ’-
အဖြစ်လည်းကောင်း။ ‘ဤအမှန်မှ သွေဖည်သော အမြင်၊အတွေးများကို
ဖယ်ရှားပြီးသူ’- အဖြစ်လည်းကောင်း။ ‘အမှန်မှ သွေဖည်သော
အမြင်၊အတွေးများ၏ အနှောင့်အယှက်မှ ကင်းငြိမ်းမှုကို ရရှိပြီးသူ’-
အဖြစ်လည်းကောင်း။ ‘ဤအမှန်မှ သွေဖည်
အမြင်၊အတွေးများကြောင့်ဖြစ်သည့် အပြစ်များကို သင်ခန်းစာရယူပြီးသူ’-
အဖြစ်လည်းကောင်း။ ‘ဤအဖြစ်များကို သိသောဉာဏ်’ကို ရရှိပြီးသူဖြစ်၏။

အောက်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်သည် သာမညတရားများကို
မြင်နိုင်သောမျက်စိကို ဆောင်နိုင်သူ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ယုံခြင်း၊ ကြိုက်ခြင်း၊
ကြားခြင်း၊ တွေးခြင်း၊ တွေ့ခြင်းများ၏
နောက်သို့ တကောက်ကောက်လိုက်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခများနေသူတို့ကို

သင်ခန်းစာယူ၍ သံဝေဂ
ပွားနေသူလည်းဖြစ်၏။

အောက်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ် ဖြေပြီးသောအထုံးများ

အောက်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်သည်-

(က) ‘လူ့အဖြစ် အပျက်များသည် လူ့အဖြစ် မမွေးမီ
ရှေးအခါဘဝက ပြုလုပ်ခဲ့သော
အကြောင်းများကြောင့် ဖြစ်ရသည်’-ဟူသော ‘အမြင်မှား’-များကိုလည်း
ကောင်း။

(ခ) ‘လူ့အဖြစ် အပျက်များသည် တန်ခိုးရှင်၊ သိဒ္ဓိရှင်၊
ဣဒ္ဓိရှင်ကြီးများဖြစ်ကြသည်
ဆိုသော ဘုရား၊ ဗြဟ္မာ၊ နတ်ဒေဝါနှင့် စုန်းကဝေ၊
တစ္ဆေ၊ ဘီလူး၊ ဂြိုဟ်
နက္ခတ်၊ စသည်တို့၏ ဖန်ဆင်းပြုစား၊ မစမှုများကြောင့်
ဖြစ်ရသည်’-ဟူသော ‘အ မြင် မှား’ -
များကိုလည်းကောင်း။

(ဂ) ‘လူ့အဖြစ် အပျက်များသည် အကြောင်းမရှိဘဲ
ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေအ
လျောက် ဖြစ်ချင်သလိုဖြစ်နေ၍၊ ဘာမျှရေရေရာရာမရှိ’-
ဟူသော ‘အမြင်မှား’

များကိုလည်းကောင်း သုတ်သင်ဖယ်ရှားပြီး ဖြစ်၏။

(ဃ) ထို့ပြင် ‘လူ့အဖြစ် အပျက်များသည်
အဘယ်အကြောင်းကိုအရင်းခံ၍ အဘယ်
သို့အဘယ်ပုံ ဖြစ်ပျက်၍နေရသည်ကို မသိခြင်း’-ဟူသော
ယုံမှားမှုကိုလည်း

ဖျက်ဆီးပြီးသူ ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် အောက်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်သည် ရမ်းဆချက်၊
မှန်းဆချက်တို့ဖြင့် စမ်းတိ

စမ်းကန်းပြုလုပ်ရသော အကျင့်များကို ရှောင်းရှားပြီးသူ ဖြစ်၏။

အောက်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်ရသော တန်ဖိုးများ

အောက်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်သည် အမြင်မှား၊ အယုံမှား၊
အလေ့အကျင့်မှားများကို လုံးဝဖယ်ရှားဖြစ်၍၊ ထိုအမှားများကြောင့်
ဖြစ်ပွားသော ချမ်းသာကင်းမှု အလားအလာခပ်

သိမ်းမှ ကင်းငြိမ်းသူ ဖြစ်၏။ ချမ်းသာမှုကင်းသော အလားအလာများမှာ-

- မက်မောခြင်းကြောင့် ချမ်းသာကင်းမှု၊
- ဒေါကန်ခြင်းကြောင့် ချမ်းသာကင်းမှု၊
- မိုက်မဲခြင်းကြောင့် ချမ်းသာကင်းမှု၊
- ဆိုခဲ့ပြီးသော အမှားများကြောင့် ချမ်းသာကင်းမှု-ဟူ၍

လေးမျိုးရှိ၏။

ထို့ကြောင့် သူသည် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပိုင်စိုးအောင်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို
မကျဆုံးအောင် နေ၏။ မှားသောအမှုကိုပြုမိလျင်ပင် ပြုခဲ့သည်ကို
မဖုံးမလွှမ်းဘဲ ဖွင့်ဖော်ဝန်ခံပြီး အမှားကို ပယ်သတ်ဖျောက်ဖျက်သူ ဖြစ်၏။

အောက်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်၏ ခံယူချက်

အောက်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် - ‘လောက၌
ဆင်းရဲကိုဖြစ်စေသော သဘော
တရားမှန်သမျှကို ချုပ်ငြိမ်းအောင် ကျင့်ဆောင်၍ ရစေကောင်းသည်ချည့်’-
ဟု သိမြင်သူ ဖြစ်၏။

အဝတ်၌ အညစ်အကြေး စွန်းထင်း၍ အဝတ်ကို
လျှော်ဖွပ်၍ရသည်-ဟု သိမြင်

သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အညစ်အကြေး အစွန်းအထင်းများအတွက်
စိတ်ပျက်သူ မဟုတ်
ချေ။ လျှော်ဖွပ်သန့်စင်ရန် အားသစ်နေသူ၊ ရိုးသားပွင့်လင်းသူသာ
ဖြစ်ပေတော့သည်။

အလတ်သာမညပုဂ္ဂိုလ်

အလတ် သာမညပုဂ္ဂိုလ် သည် သာမညတရားကို
ပွားများလေ့ကျင့်ရာ၌ အပိုင်းနှစ်ပိုင်း ရှိ၏။ ပဌမပိုင်း၌
သာမညတရားနှင့်မကိုက်ညီသော သူ၏အမြင်၊ အကြား၊ အတွေ့များပေါ်၌
အထင်ထား၍ စွဲမက်နှစ်သက်ခဲ့မှုများကို ဖယ်ရှားသုတ်သင်ရေးလုပ်ငန်းတွင်
အတော်အတန် သိမြင်အောင် ဆောင်စွမ်းမှုပြု၏။

မိမိ၏ပိုင်နက်မဟုတ်သည့် မိမိမပိုင်ဆိုင်သော
မြင်စရာ၊ ကြားစရာ၊ တွေ့စရာများ၌ အထင်ထား၍
စွဲမက်နှစ်သက်နေသည်များကိုလည်း စွဲမက်နှစ်သက်စရာများ မဟုတ်-ဟု
သာမညတရားနှင့်အညီ သိမြင်နိုင်အောင် ကြိုးစားအားသစ်မှု ပြု၏။
လေ့ကျင့်ပွားများမှု ပြု၏။ သင်ခန်းစာယူ၍ သံဝေဂပွားများမှုပြု၏။

စားဖွယ်၊ ဝတ်ဖွယ်၊ သုံးဆောင်ဖွယ် အရာများ၌ အဆင်းနှင့်စပ်၍
တပ်မက်စရာများ၊ အသံနှင့်စပ်၍ တပ်မက်စရာများ၊ အတွေ့နှင့်စပ်၍
တပ်မက်စရာများ ပါဝင်ရောယှက်နေရာ
စားခြင်း၊ ဝတ်ခြင်း၊ သုံးဆောင်ခြင်းကြောင့် တပ်မက်မှုများဖြစ်ပွားနေလျက်ပင်
ဖြစ်၏။

သို့သော် တပ်မက်မှု-ဟူသော အကြောင်းကြောင့်ကား
စားခြင်း၊ ဝတ်ခြင်း၊ သုံးဆောင်
ခြင်းများကို မပြုလုပ်တော့ချေ။ ဤသို့လျှင် ပဌမပိုင်း၌ ဆုတ်နစ်မှုနှင့်
တက်ကြွမှုများ လျော့ပါး

အောင် သာမညတရားများကို ကျင့်ပွားသူ ဖြစ်၏။

အလတ် သာမညပုဂ္ဂိုလ်၏ ဒုတိယပိုင်း

ဒုတိယပိုင်း၌ကား အမြင်,အကြား,အတွေ့ အာရုံများ၌
တပ်မက်စွဲလန်းမှုအားလုံးကို
ကျော်လွန်နေသူ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူသည် မိမိပိုင်နက်အတွင်းမှ
အမြင်,အကြား,အတွေ့ အာရုံများ၌ပင် တပ်မက်စွဲလန်းခြင်း မရှိတော့သူ
ဖြစ်၏။

အလတ် သာမညပုဂ္ဂိုလ်၏ နောက်ပိုင်းအနေ

သူသည် စားမှု,ဝတ်မှု,သုံးဆောင်မှု ပြုရာ၌
တပ်မက်စွဲလန်းခြင်းကင်းသူ ဖြစ်၏။ သို့သော် သူသည်
စားချင်စိတ်,ဝတ်ချင်စိတ်,သုံးဆောင်ချင်စိတ်များ မရှိတော့သူ မဟုတ်ပေ။

ထို့ပြင် စားမှု,ဝတ်မှု,သုံးဆောင်မှုတို့တွင် ခံစားရမှုများ
ကင်းမဲ့နေသူလည်း မဟုတ်ပေ။

စားဖွယ်,သောက်ဖွယ်,သုံးဆောင်ဖွယ် များကို မြင်လျှင်
စားဖွယ်,သောက်ဖွယ်,သုံးဆောင်ဖွယ်

များ လိုအပ်နေပါက စားချင်စိတ်၊ သောက်ချင်စိတ်၊ သုံးဆောင်ချင်စိတ်များ
ပေါ်ပေါက်မည်သာ ဖြစ်သည်။ စားခြင်း,ဝတ်ခြင်း,သုံးဆောင်ခြင်းကို
ပြုသောအခါ၌လည်း စား,ဝတ်,သုံးဆောင်မှု အဆင့်အတန်းကိုလိုက်၍
အကောင်း-အဆိုးဝေဒနာများကို ခံစားရသူ ဖြစ်၏။

ဒုတိယသာမညပုဂ္ဂိုလ်သည် လိုအပ်လျှင်
စား,ဝတ်,သုံးဆောင်ဖွယ်တို့ကို စား,ဝတ်,
သုံးဆောင်မည်သာ ဖြစ်၏။ သို့သော် တပ်မက်စွဲလန်းမှု၏
စေခိုင်းတိုက်တွန်းမှုကြောင့် (ဝါ)

တပ်မက်စွဲလန်းမှု အကြောင်းကြောင့်ကား ၎င်းအမှုတို့ကို မပြုတော့ချေ။

အာရုံအခံစားတတ်ဆုံးသူ

နောက်ပိုင်း

အလတ်သာမညပုဂ္ဂိုလ်သည်

အမြင်၊အကြား၊အတွေ့အာရုံများ၏ အရ

သာကို အသိဆုံးထဲမှ လူတစ်ယောက် ဖြစ်၏။ ၎င်းအာရုံများ၏

အပြစ်အနာအဆာများကိုလည်း အသိဆုံးထဲက လူတစ်ယောက် ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် သူသည် စားရေး၊ဝတ်ရေး၊သုံးဆောင်ရေး

တို့တွင် စားတတ်၊ ဝတ်တတ်၊ သုံးဆောင်တတ်ဆုံးသူများ၌ အပါအဝင်

ဖြစ်ပေတော့သည်။

ဥပမာအားဖြင့် အနာအဆာပါသော သစ်သီးကို တပ်မက်စွာဖြင့်

အနာနှင့်တကွ အားလုံး မျိုဝါးစားသုံးသူ၊ အနာအဆာပါသောကြောင့်

လုံးဝမစားသုံးသူနှင့် အနာအဆာကို

ရှောင်ရှား၍ ကောင်းသောအပိုင်းကိုစားသုံးသူ-ဟု သုံးဦးရှိရာတွင်

နောက်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်သည်သာ သစ်သီးကို အသုံးဆောင်တတ်ဆုံးသူ ဖြစ်ပေ၏။

ဒုတိယသာမညပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ထိုသူကဲ့သို့

ပင် အာရုံတို့ကို ခံစားသုံးဆောင်တတ်ဆုံးသူ ဖြစ်ပေ၏။

စးဝတ်နေမှုအပေါ် သဘောထား

အောက်ပိုင်း

အလတ်သာမညပုဂ္ဂိုလ်သည်

အလုပ်လုပ်ရန်အတွက်သာ အစာစားသူ ဖြစ်သည်။ အစာစားရန်အတွက်

အလုပ်လုပ်သူ မဟုတ်ပေ။ ထိုနည်းတူ အဝတ်ဝတ်ဆင်ရန်

အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ နေရာထိုင်ခင်း ရယူသုံးစွဲရန်

အတွက်သော်လည်းကောင်း၊

အနားယူရရန် အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ အလုပ်လုပ်သူ မဟုတ်ပေ။

ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

ရှင်ဉာဏ

အလုပ်လုပ်ရန်အတွက်
သာလျှင် အဝတ်ဝတ်ဆင်ခြင်း၊ နေရာထိုင်ခင်း၊ ရယူသုံးစွဲခြင်း၊ အနားယူခြင်း
ဖြစ်ပေတော့သည်။

မေထုန်မှုအပေါ် သဘောထား
ထို့ပြင် နောက်ပိုင်း အလတ်သာမညပုဂ္ဂိုလ်သည်
မေထုန်မှုပြုရန်အတွက် အိမ်ထောင်
သားမွေးသူ မဟုတ်ပေ။ အိမ်ထောင်သားမွေးနိုင်ရန်အတွက်သာ
မေထုန်မှုပြုလုပ်သူ ဖြစ်ပေ
သည်။ ခံစားမှုများဖြစ်ပွားအောင် အာရုံများကို သိမ်းပိုက်ရခြင်းများမဟုတ်-
ဟု ခံယူသူဖြစ်သည်။
အာရုံများ သိမ်းပိုက်နိုင်အောင် ခံစားမှုများ ဖြစ်ပွားရခြင်း-ဟု ခံယူတော့သူ
ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် နောက်ပိုင်း အလတ်သာမညပုဂ္ဂိုလ်သည် ငါးဝအာရုံ
ကာမဂုဏ်၌ ဒဏ္ဍာရီ
ပုံပြင်များထဲမှ မြီးကောင်ပေါက် နတ်သား၊ နတ်သမီးလေးများအလား
ယစ်မူးပျော်ပါး၊ ကစား
ပျော်ရွှင် မြူးတူးချင်မှုများ အလျဉ်းမရှိတော့သူ ဖြစ်ပေသည်။
စိတ်ဆုတ်နစ်ခြင်း၊ စိတ်တက်ကြွ
ခြင်း ကင်းသူ၊ အပူအပင်မဲ့သူ၊ အမြော်အမြင်ရှိသူ ဖြစ်ပေသည်။

ထိပ်ဆုံး သာမညပုဂ္ဂိုလ်
ထိပ်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်သည် သာမညပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးထဲ၌

ရှင်ဉာဏ ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

အမြင့်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်

ဖြစ်သည်။ သူသည် အမြင်, အကြား, အတွေးအာရုံ များ၌
တပ်မက်စွဲလန်းမှုများကို ဖယ်ရှားပြီး
ဖြစ်သည့်အပြင် အတွေးအာရုံများ၌ တပ်မက်စွဲလန်းမှု၊ အတွေးအာရုံမရှိရာ၌
တပ်မက်စွဲလန်းမှု၊

အလုံးစုံသော တပ်မက်စွဲလန်းမှုများကို ကျော်လွန်ပြီးသူ ဖြစ်၏။

ထိပ်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်ရသော တန်ဖိုး

သူသည် သာမညတရားနှင့် လုံးဝပြည့်စုံသူ ဖြစ်သည်။
သူ၏အသိတရားသည် လူသားအားလုံးက ဟုတ်မှန်ပါသည်-ဟု ဝန်ခံရမည့်
အသိတရား ဖြစ်သည်။ အဟုတ်အမှန်

အရှိများနှင့် ထပ်တူထပ်မျှ တသားတည်းကျသော အသိတရားဖြစ်သည်။

သူသည် ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်သော ကိုယ်, နှုတ်, နှလုံး
လှုပ်ရှားမှုများကြောင့် ဖြစ်ပွားသည့် စိတ်ညစ်စိတ်ဆွေးများ၊
စိတ်အချုပ်, စိတ်အနှောင်များ၊ စိတ်အစွဲ, စိတ်ပယောဂများ၊ စိတ်ကူးယဉ်
စိတ်ဝဲယက်များနှင့် မသိစိတ်၊ မပွင့်လင်းစိတ်၊ စိတ်အထုံး၊ စိတ်ပင်ပန်းမှုများကို
အကြွင်းမဲ့ ဖယ်ရှားပြီးသူ ဖြစ်သည်။

သူသည် ဥတု, အာဟာရ, ပယောဂ, စိတ် - စသော
အကြောင်းတရားများကြောင့် ဖြစ်ပွားသော ဆင်းရဲများကို ခံရသော်၊
ခံရစရာရှိသူ ဖြစ်သော်လည်း ‘ကံကြောင့်ဖြစ်သောဆင်းရဲ’
မှာကား လူးဝကင်းသူ ဖြစ်သည်။

အမြင့်ဆုံးသာမည မာနအပြစ်တင်

သူသည် မိမိကိုယ်ကို ကြီးမြင့်သူ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နိမ့်ကျသူ-
ဟူ၍လည်းကောင်း အထင်မရှိသူ ဖြစ်၏။ သူတပါးတို့ကိုလည်း ကြီးမြင့်သူ-

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နိမ့်ကျသူ-ဟူ၍
လည်းကောင်း အထင်မရှိသူ ဖြစ်၏။

လူစဉ်မမီအောင် အောက်တန်းကျသော ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံး
လှုပ်ရှားမှုများနှင့် လူလွန်အောင် ကျော်လွှားလွန်းသော ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံး
လှုပ်ရှားမှုတို့၏ ဆင်းရဲဒုက္ခများကို တိကျပြတ်သားစွာ သိမြင်နေသူ ဖြစ်၏။
ထို့ကြောင့် အပယ်ခံဘဝနှင့် ကျော်ကြားနေသူဘဝ
နှစ်မျိုးလုံးကို လုံးဝအပြစ်တင်သူ ဖြစ်ပေသည်။

ထိပ်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ် လောကအမြင်

ထိပ်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်သည် စာပေ၊ဂီတ၊ပန်းချီ၊ပန်းပု၊ကမ္ဘာ-ခုန်မှု၊
အနုပညာများနှင့်

အလှအပ ရသများကို ချီးမွမ်းသူ ဖြစ်သည်။

ချစ်မှု၊ခင်မှု၊ကြင်နာမှု၊မြတ်နိုးမှုတို့ကို တန်ဖိုးထားသူ

ဖြစ်၏။ စီးပွားဥစ္စာနှင့် အသိပညာ၊အတတ်ပညာများ ဖြစ်ပွားအောင်
ကြိုးပမ်းသူတို့ကို လေး

စားသူ ဖြစ်၏။

သူသည် အိမ်ထောင်သားမွေးမှုကို အပြစ်မတင်သော်လည်း

လူတစ်ဦးက အခြားလူ

တစ်ဦးကို ရယူသိမ်းပိုက်ခြင်းသဘော သက်ဝင်သဖြင့် ချီးမွမ်းမှုလည်း မပြုပေ။

လူတစ်ဦးသည်

အခြားလူတစ်ဦး၏ သိမ်းပိုက်မှုကို ခံယူရန်မသင့်မြတ်-ဟူ၍လည်းကောင်း၊

လူတစ်ဦးသည် မခြားလူတစ်ဦးကို သိမ်းပိုက်မှုမပြုအပ်-ဟူ၍လည်းကောင်း
သိမြင်နေသူ ဖြစ်သည်။

သူသည် အဆင်း၊အသံစသော အာရုံများ၏ အရည်အသွေးများကို
မကြောက်သူ ဖြစ်သည်။ မက်လည်း မမက်မောသူလည်း ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ရွှေငွေစသော ပစ္စည်းပစ္စယ
 များနှင့် ကင်းအောင်နေသူ မဟုတ်သော်လည်း ရွှေငွေပစ္စည်းပစ္စယများကို
 သိမ်းပိုက်သိုမှီးသူ
 မဟုတ်ချေ။

ထိပ်ဆုံးသာမည ရသဖြစ်ပေါ်
 အာရုံငါးပါးအပေါ်၌ ကြောက်ခြင်း၊မက်ခြင်း မရှိတော့သော်လည်း
 စာပေ၊ဂီတ၊အက၊
 ပုံပြင်တို့၌ဖော်ပြသော ‘ရသကိုးပါး’ကို ခံစားနိုင်သူ ဖြစ်သောကြောင့်
 ၎င်းအနုပညာတို့၌ ပါရှိသည့် ကြောက်မှု၊မက်မှုအရသာများကိုကား
 ခံစား၍ရသူ ဖြစ်သည်။ ဤခံစားမှုများသည် ကံကြောင့်
 ဖြစ်သော ခံစားမှုများ မဟုတ်ကြဘဲ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှုများ
 ဖြစ်သောကြောင့်
 ခံစားရခြင်း ဖြစ်၏။ ဇာတ်ဆောင်၌ဖြစ်ပွားသော ‘အာလမ္မဏဝိဘာဂ၊
 ဥဒ္ဓိပနဝိဘာဂ၊ ဗျတိ
 စာရိဘာဝ ဘာဂနှင့် အနုဘာဂ’တို့၌ ဇာတ်ကောင် နှင့် အတူ
 ဝင်စားမိသောကြောင့် ဖြစ်ပွားသော ခံစားချက်များကို ခံစားနိုင်သူ ဖြစ်၏။
 သူသည် ကြောက်လန့်ဖွယ် ထိုးကြိတ်သတ်ဖြတ် ရက်စက်ခန်းများကို
 စိတ်ကူးကြည့်
 လျင် ကြောက်ရွံ့မှုများ ဖြစ်ပွားမည်သာ။ မူးယစ်လိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်
 အရက်သေစာ၊ မူးယစ်ထုံထိုင်းဆေးများကို မဆိုထားဘိ
 ဆေးလိပ်၊ကွမ်းယာမျှကိုပင် မသုံးဆောင်တော့သူ
 ဖြစ်သော်လည်း မတော်တဆမှုကြောင့် ရ-ရှိုက်သောက်စားမိလျင်ကား
 မူးယစ်ရမည်သာ ဖြစ်၏။
 သို့သော် စိတ်ဆိုး၊စိတ်ဆာများ မရှိသောကြောင့်

ရမ်းကားသောင်းကျန်းရန်ကား မရှိတော့ချေ။

ထိပ်ဆုံးသာမည သဘာဝ

သူသည် သစ်သားရုပ်၊ ဝါးရုပ်များကဲ့သို့ မလှုပ်မရှား၊
မခံစားတတ်တော့သူ မဟုတ်
ချေ။ ကံကြောင့်မဟုတ်ဘဲ စိတ်ကြောင့်သော်ကား
ကြောက်ခြင်း၊မက်ခြင်းများဖြစ်သော ကိုယ်
လက်တောင်တင်း ခက်တရော်ခြင်းများ ဖြစ်ပွားနိုင်မည်သာ ဖြစ်၏။
နက်ရှိုင်းသော လျှို့၊မြောင်၊ချောက်ကမ်းပါးတို့ကို ငုံ့ကြည့်ပါက ရင်ဖိုနိုင်သူ
ဖြစ်၏။

အိပ်မက်မက်တတ်သူ၊ ကျန်းမာရေးအားလျော်စွာ
သုတ်များထွက်ကျနိုင်သူ၊ သားမျိုး
စေ့ မခန်းသူ ဖြစ်သည်။ အမှန်အားဖြင့် သူသည် လူနှင့်လူချင်း
မတူနိုင်လောက်အောင် အောက်
တန်းကျသူ လူအပယ်ခံများ၊ မောက်လွှားသူ လူထူးလူဆန်းများနှင့်
လုံးဝကွဲပြားခြားနားပြီးလျှင် ‘လူနှင့်အတူဆုံး၊ လူအပြီသဆုံး’
‘သာမညလူသားအစစ်’ ဖြစ်ပါပေတော့သည်။

သူသည် လူချင်းတူသူများ ခံစားသကဲ့သို့ - ခံစား၏။
မှတ်သားသကဲ့သို့ မှတ်သား၏။
လူချင်းတူသူများ တုံ့ပြန်သကဲ့သို့ တုံ့ပြန်၏။ လူချင်းတူသူများ သိသကဲ့သို့
သိတတ်၏။ လူချင်း
တူသူများ၌ အရိုး၊အရေ၊ အရောင်အသွေး၊ အငွေ့အသက်၊ အလှုပ်အငြိမ်
စသည်များ ရှိသကဲ့သို့
ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် လူချင်းတူသူများကဲ့သို့ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုများကို
ဝတ်စားဆင်ယင်နိုင်ပြီးလျှင်

ယင်းသို့ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကြောင့် အသက်သေဆုံးရမှုများ ဖြစ်ခြင်းမရှိသူ
ဖြစ်၏။

သက်တမ်းစေ့၍ သေဆုံးသောအခါ၌လည်း လူချင်းတူသူများကဲ့သို့
ပုပ်ဟောင်ဆွေး

မြေသွားမည့်သူသာ ဖြစ်၏။ မီးဖုတ်သင်္ဂြိုဟ်ပါက
လူချင်းတူသူများနှင့်ကွဲပြား၍ အလုံးအခဲ အထူးအဆန်းကလေးများ
မဖြစ်ပွားစေနိုင်သူ ဖြစ်၏။

ဤသို့လျင် ထိပ်ဆုံးသာမညပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤကမ္ဘာလောက၌-

‘လူအပြီသဆုံးသော၊

လူစဉ်အမီဆုံးသော၊

လူ့ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် အပြည့်စုံဆုံးသောသူ’- ဖြစ်၍၊

လူ့စည်းကမ်း ဥပဒေများ တစ်ဖက်ကမ်းခတ်တတ်မြောက်သူ၊

‘အန္တရာယ်အကင်းဆုံးသော၊

မင်္ဂလာအရှိဆုံးသော၊

မြတ်နိုးဖွယ်အကောင်းဆုံးသော၊

သာမညအကျဆုံးသော’-

ပုဂ္ဂိုလ်မွန်ကြီး ဖြစ်ပါပေတော့သတည်း။ ။

သာမညဝေါဟာရ ရှင်းတမ်း

‘သာမညသဘောတရား’၌ပါဝင်သော ဝေါဟာရများသည် ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင် သုံးနှုန်းထားသော ဝေါဟာရများသာ ဖြစ်ကြသည်။ ဤဝေါဟာရများကို မည်သည့်ဘာသာ၊ ဝါဒ၊ ဒဿနကျမ်းဂန်၌ပါဝင်သော အနက်ဖွင့်နှင့်မျှ သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း သိမှတ်ကြရမည် ဖြစ်၏။

‘သာမညပုဂ္ဂိုလ်များ’၏ အနက်ဖွင့်သည်သာ ဤကျမ်းဂန်၌ပါဝင်သော ဝေါဟာရများ၏ အနက်-ဟု မှတ်သားသင့်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်း၌ပါဝင်သော မရှင်းလင်းစရာထင်ရသည့် ဝေါဟာရများ၏ အနက်ကို ရှင်းပြပါမည်-

လူလွန်အတွေးအခေါ် = လူမသိရာ လူမရှိရာ၌ ဖြစ်ပွားသည်-ဆိုသော အရာကို တွေးခေါ်

အကျင့်အကြံ ကျင့်ကြံခြင်း။

လူနစ် အတွေးအခေါ် = လူ့အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရာသာ၊ အတွေ့၊ အာရုံငါးပါးကာမဂုဏ်

အကျင့်အကြံ သို့ ကောက်ကောက်လိုက်၍ တွေးခေါ်ကျင့်ကြံခြင်း။

ဆင်းရဲ = ရည်ရွယ်ချက်လွန် ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံး လှုပ်ရှားမှုများ ဖြစ်ပွားခြင်း။

ဆင်းရဲငြိမ်းခြင်း = ရည်ရွယ်ချက်မှန်သော ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံး ဖြစ်ပွားမှုများဖြစ်ပွားခြင်း။

သာမည = လူတိုင်း အတူအမျှ တူညီကြသောအဖြစ်။

ဝိသေသ = တူညီမှုမှ အယုတ်၊ အလွန် ထူးခြားမှု။

အာရုံခံအင်္ဂါ = အဆင်း၊ အသံ စသော အာရုံများကို ဖမ်းယူတတ်သော လူ၏ အစိတ်

အပိုင်းများ(မျက်စိ၊ နား-စသည်)။

ရှင်ဉာဏ ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

- ဘဝင် = ရည်ရွယ်ချက်လွန်လှုပ်ရှားမှုများ ဖြစ်ပွားရန်
လူ၏အစိတ်အပိုင်း
ပစ္စည်း။
- ဘဝင်ကျ = ဘဝင်ဖြစ်ပွားခြင်း။
- အရှိတရား = သစ္စာ။ အာရုံခံအင်္ဂါများဖြင့် လူတို့သိနိုင်သောအရာ။
- ပရမသစ္စာ = အရှိအဖြစ်၌ အခြေခံအခြေအနေအဖြစ်
တည်နေသောအရာ။
- သမုတိသစ္စာ = အရှိအဖြစ်၌ ပေါင်းစပ်မှုအခြင်းအရာအဖြစ်
တည်နေသောအရာ။
- ဘဝသစ္စာ = အရှိအဖြစ်၌ အရည်အချင်းအဖြစ်
တည်နေသောအရာ။
- လူ့ဘဝသစ္စာ = အရှိအဖြစ်၌ လူ့အရည်အချင်းအဖြစ်
တည်နေသောအရာ။
- အခြေအနေ = ရေတွက်ရာ၌ အသုံးပြုသောအရာ။
- အခြင်းအရာ = ရေတွက်အပ်သောအရာတို့၏ အသွင်သဏ္ဌာန်။
- အရည်အချင်း = အခြင်းအရာတို့၏ လှုပ်ရှားမှု(ဝါ) အသုံးကျမှုတန်ဖိုး။
- ရုပ် = မျက်စိဖြင့်မြင်၍ရသောပစ္စည်း ပါရှိသောအရာ။
- နာမ် = မျက်စိ , နား , နှာ , လျှာ , ကိုယ်တို့ဖြင့်
မသိအပ်သောအရာ။
- အသိတရား = လူ၏အာရုံခံအင်္ဂါများ၌ အာရုံတို့ တိုက်ဆုံလာ၍
ဖြစ်ပွားသော
သဘော။
- အခြေအနေသိ = ဝိညာဉ်(=ဝိညာဏ်)သိ။ ပရမအရှိကိုသိသော အသိ။
- အခြင်းအရာသိ = သညာသိ။ သမုတိအရှိကိုသိသော အသိ။
- အသိမှန် = အရှိတရားနှင့် ထပ်တူထပ်မျှဖြစ်သော အသိ။

အသိမှား = အရှိတရားနှင့် ထပ်တူထပ်မျှမဖြစ်သော အသိ။
 တာဝန်အမျှပေးမှု = ကျရောက်သောတာဝန်ကို မျှတပေးဝေမှု။
 တာဝန်အမျှယူမှု = ကျရောက်သောတာဝန်ကို မျှတယူငင်မှု။
 ဝေဒနာအမြင် = ပုဂ္ဂလိကခံစားမှုကို အခြေခံထားသော
 အထင်အမြင်။
 သစ္စာအမြင် = အရှိတရားကို အခြေခံထားသော အသိအမြင်။
 စိတ္တဇ = အရှိတရားနှင့် လွဲချော်သိမြင်ခြင်းကြောင့်
 ဖြစ်ပွားသောအရာများ၊

(ဝါ) အစွဲများ။

ရုပ်ဘာဝနာ = အတွေးမများအောင် ပွားများခြင်း။
 ရုပ်မဲ့ဘာဝနာ = ‘ဘာမျှမရှိသည်ကို’ သိအောင် ပွားများခြင်း။
 ကံ = လူ့အပေါ်ဖြစ်ပွားသော ကိုယ်နှုတ်နှလုံး လှုပ်ရှားမှု
 စိတ်စေတနာ။
 ဒါန = လူကို စွန့်ကြဲပေးကမ်း လ-ဒါန်းမှု။
 သီလ = လူ့အချင်းချင်း၌ တားမြစ်ချက် စည်းကမ်း။
 ဘာဝနာ = လူ့လောကဆိုင်ရာ ရှုကြည့်ချက်။
 ဝဋ် = လူ့ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ဖောက်ပြားလလည်ပတ်မှု။
 သံသရာ = လူ့ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ဆင်းရဲမှု၌ ကျင်လည်မှု။
 သညာမဲ့ခြင်း = အမှတ်အသားကင်းခြင်း။
 အားထုတ်ခြင်း = မဖြစ်နိုင်သည်ကို ဖြစ်ရန်ကြိုးစားခြင်း။
 သံသရာဝဲဩဃ = ဆင်းရဲဒုက္ခ၌ ကျင်လည်နစ်မြုပ်ခြင်း။
 အပြစ်သား = မစင်ကြယ်သူ လူ့အဖြစ်။
 ချမ်းသာကင်းမှု = အလွန်အမင်း ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်မည့် အနေအထား။
 အလားအလာ
 အာလမ္ပဏဝိဘာဝ = အာရုံအကြောင်း။

ရှင်ဉာဏ = ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဂ	=	အခြံအရံအကြောင်း။
ဗျတိစာရိဘာဝ	=	တိုးပွားအဖြစ်။
ဘာဂ	=	အဖြစ်။
အနုဘာဂ	=	အသေးစိတ်အဖြစ်။
စိတ်ညစ်	=	စိတ္တဇဖြင့် တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်မှု၊ မောက်မာမှု။
စိတ်ဆွေး	=	စိတ္တဇဖြင့် လေးလံမှု။
စိတ်တွေ့	=	စိတ္တဇဖြင့် ယုံမှားမှု။
စိတ်ပြန့်	=	စိတ္တဇဖြင့် ပြန့်လွင့်မှု။
စိတ်ဆိုး	=	စိတ္တဇဖြင့် ဆိုးဝါးမှု။
စိတ်ဆာ	=	စိတ္တဇဖြင့် ဆာလောင်မှု။
စိတ်မိုက်	=	စိတ္တဇဖြင့် မကောင်းကို အကောင်းထင်မှု။
စိတ်ရိုင်း	=	စိတ္တဇဖြင့် မရှက်မကြောက်တတ်မှု။
စိတ်ကူးယဉ်	=	စိတ္တဇရေအလျဉ်ကျော မျောမှု။
စိတ်ဝဲဂယက်	=	စိတ္တဇဝဲလုပ်၌ နစ်မြုပ်မှု။
စိတ်ပယောဂ	=	စိတ္တဇဖြင့် အပ-ပယောဂဝင်မှု။
စိတ်အစွဲ	=	စိတ္တဇဖြင့် မရှိကို အရှိထင်မှု။
စိတ်အနှောင်အဖွဲ့	=	စိတ္တဇဖြင့် အကျဉ်းကျမှု။
စိတ်မပွင့်လင်းမှု	=	စိတ္တဇဖြင့် အမှန်ကိုမမြင်မှု။
မသိစိတ်	=	စိတ္တဇအကိန်း (ဝါ) အံ့ပုန်းစိတ်။
စိတ်အထုံး	=	စိတ္တဇဖြင့် စိတ်ရှုပ်မှု။
စိတ်ပင်ပန်းမှု	=	စိတ္တဇဖြင့် စိတ်အညစ်အကြေးကပ်မှု။
သံဝေဂ	=	ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်မှု။

သာမညသဘောတရား

မှတ်ချက်များ

အခန်း(၁)

သာမည = သမာန = တူမျှခြင်း။
 အာရုံခံအင်္ဂါ = အာယတန = မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်ဟူသော
 အာရုံကို
 လက်ခံသော လူ့အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများ (ဝါ)

ပသာဒရုပ်များ။

ဘဝင် = ဘဝင်္ဂ = ဘဝ၏ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်း (ဝါ)

ပဉ္စာရုံမှအပဖြစ်သော

အာရုံများ(=ဓမ္မာရုံ)ကို သိသောစိတ် (ဝါ)

လက်ခံသောစိတ်။

သိစိတ် = ဝိညာဏ = အာရုံခံအင်္ဂါနှင့် အာရုံတို့
 တိုက်ဆုံခြင်း(=ဖဿ)

ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော မူလနှင့်ကွဲပြားသော

အကျိုးတရား။

အခန်း(၂)

ပရမ = သဘာဝအားဖြင့် တည်ရှိသောတရား။

သမုတိ = သဘာဝအားဖြင့် တည်ရှိသောတရားများ
 ပေါင်းစုတည်နေခြင်း။

သစ္စာ = အာရုံခံအင်္ဂါတို့ဖြင့် စမ်းသပ်တွေ့ထိ
 သိရှိနိုင်သောအမှန်သဘော။

အမှု (ဝါ) အလုပ်တရား= ကမ္မ = ကံ။

လက်ခံစိတ် = သမ္ပဋိစိုင်းစိတ်။

ရှင်ဉာဏ ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

စုံစမ်းစိတ် = သန္တီရဏစိတ်။
 ဆုံးဖြတ်စိတ် = ဝေါဋ္ဌဗ္ဗဏ(ဝုဋ္ဌော)စိတ်။
 အားစိုက်တုံ့ပြန်စိတ် = ဇောစိတ်။

အခန်း(၃)

အခန်း(၄)

ပြုလုပ်လိုမှု = ကိလေသဝဋ်။
 ပြုလုပ်မှု = ကမ္မဝဋ်။
 သဘောကျမှု = ဝိပါကဝဋ်။
 ရည်ရွယ်ချက်မှန်ကို မသိခြင်း = အဝိဇ္ဇာ။
 လှုပ်ရှားမှုအား သဘောကျမှု = ဝိညာဉ်။
 ရည်ရွယ်ချက်လွန်လှုပ်ရှားမှု = အဘိသင်္ခါရ။
 ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ပြောင်းလဲမှု = သဠာယတနာ။
 အာရုံများနှင့် ထိတွေ့မှု = ဖဿ။
 အာရုံများခံစားမှု = ဝေဒနာ။
 လူချင်းပေးကမ်းမှု = ဒါန။
 ရိုသေကိုင်းရှိုင်းမှု = အပစာယန။
 ကိစ္စကြီးငယ်ဆောင်ရွက်မှု = ဝေယျာဝစ္စ။
 တာဝန်မျှပေးမှု = ပတ္တိဒါန။

ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာရန်အတွက်သာ (ဖြန့်ဝေရန်မဟုတ်)

ရှင်ဉာဏ

တာဝန်မျှယူမှု	=	ပတ္တာနုမောဒန။
သဘောတရားလေ့လာမှု	=	ဓမ္မဿဝန။
သဘောတရားညွှန်ပြမှု	=	ဓမ္မဒေသနာ။
သဘောတရားအတိုင်း ကျင့်ကြံမှု	=	ဘာဝနာ။
အချောင်မကြံမှု	=	အနဘိဇ္ဈာ။
အဖျက်မကြံမှု	=	အဗျာပါဒ။
အကျင့်မလွဲမှားမှု	=	ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ။
အာရုံကျူးမှု	=	ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ။
အထင်လွဲမှားမှု	=	မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။
တွေးခေါ်မှု	=	ဝိတက်။
သုံးသပ်မှု	=	ဝိစာရ။
နှစ်သိမ့်မှု	=	ပီတိ။
ချမ်းမြေ့မှု	=	သုခ။
စူးစိုက်မှု	=	ဧကဂ္ဂတာ။

အခန်း(၅)

အခန်း(၆)

ကြောက်ရွံ့ခြင်း	=	ဒေါသ။
မက်မောခြင်း	=	လောဘ။
မိုက်မဲခြင်း	=	မောဟ။
မောက်မာခြင်း	=	အတိမာန။
တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်ခြင်း	=	အတ္တုက္ကံသန။
မနာလိုခြင်း	=	ဣဿာ။
ဝန်တိုခြင်း	=	မစ္ဆရိယ။
ထိုင်းမှိုင်းခြင်း	=	ထိန,မိဒ္ဓ။
ပြန့်လွင့်ခြင်း	=	ဥဒ္ဓစ္စ။
ယုံမှားခြင်း	=	ဝိစိကိစ္ဆာ။
အရှက်အကြောက်ကင်းမဲ့ခြင်း	=	အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ။
သာမညအမြင်	=	သမ္မာဒိဋ္ဌိ။
သာမညအတွေး	=	သမ္မာသင်္ကပ္ပ။
တရားမျှတသော အပြောအဆို	=	သမ္မာဝါစာ။
တရားမျှတသောအပြုအမူ	=	သမ္မာကမ္မန္တ။
တရားမျှတသောအနေအထိုင်	=	သမ္မာအာဇီဝ။
တရားမျှတမှုများ ဖြစ်ပွားအောင် ကြိုးစားမှု	=	သမ္မာဝါယာမ။
တရားမျှတမှုများ ဖြစ်ပွားအောင် သတိထားနိုးကြားမှု	=	သမ္မာသတိ။
တရားမျှတမှုများ ဖြစ်ပွားအောင် စိတ်ထားမှု	=	သမ္မာသမာဓိ။

အခန်း(၇)

(က)သည် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိကို၎င်း၊ (ခ)သည် ဝိသမဟေတုကဒိဋ္ဌိကို၎င်း၊

(ဂ)သည် အဟေတုကဒိဋ္ဌိကို၎င်း ဖော်ပြပါသည်။

အမြင်မှား = မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။

အယုံမှား = ဝိစိကိစ္ဆာ။

အလေ့အကျင့်မှား = သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိ။